

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
виносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова

для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходить ся в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит. — Бюро редакції
отворене щодня від 6.—8.
год. вечером.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

По виборах.

І в наше віконце засвітило сонце — так каже наш руский народ, коли по тяжких часах хотий трошки полекшіє, вкаже ся промінь лучшої будучности.

Не судило ся нам до тепер починати вступну статію по виборах повище наведеними відрадними словами; бо вжеж за цілий час свого істнованя діждала ся наша часопись аж тепер перший раз сеї радісної хвилі, що може подати до загальної відомости давно нечувану вість: о-то і буковинський руский народ вислав при теперішніх виборах трох своїх послів-Русинів до нового буковинського сойму.

Сей факт вважаємо на кожний спосіб яко відрадний прояв лучшої будучности для політичного житя буковинської Руси.

Три нові буковинські посли-Русини: Др. Василь Волян, Єрофтей Пігуляк і Іван Тиміньский вийшли яко кандидати загального руского виборчого комітету — одногосно з виборчих округів сільських громад: Чернівці, Кіцмань і Заставна.

Хотя і сей здобуток з теперішніх виборів до буковинського краевого сойму ще не цілком відповідає нашій переважній більшості в краю, та для того не є повним і справедливим виразом законами нам запоручених прав, то всеж таки зваживши вже не раз обговорені невідрадні політичні і суспільні обставини, під якими проживала до тепер буковинська Русь, можемо яко на перший початок тим більше погодити ся з сим малим виборчим успіхом, коли всі три посли-Русини: Др. Василь Волян, Єрофтей Пігуляк і Іван Тиміньский — яко звістні щирі рускі патріоти а при тім і світлі мужі, дають нам повну поруку, що в повнім почуттю превеликої важности посольського мандату сповнять

совістно, точно і гідно — в соймі і поза соймом всі обовязки, котрі яко заступники буковинського руского народу на себе прийняли, що зрілим і розсудним поступовинем з'єднають собі загальну повагу, та що будуть о кільки можна боронити наш народ против всяких кривд і ніколи не допустят, щоби мало-важано або зневажано руске імя.

Ми не сумніваємо ся ні на хвилю о добрій волі наших послів; ми свято переконані о тім, що наші посли будуть пильними і оглядними сторожами справедливої громадської самоуправи, та не пощадають труду, щоби піднести народну просвіту, щоби здвигнути господарский (економічний) стан наших селян-хліборобів.

Ми надіємо ся на певно, що наші посли будуть як найчастійше стикати ся з нашими селянами, щоби тим способом з одної сторони добре пізнати всі потреби наших хліборобів, а з другої сторони, щоби через сі зносини неяко завести і підтримувати практичну політичну і економічну науку, якої науки наш ще дуже мало розвятий сільський народ так дуже потребує.

Ми маємо повну надію, що наші посли, понимаючи важність сполученя всіх народних сил для народної справи, усильно все і всюди старати ся будуть і о те, щоби получитьи всі сили нашої буковинської інтелігенції для руско-народної, правдиво людської праці; ми маємо повну надію, що наші посли при тім совістно старати ся будуть, прояснювати всі для нашої народної справи шкідливі мрії, щоби не так, як до тепер на велику шкоду нашого народу ниділи і марно пропадали наші народні таланти, наші робітні сили, щоби ті наші сили не запрягали ся в мізерну службу чужих, та неприхильних нам людей.

Ми маємо певну надію, що наші посли в повнім почуттю святого народного обовязку

всіма силами підтримувати будуть всі наші буковинські рускі інституції і товариства, та що з'уміють своїм добрим прикладом і совістним трудом в короткім часі спровадити до нашого руского «Народного Дому» в Чернівцях, яко огнища духового руского жита — всю буковинську Русь.

При такій правдиво людській, загально спасенній народній праці знайдуть наші послы певно щиро і совістну підпору у тих наших свідомих людей і щирих патріотів, котрі своїм пожертвоуванем для загального добра в протягу кількох літ вибороли теперішній відрадініший стан нашої народної справи.

Не менше старати ся буде і наша часопись з повним пожертвоуванем всипрати морально ту спасенну працю наших послів; так, як наша часопись і до тепер все без власної користи щиро служила лиш народному ідеалови, не бажали ніколи чужої кривди, а боронила лиш руску честь в добре зрозумілім загально-людським інтересі против злобних нападів тих несовістних людей, що для мнимої власної користи не вагали ся обкидати нас за наше щире безкористне посвящене для загального народного добра найгіршим болотом.

Надіючи ся одже від наших послів успішної праці для нашої народної і загально людської справи, для загального добра нашого краю і нашої австрійської держави, витаємо їх щиро-руським серцем і кличемо: Боже помогай Вам, Високоповажані наші послы, до совістної праці!

Нові послы до бук. сойму краєвого.

З курії менших посілостей вибрані:

в кіцманьскім повіті Русин проф. Єрофтей Пігуляк*) одноголосно на 78 виборців;

в черновецкім заміскім повіті Русин Др. Василь Волчн*) одноголосно на 90 виборців;

в заставнецкім повіті Русин ком. Іван Тиміньскій*) одноголосно на 70 виборців;

в серетскім повіті президент краю барон Піно одноголосно;

у вижницькім повіті маршалок краєвий Волох барон Василько одноголосно;

в становецкім повіті Волох ком. Михайло Гойн*) одноголосно;

в садагурскім повіті Волох барон Николай Мустаца, бувший посол з курії більших посілостей, одноголосно;

в сторожинецкім повіті Волох дідич Георгій Фльондор одноголосно;

*) означає нових послів, що минулою каденцією не засідали в соймі.

в сучавскім повіті Волох дідич Янко Зота, бувший посол заставнецкій, одноголосно;

в радовецкім повіті Волох совітник прав. Орест Реней одноголосно;

в гуморскім повіті Волох дідич Віктор Стирча одноголосно;

в кимполунзкім совітник правит. Йосиф Кохановский 57 голосами супроти 9, що упали на пенс. совітника суду Михайла Пітея.

З курії міст вибрані:

в Чернівцях голова міста Поляк Антоній Кохановский і Німець адвокат Др. Йосиф Рот; противний кандидат Д-ра Рота нотар Векслер дістав о 162 голосів менше;

в Сучаві Німець староста Вільгельм Помпе*) одноголосно;

в Радівцях Волох дідич Евдоксій Гормузакій, бувший посол з черновецкого заміского повіту, всіма проти 6 голосів;

в Сереті пенс. совітник намісництва Войнарович 241 голосами, 131 упало на жиду Капраліка.

З курії палати торговельної і промислової в Чернівцях вибрані дотеперішні послы жиди Давид Тітінгер і Янків Кон.

З II. кола курії більших посілостей вибрані Вірмени: Абрагамович*) Кристоф, барон Капрі Георгій і Др. Стефанович Стефан, Поляк: Кохановский*) Антоній молодший, Волохи: Др. Волчинський*) Іван, Лукул Іван, і барон Стирча Евгеній і Німець Марін Густав.

З I. кола курії більших посілостей знов вибрані дотеперішні послы: консисторскі совітники Цуркан Іван і Калінеску Мирон.

До того вірилісти: Митрополит Морарь і ректор університету (Німець) проф. Др. Шулер-Ліблой.

О виборах до бук. сойму

пише „Дѣло“:

„Із виборів дня 26. червня до буковинського сойму вийшли три рускі послы з курії меншої посілости: п. Іван Тиміньскій з округу заставнецкого, проф. Єрофтей Пігуляк з кіцманьского і др. Волян з черновецкого. Взагалі на 12 округів виборчих з громад сільських одержали Русини буковинські три мандати посольскі.

По справедливости, хоч би навіть на основі несправедливої ординації виборчої Шмерлінга з 1861 р., належалося би буковинським Русинам що найменше 6 мандатів посольських. Після послідного спису людности з 1880. р. Русини становлять на Буковині знамениту більшість національну. Число їх доходить до 240.000 душ, коли Румуни числят 190.000, Німці 108.000, Поляки 18.000, Мадяри до 10.000, а прочі народности разом вкупі 1.800 душ. Русини буковинські домагались навіть, як звістно, шістьох мандатів для себе, але з огляду на те, що організація сил їх по-

чалась доперва від недавнього часу, коли сторонництво народовців переняло керму справ руских, мусіли Русини буковинські з опортуністичних взглядів вступити в договір з комітетом званим автономічним і зискали через те поки що три мандати.

Самих Русинів ера конституційна застала без великої сили. Інтелігенція їх марніла звичайно в чужих таборах а головню німчилась. Як елемент німецький вбивав ся на Буковині поступенно в силу, головню через наплив, а то і через германізацію автохтонів, найлучший доказ дають статистичні викази етнографічні. В 1857. р. всіх Німців на Буковині було ледви 25.000, в 1869 р. число се зросло вже на 45.000, а в 1880 р. до 108 000 душ.

Румунський елемент давнішими роками не був страшний Русинам. Протівно, ще до 1870 років складались річі так, що в житю публичнім інтелігенція і шляхта менше уживала языка румунського в звичайній конверзації, а послуговувались переважно языком руским попри німецький. Аж від 1870. р. рушив ся елемент румунський сильніше, а то під впливами румунської пропаганди з Букареншту. Правительство з президентом краю Алезаном підперло ті змагання дуже сильно і, можна сказати, видало Русинів буковинських на жертву румунизаторам... Румуни, що в 1857. р. числили 184.000 душ, числят тепер 190.000, а дальшу пропаганду ведуть через школи і консисторію нині на-скріз румунську.

Треба було про те щирих і великих заходів зі сторони Русинів, щоби тим двом силам антінаціональним опертись і збудувати загату против германізації і румунізації. Не уймаючи в нічім руским автохтонам Буковини, розбуджений руский рух літературний і політичний на Буковині піддержали в новітніх часах в значній мірі і Галичане, котрим судилось жити на Буковині. Спільні труди були, видко, усильні і великі, наколи нині вся Русь мусит їм з щирого серця пожелати до найновішого успіху

Не можемо в сій хвили не признати також заслуг і політичного такту теперішньому президентови Буковини, баронові Пінові, котрий на певно в значній мірі причинив ся до якого-такого звороту у внутрішній політиці Буковини. Не хто инчий, як сам барон Піно мусів вивести кабінет Гр. Тафого з замороженого колеса, в котре впровадили его давніший управитель краю і закулісова робота звістних завзятих румунізаторів.

Не знаємо ще, який буде склад сойму буковинського. Поляки мають одержати 6 мандатів, прочі припадуть Румунам і Німцям. Не можна також предсказати, як угрупують ся сторонництва національні в новім соймі. Але на всякий случай лише сойму буковинського змінят ся, а дай Боже, щоби з сею зміною наступив і зворот до лучшого на полі рівноуправлення народів, заселяючих Буковину.

Дописи „Буковини“.

ІЗ КІЦМАНЯ. (Вибір посла до бук. сойму*). Мимо страшної зливи, що то тревала цілу ніч оперед днем вибору, ба й у сам день вибору аж до полудня зібрало ся з 85 виборців 78. Перед вибором мав кандидат руского виборчого комітету проф. Пігуляк дуже щирю і поважну промову до зібраних виборців, заручаючи їм, що яко кість із кости, а кров із крови руского народу буде зі всіх сил заступати ся за свій нарід, що не допустить найменшого покривдження, що старати ся ме о злепшівє тягарів, що дбати буде о поліпшенє незавидної долі Русинів, головнуж хліборобів буковинських. На сердечні слова бесідника, яких напевно буковинські виборці ще доси не чули, відозвались присутні голосними окликамі: Славно! Під вражінем сеї бесіди приступили виборці до голосованя. До комісії вибрано судію повітового п. Фанґора яко предсідателя, а оо. Івановича і Менґу та двох честних ґаздів яко членів. Предсідатель комісії обяснив виборцям в докладній промові рускій привіси що до вибору і завіззав їх, щоби віддали свої голоси після своєї совісти і свідомости не зважаючи на підлесні намови. Розпочалось голосованє і з уст усіх виборців вишло радо і невимушено імя руского кандидата проф. Єрофтея Пігуляка. Особливо радістне вражіне зробили голоси братів Купчанків із Берегомітка.

По закінченім виборі явились ще 3 виборці із Шишківців і конче домагались від старости п. Захара, щоби їм позволено голосувати на проф. Єрофтея Пігуляка, що однак після привісу годі було вже зробити. Так одже вишов кандидат руского виборчого комітету одноголосно на честь і добро руского народа, котрий сим дав найліпшу відправу усім непрошеним кандидатам-самозванцям.

По виборі запросила родина посла, самі кіцманські ґазди, виборців селян до дому найстаршого члена родини. Непогода не дозволила засісти, як то задумано було, в огороді, поміщено одже виборців-селян при трех столах в хаті і в стодоли. Тут явив ся і нововибраний посол привитаний у тріумфальних воротах хлібом-сілю, а подякувавши при кождім столі за вибір підніс на здоровє виборців „Многая літа“ відспіване присутніми учителями. Виборці знов піднесли здоровє свого посла. Перебувши часок з виборцями селянами удав ся посол до касина, де заставлено стіл для інтелігенції, запросивши вперед виборців-селян, щоби пообідавши прибули також туди. В касині підніс перший тоаст староста п. Захар на здоровє посла, „що недавно ще був у Кіцмані чужий, а в короткім часі своїм щирим і поважним поступованєм з'єднав собі усіх, став ся нашим“. В одвіт на сї слова підніс посол перший тоаст на Монарху, а хор відспівав імя народний. Навязуючи до сего тоасту випив посол здоровє заступника Монархи, п. старости

*) На жаль не подучили жи доси такого справозданя з прочих руских виборчих повітів, о що дуже просимо. — Редакція.

Захара, що виповняючи волю Монархи що-до рівноуправлення Русинів, займився вибором руского посла щиро і ревно. Судія п. Фанґор пив здорове посла в імени кіцманської інтелігенції, на що відповів посол тоаством в честь інтелігенції. Надучитель Попович підніс здорове присутніх священників, висказуючи надію руских товариств, що послы рускі дадуть не тільки селянам але й священству доказ о честній і спасенній цілі, до якої стремлять черновецькі рускі товариства, і таким способом з'єднають собі усіх священників-Русинів до спільної праці в користь руского народа. Відповідаючи на се підніс о. Менґа здорове руского учительства, що трудиться для народа. Пан учитель Бігарій знов пив здорове виборців-селян. П. почтмайстер Бахніцький поручив послови в теплих словах піднесене шкільництва, яко найможнійшою підойми добра хліборобів. Тут наспіла із Заставної телеграми о одноголоснім виборі руского кандидата комісари Тиміньського, котрому піднесено „многая літа“.

Тимчасом наспіли виборці-селяне, в котрих імени промовив світлий господар Семенюк із Ошихайб, піднісши здорове посла. Особливе вражіння на селян зробила знаменита з запалом виголошена промова п. Омеляна Поповича, в котрій бесідник підніс велике значіння нинішнього вибору, котрим рускі виборці-селяне дали довід непорушимої вірності до Монархи, від Котрого надіють ся ліпшою долі руского народа. На се озвав ся в тім самім зміслі ч. виборець Семенюк зажадавши вислани телеграми до президента краю, що зараз і зділяно.

Серед співів народних і ще многих інших бесід проминув день, аж під вечер виїхав посол серед голосних обликів селян назад до Чернівців.

Оттак відбули ся у нас перші вибори посла-Русина. В кожній свідомій душі рускій запанувало незване доси чувство віради і надії.

Виборець.

Буковинські товариства рускі.

V. виказ жертв на „Руский Народний Дім“ в Чернівцях: 3 виказу IV. — 361 зр. 43 кр. — Дальше зволили зложити Ви. Добродії: Неназваний 100 зр. — Николай Вишньовский, купець в Чернівцях 10 зр., Наталя Петровска 5 зр. 64 кр. — На прощальнім вечерку п. Льва Лінецького зібрано 3 зр. — Григорій Ганкевич 1 зр. — Е. М. з Х... 1 зр., Г. Боднар, парох із Свистільник 50 кр. — Разом 482 зр. 57 кр.

Щедрим дателям і ревним збирателям щиро руске „Спасибіг“.

Патріотичну молодіж руску просимо не забувати під час вакацій на буковинську народну святиню.

Исидор Винницький,
голова тов.

Іван Тиміньський,
скарбник тов.

Дрібні вісти.

(Вінчане) Архикнягині Марії Валерії призначене на 2. л. серпня; бук. громади і многи товариства висилають адреси ґратуляційні.

(Личні вісти): Проф. Єрофтей Пігуляк виїхав для поратования здоров'я в галицькі гори (почта Гринява). — Проф. Др. Стоцький змінив свій первістний намір і виїхав до Гляйхенберґу. (Gleichenberg, villa Stadt Basel.) Кріпи їх, Господи!

(Страшний град) незвичайної величини наробив великої шкоди в кільканапяти селах східної Галичини та й у Молдові.

(10.000 зр. записав) в користь товариства „Прогресса“ покойний Євгеній Грушкенич, ад'юнкт податковий в Галичині. Честь его імени!

(Щедрий дар.) Др. Василь Волян жертвував з нагоди вінчання дочки нашого Цісаря на розширення гр.-кат. церкви в Чернівцях суму 4.400 зр.

(Гуцульску хату) виставлену у Відні звідала оногди Архикнягиня Стефанія й сподобала собі дуже впроби бук. домашнього промислу.

(Про вибір руских кандидатів) проф. Пігуляк і ком. Тиміньського помічена урядова телеграма, що оба кандидати своїми одличними патріотичними промовами з'єднали собі і одушевили навіть найгірше против них під'юджених виборців.

(Стан засівів) представляв ся в Австрії з кінцем минушого місяця так: Пшениця, жито і ячмінь видали доста соломи і середнього зерна; овес слабій, кукурузи слабі, горох, фасолі, біб і т. п. дуже добрі, бараболя зановідався дуже добре.

(В черновецькій гімназії) було в минулому році шкільнім 679 учеників, а то 370 Німців, 109 Румунів, 87 Поляків, 82 Русинів, 3 Чехів і 1 Мадяр; після віроісповідання було 304 жидів, 147 православних, 128 рим.-кат., 48 гр.-кат., 16 еванг. і 9 вірм.-кат. Успіх в науках був такий: 50 учеників отримало першу класу з відзначенем, 445 першу, 78 другу а 14 третю. Стіпендії виносили 2284 зр. 80 кр., шкільне 15.090 зр. Новий рік шкільний розпочне ся 4. лат. вересня. До матури ставляли ся 32 ученики, межи тими 5 Русинів, один з них репробований на 6 неділі, а 4: Білінкевич, Матковський, Рехлик і Тарновецький Омелян з добрим успіхом.

(Конкурс.) До сталого обсадження учительських місць з руским і німецьким викладовим язиком та кваліфікацією до уділення прав. реалій розписаний конкурс в громадах: Бабині, Малім Кучурові, Кулівцях, Ошихайбах, Прилипчу і Ренужинцях кіцманського повіту до 10. лат. серпня с. р. і в громадах Плюсії, Стебнах і Усте-Путалові вижницького повіту.

(В черновецькій православній школі реалій) було сего року 328 учеників; після народности було: 210 Німців, 75 Поляків, 22 Румунів, 13 Русинів, 6 Чехів, 1 Словенець, 1 Вірменин і 1 Мадяр; а після віроісповідання 137 Жидів, 122 рим.-кат., 34 правосл., 15 еванг., 13 вірм.-кат., а 7 гр.-кат. Класифікація представлялась так: 14 з відзначенем, 196 мали I класу, 48 другу, а 14 третю. Стіпендій було на 1744 зр. 50 кр., а шкільного 6880 зр.

(Відзначене). Черновецький військовий лікар-Русин Др. Теофіль Ганкевич получив дозвіл носити румунську медалю воєнну з року 1877.

(В гімназії в Радівцях) на Буковині зложили іспит зрілості чотири Русини: Юліан Кустинювич (з відзначенем), Кость Цента, Юрій Калинюк і Михайло

Криштофович; перший з них греко-католицького обряду а інші три православні.

(Загальні збори товариства „Просвіта“) відбулися сего року в Коломиї дня 16. (28. н. ст.) серпня.

(Дуга вночі). Дня 3. н. ст. липня о 10. годині вночі побачено в Файторіці в Сирії дугу. Тої ночі була повня і се рідке з'явище повстало задля того, що світло місяця заломлювалось в хмарах дощевих. З'явище тривало 15 минут.

(Іменованя): Професор Кароль Вольф з Радівця перенесений до гімназії в Чернівцях; сучасники чернівецької гімназії Дом. Бресан і Вол. Кочинський іменовані професорами гімназії в Радівцях, а сучасники катихит кс. Швайгер і Ів. Скобельський професорами чернівецької гімназії.

(Тучі градові), які лютіли ся минушого тижня в кількох повітах східної Галичини, наробили, як се можна було бачити з різних дописей, так величезні шкоди, що для селян і в сїм році грозить голод. „Gazeta Lw.“ подає таку вість про сю тучу градову з 3. н. ст. липня в підгаєцькому повіті: Град винищив до тла всі засїви на селянських і двірських полях та повилабив вікна по хатах в селах: Підгайці, Загайці, Галич коло Підгаєць, Угринів, Сілки, Яблонівка і Поплави. В інших місцевостях того повіту, а то в Старім місті, Мужиліві, Телячу, Білокирничі, Заставчі, Завалові і Носові сей град поробив менші шкоди. Град доходив величини курячого яйця; деякі зерна граду важили 20 декаґр. Староство розслідує шкоди, щоби відписати податок ґрунтовий. З Болшовець, пов. рогатинського, пишуть: Аж тепер можна добре розглянути ся по околиці і обчислити шкоду, яку наробив град. Села Серники і Липиця мають найбільшу шкоду. Суть поля, на котрих нічо не лишило ся, — колосе і солома стиглі поплили до ріки, а сіно гние. Ні люде ні худоба не будуть мати поживи. В Козарах виломил буря 600 старих дерев, а велике число молодших дерев вимело без сліду. В Бурштині вибив град в шпиталі Сестриць милосердних 400 шиб, в палаті кн. Яблоновського 600 шиб, і нема дому, де би остались цілі вікна. Тинк пооббиваний лежить купами по дорогах. Минувший рік був лихий для господарів, але они змогли бодай трохи зібрати, але сего року не зберуть ні зерна ні соломи („Дзві“).

Ціни збіжжя.

Від 1. до 15. лат. Юлія платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	7	зол	50	кр.	—	гречки	7	зол.	—	кр.
жита	5	„	70	„	—	бараболі	2	„	—	„
ячменю	6	„	—	„	—	сіна	3	„	50	„
вівса	8	„	25	„	—	дрова (за 1 м ²)	3	„	50	„
кукурузи	5	„	12	„	—	мясвол. (за 1 кґр.)	52	„		

Для науки і забави.

Чума горілчана.

(Оповідане Чокого, переповів Ож. Попович.)

2. ДВА ПИСЬМА.

Ми оба, лікар і я, пристали в дорозі чим раз то більше один до другого. Він був сердечний чоловік, але-ж сумовитість его не уступала; нічо не могло его розбаркати. Ліварь здавав ся мені бути занадто

чесним, щоби его могло гризти сумління. Щож могло ему так докучати; таж він мав ся добре, був здоров, молодий; словом міг бути щасливим. Певно, подумав я собі, якась нещаслива любов. Бо що він був ще не жонатий, то знав я вже.

Ото одної днини переїжджаючи скоро через хороші краєвиди закинув я ему по приятельски его сумовитість. „Ви могли б і повинні бути найщасливішим чоловіком в світі“, сказав я. „Відкрийте мені ваше серце; може би і я найшов для вас лік.“

„Сего ви не потрапите!“ сказав він придушивши тяжке зітханє. „Я нещасливий. Мені ніхто не допоможе. Алеж може хоть полекшає, коли відкрию щирому другови свій біль. От вам, прочитайте, лзбий краєне, що мене так скоро домів жене.“

І добувши хороший пулярес, виняв з него два письма і передав їх мені. Один з них був від его матери. Она писала: „Коли отримаєш сей лист, то знай, що я давно вже вдовою. Вертай, мій сину, чим скорше домів і будь підпорою твоєї нещасної матери. Твій батько не живе вже. Скоро і несподівано попрощав ся він з сим світом. Уже тої осени мав він напад удару серпцевого. Я тобі нічого не писала, щоби тебе не смутити. Надармо наказував ему лікар, щоби залишив пити вино. Покійник не послушав, ба не міг вже лишити шклянку; зовсім розпив ся. Отсе стало ся его і нашим нещастєм. Така вже була воля Божа! Гіркі були для мене послідні два роки; я-ж виділа, що наш маєток з дня на день меншає, а довги ростуть. Ледво чи можна буде більше що виратувати, як мое віно. Боюсь, що і з хати виженуть. Тож прихось чим скорше, ти моя єдина потіхо!“

„Ще на одно будь приготований. В дому нашого сусіди Павляка стало ся перед 6 неділями щось нечуваного, страшного, сто раз гірше як у нас. Кажу тобі тільки, що й Павляк вже не живе. Его донька Юстина, котру ти так любив, щезла і ніхто не знає, куди дїла ся. Що не напугали ся, надармо, пропала як камінь у воді. Старий Павляк покривдив тяжко чи мало людей, — і нас. Его маєток не може покрити і десяту часть довгів. Жаль мені дуже бідної дівчини. Дорогий сину, не загримай ся, остав все і спійни на поміч твоїй нещасливій матери.“

Другий лист писаний також жіночою рукою. Не знати було ні відки, ні коли він писаний. Ось що було в нїм; „Не настраш ся, мій предорогий Федоре, коли ти скажу, що се послідний лист, котрий до тебе написати можу і смію. Хоть і зросло ся мое серце з твоїм, так годі мені більше бути твоєю нареченою, твоєю вуженою. Ох, як то добре стало ся, що твої родичі супротивлялись нашій женитбі. Я діждалась найстрашнішого, що тільки в світі бути може. Годі й писати про те. Ти ще завчасно о всім дізнаєш ся. Забудь мене! Я зрікаюсь всего. Перстень, що то я его від тебе доси носила, дістанеш назад з рук твоєї матери. Дай его щасливішій дівчині, що тебе більше достойна. Я живу й страдаю далеко від твого й мого

рідного краю. Виріши в добрі, служу нині чужим людям. Для мене нема вже на світі ніякої утіхи. Для мене тільки одна надія, що Всемиловитий не сходе моєї довгої муки. Будь здоров, любий, дорогий Федоре!... Забудь мене! — Тепер перебула я найтяжше, попрощалась з тобою на віки. Забудь мене! Не питай за мною; бо хоть биш і допитав ся, то на дармо.. Я бажаю тільки одного, а то вмерти, як найскорше вмерти. Чей хоть смерть змилосердить ся надо мною бідною сиротою! Прощай! Прощай!

Юстина Павляк."

3. Нещасний.

Прочитавши оба письма сидів я довго мов не смій; такі два письма могли, се чув я, молодого чоловіка з таким чутим серцем, як у мого товариша, до розлуки припровадити. Тепер аж зрозумів я его відразу до горячих напояв. Через них бо стратив він батька й велику часть свого маєтку. Особливо зрушило мене письмо Юстини Павлякової. В ній крила ся тяжка тайна, котру нещасливця відкрити не мала відваги. Щож она провинила?

"Бідний Федоре!" сказав я стиснувши его руку: "На се не знаю я ліку. Таку рану може тільки час загоїти."

Він обтер слюзи, стиснув мою руку сильно і сказав: "Я на довго, а може й на віки нещасливий. Що мій батько умер, так нагле; що оставив нам довги, — я-б міг сей тяжкий удар знести. Смерть жде нас всіх, нікого вона не мине. Довги та біднота не докучалиб моїй любій пенці. Вона не знає, що вдачність дідича і его родини обезпечили мене і її на все від голоду. Але моя бідна мати! Гіркі були їй послідні два роки, щирше вона, гіркі! Мое серце прочуває щось недоброго. Хто огірчив моїй добрій смирній пенці дні, роки? — Ох, а нещасна Юстина! Той ангел, що з нею стало ся? Чому мусіла она втікти. Чому зрікає ся она мене?"

Тут замовк він зайшовшись з плачу. "Приятелю", озвав ся я, "або она не виновата нещастю, що єї в в світ вигнало, або — —"

"Досить!" крикнув Федір, "не говоріть далше! Она чиста, невинна! Я знаю єї ще з дитинства. Ми жили в сусідстві, бавились разом. Коли я повернув скінчивши школи, присягли ми собі взаємну любов і вірність до віку, до гробу, мимо того, що наші батьки ненавиділи ся, і вічно сварили ся і по судах тягались. Я називав єї моею судженою, хотя наші батьки забороняли нам сходиться, проклявши нас, ніколи-б ми побрались. Ми вижидали, що наша доля з часом поліпшиться ся. Тому й пристав я радо на предложенє дідича, щоби з ним кілька років подорожувати. А тепер, коли нашому вінчаню нічо більше не стоїть на заваді, зрікаєсь она мене. Кілька неділь тому перла она з листі перед отсим страшним на то, щоби я скоренько вернув ся. Она була все чесною, вірною; —

а тепер, якже пригнобила єї доля! Чомуж скриває она передо мною, перед котрим ніколи ніякої тайни не мала, сю чорну тайну, що нас на віки розлучити має? Що з нею стало ся?"

Так голосив він ще довго. І я не міг новстримати моїх сліз. Письмо від Юстини, таке загадочне й двозначне, що ми надармо бились гадками, щоби чого небудь пугнього догадатись. В душі-ж не сумнівав ся я, що під час его довгої несприятливості дівчина єму спроневірилась, зледащіла. Однак я не посмів вийти з моєю думкою, щоби молодого чоловіка не вразити. Алеж такі випадки дуже звичайні. Та, несподівана пригода перебила нашу розмову.

4. Нове нещастє.

Ми ледво чи уїхали з на мило від корчми, де обідали. Дорога вела з горба в якесь село. Візник гнав коні шалено. Нараз перевернула ся наша коляска. Слуга полетів далеко на камінь, на щастє затримав він поводи в руках і коні стали. Люди, що побачили нашу пригоду, прийшли нам на поміч. Ми оба видобулись щасливо нешкоджені з карети; а слугу кровію залитого й неживого занесли люди до корчми, куда й ми вернули.

"Я зараз собі подумав", говорив лікар по дорозі, "що наш візник на обід занадто собі відтигнув. Він лийний. Его лице червоне як бурак свідчило о тім вже, коли ми виїздили."

Майже чверть години тривало, доки слуга опам'ятав ся. Упавши зломив собі бідняга ребро і ліву руку. Він признав ся, що випив на обід пів квартирки горілки, а за підмвою шинкарки ще дві шклянці вишняку, більш нічо, але й сего доста було для него і для нас.

Ся сумна пригода і ушкоджене новозу, котрий направити конче було, задержали нас тут аж до другого дня. За те почули ми в корчмі много цікавого. Ми були вже в нашій любій країні і розуміє ся, що раді були почути дещо нового. Всі вихвалювали теперішні порядки. Тільки один господар відозвав ся сердито: "Все би було добре й розумно; але то несправедливість і гріх супроти людей і перед Богом, що так легкодушно дозволяють збільшати ся всюди тим шинкам а тим то й пиянству і всякому лиху. Я знаю торги й міста де що пята хата то шинок. Навіть у наших селі, де ледво всего 700 душ, є аж сім корчем; і підіть лиш та подивіть ся, всі они повні не тільки в свято, але і в буддень."

В житю людскім трапляє ся нераз такий час. такий день, що через якесь диво повторяє ся одна і та сама річ кілька разів; або зайдут такі пригоди, що всі на один кінець виходять. Треба на то тільки звернути увагу, а нераз вийде добра наука. Так лучилось і нам сьогодні. Перше звернув лікар мою увагу на лихі наслідки моєї привички до горілки; потім дізнав ся я про наглу смерть его батька і родивне нещастє,

що вийшло з такоїж привички до острих напоїв, а на конєць загнав нас підхмелений візник у велику небезпечність. Признаю ся, що усі отсі пригоди, походжі з одної і тої самої причини, привели мене в задуму і утвердили мене в тім, що я завзято постановив вистерігатись паленої води, себто горілки, як вогню.

(Далі буде.)

Від видавництва „Буковини“.

Сим числом розпочинаємо 12. піврік і просимо усіх поважаних читателів наших ще раз о як найскорше вирівнане залеглостей і відновлене передплати. Нові вибори до сойму накладають на наших послів, а разом і на всіх свідомих буковинських Русинів, одже й на нашу газету святий обовязок, ще більше як доси трудити ся зі всіх сил над поліпшенем долі руского народа. Відзиваємось проте до патріотизму свідомих буковинських Русинів, аби зволили піддержати наше видавництво морально і матеріально, особливож, щоби занялись ревно придбанєм нових абонентів і ширенем нашої газети межи народом; памятаючи, що все, що зробять для нашого видавництва, чинять для руского народа, котрому наша часопись єдино служила і служити буде.

Всечестних Родимців, котрим висилаємо се число на показ, просимо щоби єго звернули, наколи-б не хотіли стати нашими абонентами.

Учіте ся, брати мої!

Н О В І К Н И Ж К И.

„Benennungen der in der Bukowina vorkommenden Pflanzen in lateinischer, deutscher, rumänischer und ruthenischer Sprache“, називає ся книжочка придатна для буч. учителів, а уложена вислуженим проф. Іваном Глібовицким; жаль тільки, що сей „beeideter russischer Dolmetsch“ як усе, так і тут, не перепровадив на 7½ листочках сеї книжочки одностайну мову і правопись руску, а пише: „печериця“ і „сунина“, „чорнокленъ“ і „чернобилъ“, „полевый“ і „полёвый“, „татарское“, „бѣлая“ і „земляне“, „бѣла“, „капшунецъ“ і „косутецъ“, „васильок“ і „василёкъ“, „споришъ“ і „спорышъ“, „корѣнь“ і „ячмень“, „бервѣнокъ“ і „барвѣнокъ“ і т. д. Звертаємо увагу учителів-Русинів, щоби справили і многі хибні назви так, як їх нарід в ріжних околицях уживає, а коли-б зволили прислати їх нам до надрукованя то запомогли б немало рідну науку.

„Просвѣта“ видала (124.) книжочку під заголовком: „Два славныя мужѣ: І. Іванъ Гутенбергъ П. Джемсъ Гарфільдъ“, вельми придатну і для шкільних бібліотек. — Ціна 20 кр.

О. п.

„Бібліотеки для молодѣжи, мѣщанъ и селянъ“, вийшла книжочка 6. слѣдуючого змісту: 1) „Ну же, дѣти, до просвѣты!“ (Стишок И. Пасічиньского), 2) „Юліанъ Романчукъ“ (житєпись О. П—а), 3) „Кара Фейзія“ (конєць), 4) „Великаньскій дерева“ (з образком), 5) „Якъ Безглуздѣвѣ млынъ ставили“. (Смѣховинка Данила Млаки). 6) Дещо для дѣточокъ: „Курка и щука“ (Байка Данила Млаки), „Говори все лишь правду“ (Повѣсточка Юрія Федьковича) і „Поговорки“ (Списав Іван Іванів); на окладинах: „Розвязаня загадокъ“ і „Играшки“. — Львівска педаг. часопись „Учитель“ пише в ч. 13. з 15. 6. с м. „Маємо двѣ дуже гарныя часописи для молодѣжи: „Дзвѣнокъ“ у Львовѣ и „Бібліотека для молодѣжи“ въ Черновцѣхъ, а вже сама рѣжнородностъ статейокъ, а часто и майстерскій ихъ добѣръ робить сѣ часописи вѣдновѣдними и для І-ои и П-ои гімна. класъ.“

Думайте, читайте!

Руске Товариство Педагогічне

при зближаючих ся испытахъ въ школахъ народныхъ подає до вѣдомости Свѣтл. Радѣ шкѣльных, Виов священниковъ, катихетѣвъ, учителѣвъ и родитѣлѣвъ, що книжки наклады товариства, призволені кр. Радою шкѣльною на преміѣ для учениковъ, красно оправлені, можна купити въ канцеляріи товариства при улицѣ Вѣрменьскій ч. 27 по слѣдуючій цѣнѣ:

Образковій виданя:

Звѣринєць ч. I.	10 кр.
Звѣринєць ч. II.	10 „
Звѣринєць ч. III.	10 „
Звѣринєць ч. IV.	10 „
Робинзонъ	40 „
Мала менажерія	35 „
Дикій звѣрята	35 „

Читанки безъ образковъ:

Читанка ч. I. по 10 кр. — въ оправѣ	20
Читанка ч. III. по 10 кр. — въ оправѣ	20 „
Читанка ч. IV. по 10 кр. — въ оправѣ	20 „

Всякі замовленя высылають ся скоро и точно.

Вже вийшли
ІЛЮСТРОВАНІ

ЖИТЯ СЯТЫХЪ

на кождый день въ роцѣ — 32 аркушѣ вел. 8-ки. Выдане дуже гарне. Повинно бы бути въ хатѣ кождого Русина. Цѣна зъ переплаткою безъ оправы 3 зр. 45 кр., а въ сильной оправѣ 3 зр. 70 кр.

Набути можъ кождого часу у о. Ев. Гузара въ Заваловѣ, почта въ мѣсци.

Оповідка.

Зъ днемъ 1. Сѣчня с. р. виходить у Львовѣ 1. и 15. кожного мѣсяця підъ редакцією Олександра Барвѣньского

„ДЗВОНОКЪ“

письмо иллюстроване для науки и забавы русскихъ дѣтей и молодежи.

Передплата стоить: рѣчно 4 зр; пѣврѣчно 2 зр; а чвертьрѣчно 1 зр.

Адреса: Львѣвъ, улица Чарнецкого 26.

КОСИ з маркою „КОСАР“

з ангѣльской срібно-стали (Silver-Steel)

!!!розсилає виключний склад Фабр. для Австро-Угорщини!!!

Л. Мінцера в Дрогобичи (Галичина).

Сї коси відзначають ся легкостію, подвійним гартом, остротою, і є майже незломні. Одно кленане вистарчає на довгий час. Навіть без попередного кленання можна їх острити. За одноразовим заправленем (острим каменем) косят до 120 кроків і найтвердіші трави гірські.

За доброту кожної коси даю повну поруку!

Коси доставляю в формі краєвій і в довільній довгості по цінах:

62	65	70	75	80	85	90	цм.
1.—	1.05	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	зр.

Бабка з клецем 1 зр. 20 кр.

Висилка скоро, але тільки за готівку або поштом, поштою або за

лізинцею, онлата фразтова від кожної коси 2—3 кр., коли помагає ся що найменше 10 штук. — Численні свідчення о доброті кіє долучає ся до кожної посилки

Осторожно перед шахраями!!! Пrawdні є тільки коси з маркою „косар“, вибитий на відворотній стороні ланки і спроваджені просто із складу:

Л. Мінцера в Дрогобичи (Галичина).

Господарі збираючі замовлення мають провізію (нагороду).

КНИЖКИ

КАСОВІ, ШНИХЛЯРСКІ, ДОВЖНИКІВ

СКРИПТИ ДОВЖНІ

для товариств

„ВЛАСНА ПОМІЧ“

продає по 50 кр. за лібру (25 аркушів), (на поштову пересилку треба долучити 10 кр.)

„Руска Бесіда“

в Чернівцях
Улиця Петровича, ч. 4.

СТАТУТИ затвердженого в. ц. к. правительством товариства

„Власна Поміч“

(каси позичкової і шнихляря) продає по 30 кр. (за 5 прижірників разом з прозьбою.)

Редакція «Буковини.»

БУКОВИНСЬКИЙ

Альманахъ „Союза“

що на 12 печатаних аркушах великої 8-ї містит в собі значне число поезій і повістей продає за третину першої ціни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковини.»

„ПЕРШИЙ ВІНОК.“

Жіночий Альманах,
виданий коштом і заходом

Наталії Кобринської

і
Олени Пчілки.

Ціна 2 зол., з поштою
2 зол. 10 кр.

ЗЕРНА

літературно-науковий дода-
ток до

„БУКОВИНИ“

за рік 1887 і за рік 1888.

РАЗОМ 25 кр.

Ілюстрована

БІБЛІОТЕКА

для молодѣжи, мѣщанъ и селянъ,

підъ редакцією Ол. Поповича

виходить вже 6. рѣкъ въ Чернівцяхъ
мѣсячними книжочками и коштує на рѣкъ
(12 книжочокъ)

тѣлько одинъ зр.

Поодинокі книжочки „Бібліотеки“ высылає редакція на показъ даромъ.

Адреса: „РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ Улиця Петровича ч. 4.

ВАТРА,

літературний Збірник Василя Лукича,
виданий коштом членів руского касина
в Стрию на дохід того-ж, вже появилася
в розпродажи.

Ціна 1 прим. з пересилкою реком. 1 зол.
Замовляти можна через часописи рускі або
відносячись впрост до виділу касина.

«Буковина» виходит
що Другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
вносить:
на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину 1 " — "

Одноразові числа по 15 кр.
в книгарні Нардінгого в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ца Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит. — Бюро редакції
отворене щодня від 6.—8.
год. вечером.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Є. Е. Барон Піно.

Не має щастя Буковина, не мають щастя Русини. Тільки що загірє на хвилику сонце і на нас, так зараз заслоняє нам єго густа, темна хмара. Русини ще не очунали від тяжкого удару, який завдала їм нечаяна смерть незабутного Цісаревича Рудольфа, на котрого покладали великі надії, аж тут уже вдаряє другий грім із ясного неба. Довго розсівана вість, що ненюкоїла і тревожила нас вже з пів року, «на превеликий жаль оправдалась»: Єго Ексцеленція президент краю барон Піно зовсім отемнів і зложить небаром свій чин, управу нашого краю.

Глибокий наш жаль над стравним нещастем, яке навістило сєго рідкого мужа, що звик і бажав трудитись, працювати, а тепер неумолимою судбною засуджений на безчинність, щирый жаль сєй збільшає обаво о дальшу судьбу Буковини в загалі, а Русинів з особна. Небогато в Австрії мужів з такими незвичайними адміністраційними здібностями, як уступающий наш президент краю, а вжеж ледви чи де так дуже треба такого чоловіка, як у нас, в сій справді мініатюрній Австрії.

Не дивно проте, що цілий край, кожда народність, ба майже кожда свідомо одиниця, а навіть противники теперішнього ряду, відчувають великий жаль на вість о конечнім уступленю барона Піна. А вжеж ледви чи кому иншому жалувати сєй неминучої страти, як нам Русинам; що теперішнє відраднійше політичне положенє своє завдячують головню баронові Пінови, на котрого покладали певну надію, що допоможе Русинам дійти до заповрученого і їм рівного права.

Вже під час першого свого урядованя 1871—1874 на Буковині показав барон Піно свій ясный погляд на всі справи краєві, а своєю прхильністю для Русинів спирав їх

просвітні змаганя. Прибувши 1887. року по раз другий до Чернівців прийняв ся барон Піно, помимо вельми трудного положеня витвореного єго попередником, за управилненє національних відносин в краю. Яко зрілий муж стану знав барон Піно, що тільки через природний розвій всіх народів може змогти ся культурний поступ в загалі, а тим більше в австрійській державі, одже і в єї коронних краях. В тій цілі старав ся барон Піно пізнати з власного погляду прикмети і потреби жителів Буковини, а щоби тим певнійше сповнити ту важну задачу, старав ся помимо старшого віку свого виучитись рускої і волоскої мови, чим дав усім урядникам наслідуюваня гідний приклад, як повинни вони застусовуватись до потреб народу, коли хотять для добра держави совістно сповняти свій обовязок. Добрій волі і рідкій енергії барона Піна завдячують Русини помимо так короткого часу головню то, що положив в значній мірі загату винародовленю нашої молодіжи; пригадуємо тільки, що єго личним впливам завдячити маємо нове обсаженє місця руского катихита і учителя рускої мови при черновецькій гімназії, розписанє конкурсу на місце учителя рускої мови при черновецькій учительській семінарії, трохи лучше обсаженє місць повітових інспекторів шкільних і дечого иншого розпочатого, хоть ще недовершеного. Але, що найважнійше, то вибір трох послів-Русинів до бук. сойму краєвого, в котрих руки віддав, так сказати, дальшу долю бук. Русинів.

З великим, превеликим жалем прийдесть Русинам прощати мужа, що деси один-однійський в цілій широкій Австрії показав ділом, що зрозумів всесторонню руску справу і єї значінє для цілої держави. Дай Боже, щоби єго наслідник пішов тою самою дорогою! Ми надіємось сєго тим більше, що будемо

на порозумінні і згідне поступоване двох головних буковинських народностей, зближених заходом уступаючого президента краю, і на скріплену ним нашу власну силу. Нетерпливо вижидаємо проте рішення виспих сфер що до особи наслідника барона Піна, і надіємось, що у Відні вислухають єдино розумної ради уступаючого президента, котрому в історії нашого краю і руского народу забезпечене на віки почесне місце.

3 кінцем шкільного року.

«Молодіж — будучність»; отся свята правда заставляє нас що року о сій порі застановитись над справою шкільною, безперечно найважнішим чинником нашого національного життя. Чинимо так і сего разу. Та на жаль, як кожного так і сего року, не можемо бути задоволеними станом нашого шкільництва, хочь винятково сего разу таки дещо відраднішого записати можна. До сих відрадних фактів зачисляємо перше нове обсаджене місце учителя рускої мови при черновецькій гімназії чоловіком, що ревню старався навчити руских дітей рідної мови, другий факт, то нагода придбати і для учительських семінарій в Чернівцях нового учителя рускої мови, а третє були-б подані нам вісти, що новий інспектор шкільний вижницького повіту назирає на ревне виповнене обовязків зі сторони підчинених ему учителів. От і весь сегорічний поступ руского шкільництва на Буковині, тай те поступ дуже възглядний; бо ото в черновецькій гімназії впливи противників розвою рускої мови на природній підставі все ще не ослабли; а інспекторови вижницького шкільного округу брак найважнішої і найможнішої підойми руского шкільництва, себто докладного знання рускої мови. Оттому і сегорічний поступ руского шкільництва на Буковині дуже слабенький; але прото раді ми і сій дрібці.

За те-ж які величезні хиби остали ба й зросли за сей рік у нашім шкільництві. Пічнемо з долини, від шкіл народних. За цілий сей рік не розширено й не основано майже ніодної рускої школи народної, а тим то й не збільшило ся число шкільної молодіжи на ділі, хочь може й викаже статистика якийсь зріст; але що з хороших чисел супроти сумної дійсности. Крім спімненого вже заходу около піднесеня руских шкіл в повіті вижницькім, не можемо потішитись хочь би таким змаганем в прочих повітах, де є рускі школи. Противно шкільництво в найбільшій

рускім повіті себто в кіцманецькім чим раз то більше упадає, а головною виною тому та-мошний повітовий шкільний інспектор. Таким інспектором є Русин, чи, як він каже, „Russe“; чогож надіятись Русинам від прочих, що тільки родом Русини. В місточках Вижници, Путилові та Садагурі школи зжидовілі, в Кіцмани і Вашківцях польцат ся; а в Чернівцях одно і друге. Мова і правопись в усіх руских учебниках для шкіл народних страшенна мішанина не до зрозуміння. У всіх радах шкільних нема і одного члена-Русина, щоби розумів задачу шкільництва для народу, а тим менше, щоби обізвав ся на страшні кривди плачені грошем-потом руского народа.

Буковинські середні і фахові школи попросту не для нас Русинів, а для жидів, кількох Німців, а по части для Волохів; бо всі вони німецькі, крім волоскої гімназії в Сучаві, та теологічного відділу черновецького університету. Не відмовляємо Німцям, особливож Волохам мати на Буковині свої середні школи, але жадаємо того самого для себе. Яким чином приходимо ми до того, щоби наші діти мучено чужими мовами викладовими. Фраза о німецькій культурі й ширшім полі ділання для людей образованих на німецькій мові пуста; ми маємо свою культуру, а руский край має доста місця для нас; чужого не бажаємо, в чужину не вибираємось. Щож нам Русинам за хосен з німецьких шкіл середних, та з волоскої семінарії? До них вступає річно невеличке число учеників-Русинів, а намучившись без міри усякими чужими мовами і мріями, кінчить річно ледво кількох з них школи, а й з тих хиба чудом-дивом остають ледво один-два щирими Русинами.

Не хочемо розвивати далі страшно сумні думки, які насувають ся нам про нашу будучність. Спитаємо тільки усіх свідомих Русинів буковинських, де є хочь один молодший чоловік, що покінчивши бук. школи в протягу послідної десятки років, зробив або робить що для свого народа? Вкажіть нам такого робітника; ми не бачимо, не знаємо ніодного.

Куда-ж ідемо ми, куди зайдемо? Таж молодіж — будучність! Однак винуватити одну молодіж, годі, вина спадає в більшій мірі на старших, на тих що єї так вивчили, виховали, а й на тих, що сій роботі безчинно приглядались.

За місяць розпочне ся новий шкільний рік, з котрим вступає наше шкільництво в послідну десятку сего століття. Крайна, найкрайніша пора взятись усім справдішним

патріотам-Русинам зі всієї сили до діла, щоби справити наше шкільництво на правдиву дорогу до єдиної его цілі: добра народа.

Неустанним старанем нашим повинно бути усунене причин, а радше осіб, що стоять в дорозі природному розвою руского шкільництва й замінене їх людьми спосібними й охочими до діла; дальше остаточне управління питаня язикового і правописного, основане рускої школи народної і гімназії в Чернівцях, та заведене і рускої мови викладової для теологів-Русинів на богословскім відділі університету. Програма ясна, не тикає вона ні чіих прав, а для нас є питанем життєвим, надіємось проте, що єї попре ряд і кождий безсторонний сусід.

О синах селянських на вакаціях.

Брати селяне! Сини ваші повернули вже із шкіл до родинних хат на вакації. Одже треба би переконатися, чи научилися чого доброго, а що більше, чи не забули о тім, що суть синами бідного народу, котрий часто терпить голод і нужду.

Ще й сьогодні буває — хоч правда рідко — що хлопець висланий до шкіл вмісто набрати ся розуму, здуріє, і перетворит ся на нанича, і як на село поверне, то вже му не подобаєсь дома. Скучно му на селі, тож рад би як найскорше до міста повернути. Родичів своїх маловажить тому, що не учились тільки, як він, або що ходять в селянській одежі, що говорять мужицкою мовою.

Від таких синів най вас Бог боронит, дорогі брати, бо і вам жите затроєт і сами щастя не знайдут, як мут встидати ся селянского походження, місто щоби ся ним гордити.

Тільки щасте, що число таких невдячних синів дуже мале, а з часом може їх і зовсім не буде.

Томуж то хочемо вам порадити, як поступати з студентами на вакаціях, аби і пізнійше не забули, що суть дітми народу, а научившись чого розумного, аби потому працювали для вашого добра.

Одже коли синок поверне з шкіл до дому, то розговорюйте з ним, винитуйте ся его, що в місті чув, що видів і чого научив ся. Коли виходите в поле до роботи, то най і він іде з вами і най приглядає ся вашій працовитости. Коли є охота до праці, нехай стане до серпа або коси, щоби му вбила ся в память ваша тяжка і мозольна а честна праця.

В свята і вечерами знов, коли зійде ся родина на розмову, то і син ваш повинен при тім бути, щоби прислухував ся, як то нарід на селі розправляє про мудрі та пожиточні річі і як читають газети або книжочки. Як хлопець пізнає, що ви звертаєтесь на него увагу, що ви его любите цілою душею, то й він певне зістане завсїгди вашим і не спаношит ся.

Але не досить на тім. Як ходит до школи, то можете від него ще більше вимогати, аби показав на ділі, що не пусто видаєтесь на него ваш гірко зароблений гріш. Одже нехай сам читає в вільних хвилях через тиждень, щоби міг в дні святочні вам розповісти всячину з цілого світа а найбільше з нашого краю.

В книжочках пишуть много про красні і пожиточні речі, а ви, дорогі брати, заняті роботою в полі й коло хати і тому не можете про все довідатись. Одже сини ваші нехай возьмут ся до того, аби могли вас в свята розвеселити, уприємити вам відпочинок, а заразом додати нових сил до дальшої праці. А як то красно буде, коли то так в хаті, або в саду під тінею дерев збере ся громадка сусідів і мут прислухувати ся, що розповідає молодий школяр. Що за радість для родичів, коли увидят, що не надармо видали тяжко зароблений гріш; що син не змарнував час, але вичив ся, вичитав много красного і пожиточного та що може про то і братям селянам розповісти.

А як би він там що не до річи сказав, то треба му пробачати і не дивуватись, бо він ще молодий і хоч багато чув, то може не все докладно зрозумів.

Найбільше нехай оповідає або читає то, що вас, дорогі брати, обходить т. є. про нашу землю, про наш нарід про нашу вітчизну. Ой бо тож то свята дідизна тота наша земля. Згадайте лише, що по тих загонах, що докоола видите, ходили ваші прадіди, а кров і піт їх в ту землю увійшли; от і хату ту стару поставив прадід своїми руками, ба й засадив не одно дерево, аби внуки споминали его по смерті, коли будут їсти овочі або спочивати в тіни. Пригадайте собі, що ся земля вас кормит і терпить з вами разом, як рідна мати, томуж то не віддайте єї нікому чужому за жадні гроші, бо то ваша улюблена вітчизна.

Одже, коли вам сини будуть оповідати про ту дорогу землю, похваліть, поблагословіть їх. Такі сини, котрі щиро любят свій край, свій рід, свою мову, свій обичай, не перестанут ніколи любити свій нарід, з котрого вийшли, але чим будь колись будут, чи урядниками, чи панотцями, чи учителями, будут дбати і працювати над просвітою і добробитом селян, своїх братів, з котрих серцем і душею зросли ся.

Таких то синів, брати, ми вам бажаєм. Честь їм!

Оттак навчає польска народна газета «Приятель люду» польских селян. А вжеж у неї до того тільки та причина, що діти польских мужиків, коли окінчат школи, стають ся звичайно панами, котрим і не в думці бідний хлібороб, але за те майже нечувана річ, щоби польска дитина вийшовши в люди, зрєкла ся свої мови, свого роду і стала ся перекинчиком, а й ворогом свого народу. За те кілька більше причини до такого накликування, напominани і остереження у нас Русинів, у котрих ледво чи десятій, що окінчив школи, остає вірним своему народови. От хоть би й сего року. З десять учеників окінчило на Буковині середні школи

а з них відомий нам тільки один, що остав вірним своєму народови, та й той один не з Буковини. За то другі з них не мали нічо пильнішого, як, зробивши матуру с. е. такий іспит, вписали ся зараз до тих студентів, котрих «Русска Правда» та другі такі газети і Русини-перекиньчики затуманили тим, що наша дорога руска мова проста мужицка, а московська ліпша, панська, що наш наріз пропаший, та що нам треба стати Москалями та тогди аж буде нам гаразд. А кільки то руских дітей перекабатило ся в буковинських школах міських на Волохів та Німців, а в галицьких на Поляків; тих би й на воловій шкірі не списав. Хто не знає таких лично, най згадає тільки, що син руского міщанина-гончара Калиновского нині вже Calinescu зве ся й разом з другими Русинами-перекиньчиками заставляє своїх підчинених дбати про зволошене Русинів, а не про церков та наріз. Згадайте, що потомок руского роду покойний проф. Томащук був найбільшим опікуном німоти і жидови, що на рускій землі мають всілякі школи й вивчуют ся на наших панів. Спитаєте в кінці, братів Галичан, чи не був маршалок Галичини покойний Зиблікевич син руского ремісника а опікуном польскої шляхти! Загляньте до Угорщини (Венгерщини), як там рускі діти гірші Мадярів свій рід розпинають. Пригадайте собі в кінці імена тих буковинських руских студентів: Проданів, Війчуків, Григоровичів, Кунчанів, Климів, Манастирських, Жалковських, Шушковських, Дашкевичів і т. д., що послухали ворожих підшептів, покинули свій рідний край, де їх так дуже треба було, і пішли служити чужим.

Згадайте се все, та пильнуйте, стережіть своїх синів, випитуйте їх і других щирих Русинів, чи не микятят і вони, чи не заморочені вже і вони чужими мріями, чи не прут ся й вони в чужі пани, чи не воняє вже й їм ваш кожух, чи не цурают ся й вони свої питомої мови, мами; хати, свого рідного тата, обичаю, звичаю, роду, народу.

А коли покмітите щось такого, навімніт їх, наверніт назад на праву дорогу, пригадайте і впойте їм що динни, що хвилини святій обовязок: жити, трудитись ба й терпіти задля свого рідного народу. А если вже заізно, если не припадут ваші слова, науки прозьби і грозьби їм до серця; то знайте, що годусте собі гадину, що навчаете розуму власного ворога. Такий най вертає назад до дому, у чистий незаражений воздух сільський, а ні то най іде в безвісти, най не обкрадає вас і других дітей ваших, що собі від рота відривали годуючи тими куснями надію на підпору, підмогу для себе, а не для чужих.

Дописи „Буковини“.

ІЗЗА ПРУТА. (Повиборчі відголоски). На бенкеті по виборі посла до сойму із повіту садагурского розговорив ся садагурский парох о. Кость Микитович і

щоби підхлібити послови представив щирих патріотів Русинів ніби то противниками вибору п. барона Мустяци. Так сказав він: „І я мала особа хочу за вас панове виборці „заглагольствувати“. Ми таки з свої волі вибрали пана барона на посла і хоть були такі дурисвіти, що казали, що пан барон не наш, то він таки наш, бо перед нами і ми его вибрали — а ті, що его не хотіли вибирати, най лукнут!“ Не соромив ся сей панотчик і самохвальби, що то ніби єдино его заслуга, що п. барон Мустяца зістав вибраним. Поминаючи зовсім, що руский виборчий комітет центральний на підставі угоди з краєвим комітетом не ставляв на садагурский повіт жадного кандидата і взагалі не було крім краєвим комітетом поставленого кандидата нікого, так, одже не мав ніхто і гадки против сего кандидата виступати — одже не було жадних противних агітацій, одже не було й можливо якісь заслуги при тім положити. Противно, коли один Русин хотів у о. Микитовича довідати ся, коли ще о кандидатурі п. барона тільки приватна чутка пішла, то о. Микитович запевняв, що не знає о тім нічо і не хоче мішати ся з такі речі ні раз; а тепер на раз „глагольствує“ о своїх заслугах.

Обвиняючи невинних честних людей і цілу руску інтелігенцію думає о. М. досягнути велику ласку і нагороду. О. Микитович най би ліпше старав ся о прихильність і поважане у своїх парохіян, котрих своїм нетактовним поступованем огірчив до крайности.

Виборець.

Дрібні вісти.

(Вінчане Архикнягині Марії Валерії), найменшої дитини нашого Монарха відбуває ся нині. Крім ґратуляційних адресів висланих всіма буковинськими рускими громадами, явилась нині депутація від черновецьких руских товариств у управителя буковинського краєвого правительства, придворного совітника графа Паче з прозьбою заявити Є. В. Цісареві завірене о непохитній вірности і преданности бук. Русинів а zarazом щирі желаня, щоби Всевишній благословив молоду пару йї на щасте, Монархови на втіху, а народам на добро. Депутації проводив посол др. Волян, а в склад єї увійшли сов. Виницький, купець Вишньовський, надучитель Попович і посол ком. Тиминський.

(Є. В. Цісар дарував) на Галичан потерпілих від сегорічних туч 4000 зр., а на будову школи в Зеленові на Буковині 80 зр. з своїх приватних фондів.

(Є. Е. президент краю барон Піно) подав зі взгляду на своє слабе здорове прозьбу о увільнене від дальшої управи бук. правительством. Таку, хоть сподівану, але прото вельми немилу вість подають віри гідні жерела. Ціла Буковина вижидає неспокоїно, чи ся вість справдять ся і хто займе се найважнійше містце в краю. Цілий край вказує на теперішнього управителя бук. правительства, придворного совітника графа Паче, яко на єдиного гідного і всіми пожаданого наслідника барона Піна. Граф Паче дав вже за короткий час свого урядованя більш як достаточні

докази свого ясного погляду на всі відносини краєві, докладного розуміння краєвих потреб і вельми зручного та задовольного керування справами краєвими. В інтересі краю і розумного залагодження многих дравливих справ лежить проте, повірити управу краю сему світлому і вельми симпатичному мужови, наколи-б справді сповнилася вість о уступленю найзаслуженішого президента Буковини барона Піна.

(П. Іларій Окуновський), многозаслужений бук. патріот-ветеран виїхав для скріплення свого слабенького здоров'я на село. Кріпи его, Господи!

(За купчанкові книжки і газети) тягають по судах наших Читальників, учителів і др., як се сталося сими днями в Гаврилівцях і Самушині. Радимо проте усім в їх власнім інтересі не приймати з почти ніяких Купчанкових книжок та газет. Звертаємо на се особливо увагу наших Читальників, котрі стягнули вже на себе ізза Купчанкових агітацій підозріне, через що утруднене отворене нових Читальників, а існуючі, вже Читальні поставлено під строгий надзор з тим, щоби розв'язувати ті Читальні, де найдуться небезпечні книжки та газети Григорія Купчанка і его товаришів.

(Радовецька гімназія) числила в минулому році 235 учеників, і то: 138 Німців, 57 Волохів, 21 Поляків, 17 Русинів а 2 інших. Після віроісповідання було: 70 рим.-кат., 69 прав., 69 жидів, 14 протест., 9 греко-кат. а 4 вірменів. Шкільне виносить в Радівцях піврічно 15 зр.

(Грім убив) на толоці в черновецьких передмістях двох селян, двох хлопців і 3 корови.

(Жнива на Буковині) випали досить добре.

(Газети „Правда“ і „Добрий Раді“) не виходять вже від двох місяців. Сумний се доказ просвітнього руху межі Русинами. Всі незалежні газети рускі загально лих мають ся, за те «русскі журнали» плачені московськими рублями розходять ся даром по всіх закутках. Чи диво, що «панрусскі» мрії не вигибають? Над сим повинні би докладно призадуматись Русини і дехто инчий, котрим повинно би зажелати на газетах противних московському баламученю Русинів.

(Одногослосний вибір руских кандидатів) на бук. послів, особливо-ж знаних противників московского «об'єднання» проф. Пігуляка і ком. Тиміньского напсувало чимало крови нашим «панруссам» котрі справедливо добачають в нім величезний удар для себе. Всі «панрусскі журнали» і журналики: „Parlamentär“, „Червоная Русь“, „Русская Правда“, „Наука“, ба навіть найменше московске дитя «Русское Слово», підняли великий лай на наших послів. Та нехай їм! Вони пишуть, а «вітер несе». Не етанемо з ними спорити; найліпшу відповідь дадуть їм наші послі не словами, а ділами; а тогди чейже і «благотворительний» народумить ся, коли се взагалі можливе.

(Протест проти вибору послів в Чернівцях) внесли многі виборці, котрим не доставлено карт легітимацийних.

(Сойми) буковинський і галицький мають зібратися в половині лат. септембра с. р. Всі цікаві, хто буде іменованій заступником маршалка бук. сойму; бо надіють ся, що буде ним Русин, що й було би зовсім природно і справедливо.

(Прийняте до черновецьких середних шкіл). 1) До гімназії: Другий термін для іспитів вступних до 1. класу призначений на 29. і 30. лат. августа і 1. лат. септембра. До прочих класів записують 1. або 2. лат. септембра в дотичних класах. Іспити повторительні і поправки будуть відбуватись 1, 2. і 3. лат. септембра о 8. год. рано і 2. пополудни, в тих класах, до

котрих ученик вступити хоче. Шкільний рік розпочинаєсь 4. л. септембра. — 2) До школи реальної: Іспит вступний і поправки будуть відбуватись 1., 2. і 3. лат. септембра. Шкільний рік розпочинаєсь 3. лат. септембра.

(Хто пошанує нашу мову і наше письмо), коли не то Русини, а й патріоти, ба навіть редакції руских газет и. пр. «Нового Галичанина» у Львові адресують посилки поштою по німецьки. Сумно і стидно!

(Кандидати „Русской Правды“ і „Parlamentär-a“) не отримали в ніякій повіті ніодного голосу; най-жеж подякують своїм покровителям за сміх, на який їх виставили, коли не заявили завчасно нігде, що їх кандидатура поставлена без їх відомості, що в інтересі своєї поваги повинні були зробити.

(Курс доповняючої науки господарської) для учителів народних відбуде ся і сего року при черновецькій школі господарській. Після нашої думки здав би ся для бук. учителів ще більший курс доповняючої науки з рускої мови дотично всіх предметів, які в народній школі учить мають. Звертаємо на сю некучу потребу увагу покликаних осіб.

(Румунизатор). До кучуринського пароха Нестора Воробкевича прийшов селянин-Русин з прозвбою о процесію. На руску прозвбу селянина викричав ся парох по волоски. На те відповів ему селянин: «Ганьбіть собі, панотче, кілька хочете, а я по волоски таки не знаю». Так то душпастирство замінилось у нас в румунизаторство.

(Заведене для виховання Волошок). З нагоди вінчання Архикнягині Марії Валерії задумали наші консисторські румунизатори основане дівочого виховання православного (читай румунизаторского). Коли-б і се заведене мало бути заложено на лад задуманої вже раз румунизаторської школи дівочої, то надіємось, що й сей супроти прав. Русинів зовсім нелюдяний замір скінчить ся на тім, що й проєкт дівочої школи, себто на нічім. І так повинно бути зі всіми проєктами консисторськими, доки будуть вимірені на зрумуншене Русинів, а не на добро православних Волохів і Русинів.

(Бук. виділ краєвий) жертвував з нагоди вінчання Архикнягині Марії Валерії 1000 зр. на фонд для за-помогі бідній молодіжці бук. шкіл народних, міста і громади знов призначили відповідні своїм маєткам суми для роздачі межі бідних.

(Шовінізм румунизаторський). На неустанні домагання родичів, учителів ба навіть самих священників, щоби вже раз замість нікому, (крім одних знатоків славянських язиків), незрозумілих катихизмів для православної рускої молодіжці видати нові в живій рускій мові уложені, постарало ся тов. «Руска Школа» в Чернівцях о такий переклад першого т. з. «малого катихизму» і переджило его бук. краєвий раді шкільній, котра віднесла ся до бук. прав. консисторії о апробату. Ся послідна мала, як се довідуємось від еї члена, відмовити апробату зі взглядів язикових. Трудно повірити, щоби люди, котрі не мають ні найменшого знанч рускої мови, воювали такими аргументами, се так само, як коли би елітний критикував мальовання, або глухий музику. Однак шовінізм спосібний до всего. Волохам вільно не то учитись, але й молитись ба й службу правити в своїй живій мові, а Русинам не вільно учитись катихизму в своїй мові, а о молитві й службі рускій навіть і не подумати. Волохам вільно було закинути цілу кирильську азбуку і прийняти латинське письмо, а не дай Боже, щоби хто з Русинів заговорив хоть би про випущене причини-

хвоста „Ъ“, се вже безбожність. Не дивуємось шовінізму румунізаторів, се вода на їх млин, таж незрозуміла мова катихизмів руских загонить найбільше Русинів в табор волоский; бо розумієсь, що легше навчитись і рускій дитині живої мови волоскої, як мертвої мішанини усіх мов славянських. Се знають і сего хотять наші духовні румунізатори; але даремні їх заходи; ми й на се нашли лік, а то: колиб консисторія справді відкинула катихизм уложений в живій народній мові нашій, то Русини обійдуться і без її апробати. Завживаємо тов. «Руску Школу», щоби, «Руска Школа», коли поголоска о неапробованю оправдаєся, видала катихизми не ждучи апробати румунізаторів. Тим справді не будуть книжки урядово заведені в школах, але ми певні, що прото кожний прав. Русин купить своїй дитині хоть би до науки домашної тільки книжку зрозумілу, чому й консисторія запобігчи не зможе. Таким способом положать Русини кінець румунізаторским забігам прав. консисторії.

Ціни збіжа.

Від 1. до 15. лат. Юлія платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	7	зол.	50	кр.	—	гречки	6	зол.	87	кр.
жита	5	„	59	„	—	бараболі	2	„	—	„
ячменю	5	„	57	„	—	сїна	3	„	—	„
вівса	8	„	18	„	—	дрова (за 1 м ²)	3	„	50	„
кукурузи	5	„	24	„	—	мясо вол. (за 1 кгр.)	52	„		„

Для науки і забави.

Чорт з бабсю в спілці.

(Байка.)

Посїяла баба ріпу
— Та на спорій грядці,
Прийшов панич, (самий чорт)
Се бабі не я гадї...
„Що ти бабо поробляєш?“
„...Полю ріпу пане.“
„Прийми мене за спілника...“
„...Най на вашім стане...“
Панич-чорток допомагає,
Ріпу підливає,
Ріпа росте як голови,
Бабина думає...
„Тепер будем ділити ся...“
Чорток бабі каже,
„Ну корішки мої будуть,
А верхівя ваше...“
Поділились, як згодились,
Чорт потряс чубринов,
Баба гризла в зимі ріпу
А чорт жив натинов...
Прийшло літо, друге літо
Чорт гайда до баби;
„Сіймо-каже — бабко просо
На спілку — без зради,
Сам виорю, сам посію, —
Буду підливати,

За тож возьму я корішки,
Тобі верхи взяти...“
Баба мерщій згодїла ся
На ту раду вражу,
Чорток моривсь корішками —
Баба їла кашу...
„Одурилась мене, бабо!...“
Став чорт нарікати,
„Хочу з тобов, борсукане,
Войну починати!..
„Будем битись, борикатись
Через пліт, погана,
„Од вечера до півночі,
З півночі до рана!...“
Пірвав чорток вили в руки,
Баба ожог з неї,
Штурк чорт у пліт, вили впились,
Шкода коротечі!
Баба тик, мик пана-чорта
По пузі набила,
Ще д. того через плечі
Зверха посвятила...
Утік чорток в своє некло,
Вітерниця свисла,
Баба їла з пшона кашу
Тай ріпину гризла...

Стережи ся, діду, баби —
Баба все кепкує,
Коли чорта змудрнала
І тебе змудрує.

Исидор Пасічинський.

Чума горілчана.

(Оповіданє Іококого, перепоїв Ож. Попович.)

5. РОЗМОВА,

яку в корчмі рідко почути можна.

„То зависть, заздрість з вас говорить, пане Крамчук“, рік шинкар.
„Нї“, озвав ся крамар, „не з заздрости я се говорю, але менї жаль бідного народу. Що рік, то більше рознусти і нужди, а всему винні корчми, шинки. Чам більше коршем, тим більше піяків. Читайте тільки газети! Я собі не одно з них, замятав. В Галичині приносять пропинації своїм властителям річно чотири міліони, а на Буковині чотири ста тисяч зол. річного доходу, що найменше таку саму суму збирають окрім того ще самі арендарі й шинкарі яко чистий дохід, а ще раз тільки гроша мусять з людей за саму горілку й на жите для себе самих зібрати. Дуже дешево раховано, мусить нарід в Галичині річно що найменше 12 міліонів, а в маленькій Буковині знов з 12 сот тисяч на горілку видати. Ось яку то силу, суму гроша видають люди кожного року в болото; та коби то в болото, нї, тільки кровавого гроша видають наші люди,

на отруту, котрою затроюють собі душу й тіло, та коби лиш собі, а то ще й дітем і внукам і правнукам своїм. Ось який великий, величезний податок платить нарід добровільно ба ще й охотно. Чиж варт его пожалувати, коли каже, що цісарські податки на всякі користні ба й конечні потреби за великі, що їх заплатити тяжко, коли тільки суму кєрвавого гроша платить на пропинаторів, арендарів, шинкарів за прокляту чортівську брагу? Подумайте й судіть сами здорови!“

„Не так оно страшно, як написано!“ обізвав ся знов шинкар.

Тут вмішав ся до розмови якийсь старий поважний чоловік: „Ваша правда, пане Крамчук! ба річ має ся еще гірше. Чиж не були ми свідками нещасного припадку, який лучив ся сим двом панам через підмеленого візника, і скільки то они страху набрали ся, гроша і часу стратили. Колиб візник не був упив ся, то его кости булиб ще цілі. А такого лиха у нас повно. Деж є хоть одно місто або село, де-б не було піяків? де-б не валяв ся що неділі і свята, ба навіть у буддень хоть один з них в ярі та болоті? Або де би не чувано про лайки, бійки або й убийства? Кілько то нещастя, каліцтва та смерти пішло з горілки, кілько припадків в дорозі? Чи то одна пожежа повстала з необачности підналих людей? На сто волоних шкірах не списав би всі ті пригоди, котрим тільки і єдина вина і причина та проклята паруха. Люде збіділи до крайности, де шинкарі збогатіли; де найбільше корчем, там найбільше жебраків, дармоїдів, злодіїв, зведениць, покриток і байстрюків. А де межі піяків загостить холера або яка инша зараза, там гинуть вони як мухи: бо всіх їх приспособила до того горілка.

Що у нас в Галичині і на Буковині пияństwo панує гірше, як в будь котрім иншій краю, о тім свідчать то, що у нас діличі найбільший дохід з горілень і пропинацій мають, що у нас найбільше корчмарів та шинкарів. Як страшно у нас люде розпили ся, на то найліпший вам доказ, що уже навіть ряд видав закон против пияństwa і то лиш для Галичини і Буковини. Та що з того? Бог високо, а цар далеко; за то властитель горілень, пропинатор і шинкар близько. Властитель горільні рад би мати як найбільший чинш від пропинатора, а той знов від шинкарів, а на все треба як найбільше і як найгірших піяків. Пан начальник і старшина громадска потребує знов пана пропинатора ба й шинкаря; одже рука руку мє; тому той закон против пияństwa остає лиш на папери, а пияństwo процвітає на радість пиявкам, а на погибель піякам. Тому то пропинатори, шинкарі і всі їх помічники і то навіть такі люди, що за то гроші беруть, аби дбали о тверезість і всяке добро людске, громадске — підносять такий крик против брацтва тверезости, против читалень, против підвиснення податку від горілки і против того, щоби часло шинків зменшити і щоби корчми хоть що неділі і свята, коли

люде найбільше пють, замкнені були. Та хоть би воно й до того прийшло, щоби шинки в неділі і свята замкнені були, то й се оставати ме тільки на папери, аж доки нарід самий не пізнасть ціле страшне лихо отої чуми горілчаної, що над нами запанувала.“

Оттак говорив сідоголовий апостол тверезости; а в корчмі стало тихо, хоть мак сій. „Святу правду сказали ви, пане Тверезович!“ озвав ся на конєць Крамчук.

Однак ніхто не уважав так пильно на кожде слово, як лікар, що тепер також промовив: „Чотири роки я не був дома, і аж м'роз мені тілом пішов на такі сумні вісти про наш край. Аж сором признати ся, що й я з того краю, де оттак люди забули на Бога і на свою людску честь. А вжеж сему нещастю народа нашого найбільше винна захланність шинкарів, що раді би збогатіти і де лиш можуть, отворяють некла, що то они в них шинкують ту некельну отрую.“

На те сказав Крамчук: „Не забувайте, пане доктор, що шинкарі мають ще й хрещених помічників, що допомагають отсим пиявкам висисати темний нарід. Та говоріть ви, пане Тверезович!

Сими словами звернув ся Крамчук до того старого чоловіка, що вже перше обзивав ся. І Федір просив его сказати, чому горілка стала ся щоденним напоєм.

Старий почав: „Не тільки велике число коршем, але й дешевість горілки причинила ся є тому, що люди розпили ся. Картофля, винні, сливки, жито, пшениця, ячмінь; все а все добре на горілку, котрою чоловік несвідомо затроює своє здорове.“

„Правду сказав пан Крамчук, що не лише пиявки шинкарі але ще й другі люди виноваті тому, що народ день в день заливає ся оттою смердячою брагою. Винні сему не тільки ті юди, що єї шинкують, але й ті, що замість проповідувати тверезість самі єї попивають, слуг і робітників нею честують. Не мало у нас таких господарів, ба навіть світлх людей, що горілкою робітника до роботи заохочують і думають, що від горілки у робітника сили прибувають. Правда, що чоловік, випивши чарку, бере ся острійше до роботи, та ба, за годинку, коли вийде шум з голови, охлянуть руки і робота йде тим поволійше і гірше. Се так само як з тим, що пустившись бігцем в дорогу, небавом змучить ся й остане по заду того, що йде повільним але рівним кроком. Горілка то батіг, що нагонить коня, аби біг, але ні горілка, ні батіг не причинають сили.“

„Ваша правда!“ озвав ся на се якийсь видко заможний господар. „Чотири тверезі робітники зробять за день більше як пияг таких, що без горілки ні на свідане, ні на полудне, ні під вечер обійти ся не можуть. Я се вже випробував і тому приймаю на роботу тільки таких, що горілки не вимогають; бо хто замість більшої плати пристає на горілку, одже не жалуге жінки й дітей, той і мене не пожалуге і не ме совістно і щиро робити.“

„Я знаю о тім, куме“, продовжав старий, „що у вашім дому тої пекельної парухи і на лїк не найде ся, за то є у вас инший достаток. Та коби то кождий газда так робив, то і єму і робітникам з тим би лїпше було. Так щож, коли навіть у тих, що мають проповідувати тверезість, не виходить горілка з хати. ба они честують нею людей, робітників і слуг, приймають сей чортів трунок яко жертву Богу, а навіть благословлять се „питіє“. Не допоможе одно тільки слово проповідане в церкві против пиянства і всего лиха, яке з нею виходить, як: марнотраство, лїниство і розпуста, сварка, лайка і бійка, немилосердність, злість, зависть і всяка безбожність; а треба на ділі все і всюди усувати прокляту горілку, причину всего лиха. На жаль дуже мало у нас ще таких світлих мужів! Є у нас ніст на гулятику, на їду, та нема посту на п'ятку, на горілку. Замість наложити більший податок на горілку, накладають єго на инші до життя конечні річі. А чому? бо накладають єго властители горілень і пропивацій, котрих на послів вибирають.“

„Говоріть далше!“ сказав Крамарчук, коли старенький перестав, „говоріть свиту правду, най люде єї знають, чей хто з них онамитає ся!“

„Що повторити, що вже ви сказали?“ озвав ся старий. „Через горілку стає ся чоловік легкодушний, нерозважний, марнотравний, лїнивий, бідний, безстидний, розпустний, нещасливий.“ Злодій, розбійник і убийця калатне перше одну і другу, нїм возьме ся до крадіжки, розбою і убийства. Підїть, поспитає в креміналах одного в'язня за другим, чи не був він п'яний або хоть піднапийний, коли поповнив злочинство, за котре дістав ся за решітку! Найгірші і найгидливіші злочинства поповнюють ся в замороці горічаній. Горілка то болото, в котрім валяє ся все плюгавство сего світа, кэрчма то поря, з котрої випливає всяке лихо на світ Божий, горілки то некло, в котрім горить не сїм світї тію, а на тім світї душа людска.“

Довго ще говорив старий Павло Тверезович і не було ще кінця єго розумній бесїді, коли ми з лікарем пізно вечером мусїли піти спочивати, бо раненько конче було далше їхати.

(Далї буде.)

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Die Rutenen in der Bukowina“; під таким написом видали Р. Ф. Кайндль і О. Манастирський нове продовжене своїх етнографічних студій, що на 98 сторонах ознайомляє читателів з життям і діланем, знанням і віруванням руских селян з північної Буковини. Цїна 50 кр. — Видавець Р. Ф. Кайндль (Чернівці, Улиця Нового світу ч. 58) висилає за ціну 1 зр. всі свої дотеперішні видання о Буковині, іменно: 1) „Zur Geschichte der Stadt Czernowitz und ihrer Umgebung“; — 2) „Geschichte der Bukowina“ 1. Theil; —

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

3) „Die Rutenen in der Bukowina“, 1 Theil, — 4) „Die Rutenen in der Bukowina, 2 Theil; а яко додаток: „Liebesorakel“. „Gedächtnisblatt für Kaiser Joseph II. і „Am Urquell“. Справді встидати ся повинен кождий образований Буковинчик, особливож Русин, що знає по німецки, наколи-б не замовив собі отсі видання, зваживши низьку ціну і зр. за всі сі книжки разом, або щоби не спровадив собі що найменше обі розвідї „Die Rutenen der Bukowina“ 1. і 2. часть, котрі видавець висилає за 55 кр.

О. П.

Думайте, читайте!

КОСИ з маркою „КОСАР“

з ангельської срібно-стали (Silver-Steel)
!!!розсилає виключний склад фабр. для Австро-Угорщини!!!

Л. Мінцера в Дрогобичи (Галичина).

Сї коси відзначають ся легкостію, подвійним гартом, остротою, і є майже незломні. Одно клепане вистарчає на довгий час. Навіть без попередного клепаня можна їх острити. За одноразовим заправленням (острим каменем) косят до 120 кроків і найтвердші трави гірські.

За доброту кожної коси даю повну поруку!

Коси достарчаю в формі краєвий і в довільній довгості по цінах:

62	65	70	75	80	85	90	цм.
1.—	1 05	1 10	1 20	1 30	1 40	1 50	зр.

Бабка з клецем і зр. 20 кр.

Висилка скоро, але тільки за готівку або побранем, поштою або за ліценцією.

оплата фрахтова від кожної коси 2—3 кр., коли потягає ся що найменше 10 штук. — Численні свідоцтва о доброті кіс долучає ся до кожної посилки

Остерожно перед шахраями!!! Правдини є тільки коси з маркою „косар“, вибитий на відворотній стороні п'ятки і спроваджені просто із складу:

Л. Мінцера в Дрогобичи (Галичина).

Господарі збираючи замовлення мають провізію (нагороду).

ПОДИНОКІ книжочки

ілюстровані

„Бібліотеки для молодїжи“

продає

„РУСКА БЕСѢДА“

в Чернівцях

— по 10 книжочок за 60 кр. —

З печатні Г. Чопца.

«Буковина» виходит
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
вносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарни Пардінго в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова

для народу руского.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІ-

СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходить ся в Чернівцях (ули-
ци Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит. — Бюро редакції
отворене щодня від 6.—8.
год. вечером.

ОПОВІЩЕННЯ І ПРИЛОГИ

обчислюють ся як найде-
шевше.

Вага народної просвіти а наші Читальні.

Не дасть ся сего заперечити, що тільки через просвіту можуть так поодинокі люди, як цілі народи свідомо хіснувати ся здобутками відвічної людської праці, здобутками культурного поступу.

Тільки через просвіту можливий одже всякий поступ, тільки через правдиву просвіту можливо так поодиноким людям, як і цілим народам здобути добробит і заняти межи другими поважне місце.

Тисячі а тисячі літ людської праці скла-
дали ся на теперішній відрадніший стан
загального людського поступу. Дуже а дуже
довго і з великими перепонами мусів одже
бороти ся рід людский, доки вдало ся єму,
вибороти зброєв народної просвіти признане
взнеслої, правдиво людської засади: рівне
право для всіх!

Ще багато з нас памятають тяжкі часи
панщини і підданства; а ще тяжше про-
живали люди за часів невілляництва, коли то
поодинокі володїтелі-тирани тримали цілі
народи в бездушній неволї, та гочили кров
і піт своїх невілляників для власної вигоди,
для заспокоєня свого рознустного здичилого
житя.

В такій тяжкій неволї проживають ще й
тепер так звані дикі народи, а називаємо їх
дикими для того, бо єї народи живут без вся-
кої просвіти мов бездушні звірята, та не
мають найменшої свідомости своєї людської
гідности.

Через просвіту і тільки через просвіту
приходять люди до свідомости своєї людської
гідности, до свідомости своїх людських прав і
обовязків, та власне в тім спочиває превелика
вага народної просвіти.

В давнійших часах, коли то ще і у нас
панувала неволя, панщина і підданство, а
світова культура не доспіла ще була до тепе-
рішного могучого розвою; в тих часах, коли
то ще не було друкованих книжок, та публич-
них для всіх приступних шкіл, та коли здо-
бутки духової праці учених людей перехову-
вали ся ще тільки в книгозборах замських
боярів та в монастирях; в тих часах, коли
не було ще почтових урядів, парової їзди (же-
лізницї), телеграфів, та телефонів; в тих ча-
сах, коли навіть не було і порядно справле-
них доріг: — в тих отже тяжких і дуже че-
увидних часах не була приступна просвіта
для загалу народу, особливо мусїли маломі-
щане, селяне-хлібороби і в загалї робітні
люди проживати в темнотї, в крайнім неві-
жествї.

Для того то і Русини, сей межи
Славянами найстарший культурний народ,
коли під нещасними політичними впливами
відпурали ся єго свої самолюбні бояри, а
позїстали вірні лиш маломіщане та селяне,
стратили они, помимо свого могучого числа
вище 20 мільонів голов, не тільки свою по-
літичну самостійність, свою державу, але що
гірше не маючи просвіти мусїли позїстати і в
культурнім розвою позаду навіть числом да-
леко слабших народів.

Но тепер, коли в австрійській державі за-
поручені законами всім народам рівні права,
та коли і у нас численні народні, середні і
висші школи суть для всіх приступні; змі-
нили ся часи і для Русинів австрійської дер-
жави очевидно на ліпше, та було би се ве-
ликим гріхом і цілком безсовістно, слиби бу-
ковинський руский народ під теперішними
відрадними обставинами не старав ся всіма
силами о власну просвіту для свого добра,
для добра своїх дітей, для добра цілого ру-
ского народу!

Пересвідчені о превеликих, спасенних наслідках просвіти для розвою людського житя, завзивали ми нераз в нашій часописи наш буковинський руский народ до плекання народної просвіти, яко єдино спасенного діла; ми старали ся межі инчими від самого початку істновання нашої часописи без перерви аж до тепер — за помочев свідомих наших черновецких патріотів засновувати і підтримувати по селах для нашого руского народу читальні, зважаючи при тім особливо на те, що з наших сільських народних шкіл може хіснувати лиш шкільна молодіж, а старші селяне-господарі не маючи своєї читальні позістали би без просвіти до смерти сліпими неукми.

В протягу двох літ засновано за почином наших щирих патріотів в рускій части Буковини над 40 читальнь. Великі надії покладали ми на сі читальні, ми надіяли ся, що сі читальні дуже скоро станут правдивими розсадниками народної просвіти, та спровадять цілий буковинський руский народ до своїх комнат, а надіяли ми ся сего для того, бо ми самі бачили власними очима, що наші селяне-хлібороби, бажаючи світла, по найбільшій часті самі з власної охоти без чужої принуки засновували сі читальні.

Та на превеликий наш жалъ не так стало ся, як ми надіяли ся.

Наші народні читальні, немаючи на місци умних та щирих проводирів, по найбільшій часті заснули; не найшли сі розсадники народної просвіти, як се міг надіяти ся кождий умний і совістний чоловік, відпвідної підпори ні зі сторони отців духовних, ні зі сторони місцевих народних учителів, ні зі сторони громадскої старшини, а противно сі передові свої люди, ся сільська інтелігенція, котра має святий совістний обовязок провадити і підпирати народну просвіту, сі як сказано передові свої люди з дуже малими винятками або були для сеї переважної народної справи цілком байдужні або ще гірше, боячи ся світла, старали ся вже на самім початку всіма способами, лайками і клеветами, розбити сі огнища духового житя селян-хліборобів.

Не потрібно для хлопа-мужика науки — кажут сі нещирі свої люди: — бо як хлоп прозрит, то не схоче робити.

Так то, не о лучшу долю цілого народу ходит тим своїм недолюдкам, а о визисковане тяжкої праці йншого хлібороба, бо они дуже добре знають, що коли-би наш хлібороб прозрів, то не дав би ся так легко тим своїм несовістним хитрунам визискувати.

Нераді сі свої несовістні недолюдки для мнимої хвилевої власної користи признати ще до тепер ніким незбитої правди, що в народі наша правдива сила, що чим більше просвіщений загаль народу, тим більше прибуває честнот і всякого добра; та що тим сильнішні стають сі краї та держави, в котрих проживають просвіщені народи.

Здавало би ся, що не чули ті хитруни-недолюдки, що в Чехах та німецких краях і правники ходят за плугом, що ческі та німецкі хлібороби читают пильно часописи, книжки і знають докладно, що в світі діє ся.

Та вже і наша народна пословиця каже: ліпше з розумним згубити, як з дурним знайти.

Коли би наші селяне хлібороби через просвіту прозріли, то були би і ліпші у них порядки, то було би більше розумних та совістних начальників громадских, то була би і совістна старшина громадска, — запановали би ліпші порядки в громадских урядах, та не пропадали би, — як се тепер дуже часто трапляє ся — марно громадскі маетки.

Для того до Вас, совістних отців духовних, — до Вас, щирих народних учителів, до Вас, сердечних селян хліборобів, що вже хоть троха пізнали правду, звертаєм ся нині в імени цілого руского роду і кличемо до Вас, — не дайте нидіти і марно пропадати нашому з природи сердечному і спосібному народови, — не дайте упадати заснованим народним читальням, — а противно — старайте ся всіма силами засновувати нові читальні там, де їх еще нема, та старайте ся спроваджувати до тих огнищ народної просвіти — по крайній мірі в неділі і свята цілі громади, щоби там незрячі прозріли, — щоби там пізнали сонце правди, щоби через просвіту запанувала вже раз і в нашій країні своя правда і сила і воля.

Що нового в світі?

В Европі усяди тихо, тільки війскові вирави — маневри — пригадують людям, чому усяди так спокійно. За те в Америці де ніхто до недавна не надіав ся війни розгорілись аж в двох місцях кроваві бійки, а то в республіці Буенос-Айрес (в полудневій Америці) і межі населенем Сан-Сальвадор а і Гватемала (в середущій Америці). В Буенос-Айрес вибухла революція ізза незадоволення з господарки тамошнього президента, котрого вже скинено і заміщено бувшим заступником его. У нас в Австрії не утихла ще борба межі Чехами а Німцями, яку викликала задумана згода. Пишуть навіть о уступленю

Графа Тафе і заміщення его мін. Гавчом з німецьким або мін. Шенборном з консервативним правительством, коли чесько-німецька згода не прийде до skutku, та, здає ся, що Чехи задовольнять ся впровадженням чеської мови у внутрішнім діловодстві урядовім і правительством остане, як було, хіба що нарік вибори послів до ради державної звалить его, коли Молодо-Чехи побідять. В Болгарії запанувала велика радість з трох єпископів, яких в Макидонії іменував турецький султан. Се засмутило Сербів і Греків, котрі від сих болгарських владик боять ся остаточного зболгаршення македонських Сербів і Греків. Розуміє ся, що й Росії се дуже не в смак. В Росії лагодять ся до великих маневрів, на котрі приїде і німецький цісар. В Німеччині ледво не ледво замовк трохи старий Бісмарк, що не може наговорити ся про різні політичні справи, що німецькому цісареві дуже не подобає ся. Впрочім нічо нового.

Дописи „Буковини“.

З УКРАЇНИ. (Голос Українця про вибір Русинів на послів до буковинського сойму.) Хоть і писмо, котре поміщаємо понизше, не призначене автором, найвиднійшим нині Українцем, виразно для газети, то надіємось що високоповажаний автор не прогніває ся за те на нас, що поміщаємо его на заохоту для національних робітників на Буковині. Ось воно:

«Сегодні 14-е ч. «Буковини» принесло до мене найрадіснішій звітці про факт великої ваги в життю буковинської Руси: про вибір 3-х Русинів на заступники до сойму. Се перший дійсний ступінь в політично-національному життю Русинів Буковини і перш за все він єсть заслугою Вашої «Буковини». От чому і перше моє поздоровлене з таким успіхом повинно належати «Буковині». — Поздоровляю її, поздоровляю вибраних, поздоровляю і виборців і усіх Русинів!! От тепер можемо не тільки сказати, що Буковина живе, але і вказати, на значний факт життя! Се факт важний задля цілої України-Руси! Не спроможен я висловити, як він втішив мене і як гарно виливає на мене! От тепер усім доказ, яку вагу має енергічне, просте та щире друковане слово! Бачите в отсім плоди нятивітної праці «Буковини». І вжеж — певна річ, що перший успіх не зупинить славних робітників і на далі; треба щоб на нові вибори три обернуло ся в квадрат. . . .

Заслуга Ваша, Панове! велика, а плоди її будуть ще більші. Побіда Ваша двічі значна; бо опріч усього іншого, вибори роздали гадюку з чужою трутою і довели, що більшість бук. Русинів не йде ні на ослі, ні свідомо за Купчанками і іншими такими «братушками» і тямить, що ліпше і Богови милійше жити в своїй, хоч і злидними вкритій, та вольній хаті, жити господарем, ніж наймитом у чужому будинку

вкритому хоч і бляхою, та краденою не заробленою честною працею!

Дай же, Боже, Вам — робітникам і надалі здорова доброго та віку довгого!

Дрібні вісти.

(Подяка Монархи). Є. ц. к. В. Цісар видав таке відручне писмо: «Любий Граф Тааффе! З глибоко зворушеним серцем отримав я з радісної нагоди вінчання моєї улюбленої дочки, Архикнягині Марії Валерії, в желанях і гольдованях зі всіх частей монархії взнеслі докази того співчуття повного любови, з яким Мої вірні народи від давна відносять ся до долі Мого дому. — Висказуючи за сі ріжнородними способами послідувавши обяви неохитної вірности і преданности всім корпораціям і поодиноким личностям, що взяли в тім участь, Мою, Цісареву і Моїх улюблених дітей найсердечнійшу подяку, є для мене особливим задоволенем, що бачу, що й сего разу як і при давнійших нагодах получено з радісним торжеством Мого дому ряд фундацій і присвячень ріжного роду, та що знаю, що днині вінчання Моєї дочки добродійствами і ділами любови ближнього, котрі від тепер носити мають єї імя, забезпечена на всі часи благословенна память. — Наказую Вам, подати сю Нашу подяку до прилюдної відомости. — Ішль, 31. л. юлія 1890. —

Франц Йосиф в. р.

(Вінчанє Архикнягині Валерії). Похід весільний до церкви розпочав ся околѣ 10 години. Від цісарської вілі аж до костела стояло на улиці множество народу витаючи переїжджаючих грімкими окликами. В церкві творили дівчата шпалір в той спосіб, що побіч дівчини в горішно-австрійським народнім строю стояла дівчина убрана біло. Молода була убрана в білу сукню з правдивих коронок а молодий був в мундурі рйтмайстра від драгонів. Молодих звінчав лицький єпископ Донельбавер в сослуженю пралата придворного д-ра Маєра, придворного канєліяна Чеконіого і пароха в Ішлю Вайнмаєра. По вінчаню мав єпископ до новоженців промову, і уділив їм апостольського благословєнства. З церкви пішов похід весільний до курсальону, де відбуло ся сніданє на 63 осіб. Підчас сніданя виголосив Цісар до зібраної родини промову і зложив молодим желаня завіряючи їх о найглубшій прихильности цілої родини. Цісар і цісарєва були видно сумні, лишаяючись послїдною дитини; Цісарєва при столі і не доторкнулась ніякої страви. Новоженці виїхали понолудни того самого дня в довшу подорож по Альпах.

(В день вінчання їх ц. к. В. Архикнягині Марії Валерії і Архикнязя Франца Сальватора) приймав заступник президента краю придворний совітник Граф Паче межі инчими і руску депутацію, в склад котрої увійшов кромі Русинів, вимінених в попереднім числі, ще й єксарх о. Федорович. Провідник депутації посол проф. Др. Волян мав слїдуючу промову: «Високородний Панє Графє! До Вас приходим ми яко представителі руских товариств іменем руского народа буковинського, щоби по поводу вінчання Єї ц. Високости Архикнягині Марії Валерії з Єго ц. Високостію Архикнязем Францом Сальватором висказати найпокорійші желаня. Буковинська Русь, вдячна за премногі добродїйства, якими єї обдаровує ласкава і справедлива рука прєславної династії Габсбургів, — молит нині у

Всеомогучого Господа о пребогате благословене для Високих новоженців. Просим Вас, Пане Графе, яко репрезентанта високого п. к. правительства, щобисьте зволили сей новий вираз нашої радості і глибокої преданности предложити до стіп найвисшого Трону Его п. к. Величества і подати до ласкавої відомости Их Високостям новоженцям». На то відповів управ. ряду граф Паче: Ви п. професор! Ви. Панове! Справедливо називають ся Русини Тирольцями всходу; бо дали кожного часу при кожній нагоді докази своєї непохитної вірності і привязанности до Цісаря і держави. Тішить мене і особлива честь для мене, що можу бути посередником нового обиву від давня вже випробованої вірности руского народу, в котрого імени промовляєте ви, Ви. Панове, в нинішній радісний день. Я не залишу до-нести о висказаних Вами щирих желанях бук. Русинів так до найвисшої відомости Е. п. к. В. Цісаря, як і Високої молодой пари і я переконаний, що се заявлене Ваше зробить як найліпше вражінє.» В день вінчання відбулись у всіх бук. церквах костелах і божи-ницях, торжественні відправи, на котрих були пред-ставителі властей і корпорацій. Рускі товариства ви-дали з тої нагоди «Стих привітний», що его написав Данило Млака, котрий з технічних перешкод на жал-аж нині нашим читателям розсилаємо. Бук. Русини вдячні будуть нашому невтомимому кобзареві за вірне віддане щирих чувств руского народу з нагоди радісного торжества Цісарської, ні! цілої багатоміліонової ав-стрійско-угорської родини.

(Е. Е. Барон Піно). вже спенсіонований. Цісар виразив при тій нагоді уступаючому президентови своє найвисше признание за его вірну службу. Бук. краєвий виділ і магістрат черновецький вислали Ба-ронові Пінові адреси, в котрих виражають жаль над его уступленем і подяку за ревні его заходи около добра краю і головного міста. Крім інших корпора-цій приготавлиють і черновецькі товариства рускі адресу для Е. Е. Барона Піна. Загальне обурене ви-кликкала мазанина волоскої „Revist“ та пануских «журналів» що взялись конати хорого льва.

(† Драчинський Николай) парох і ексарх в Тов-трах, упокоїв ся дня 30. Липня проживши 62 років. Покійний був совістним отцем духовним свої настав, і не цурав ся ніколи свої рускої народности. Пером ему землі!

(Граф Кренвіль), секретар був. краєвої президії опустив Чернівці виїжджаючи за відпускою, з котрої перейде на інше становище. Се нова страта політ. урядника, що знав добре відносини краєві та був і Русинам прихильний. Місце президіяльного секретаря займає тепер комісар Ілясевич.

(Вісти личні): Львівський гр.-кат. митрополит Сільвестер Сембратович отримав гідність тайного совітника получений з титулом Ексцеленції. д. Максим Михалюк, начальник суду повітового в Путилові одержав зі взгляду на своє слабе здоровле відпуску. д. Проф. Др. Смалъ-Стоцкий повер-нув з Гляхенбергу до Рожнова в Галичині. Судовий ад'юкт д. Володимир Михальський пробуває для віддиху у Вишини. д. Др. Рудольф Юнович, директор скасованої школи реальної в Сереті імено-ваний директором висної школи реальної в Любліні (в Країні).

(Д. Іларій Окуньовський), іменованій контрольо-ром головної каси поштової в Чернівцях. Дай Боже,

нашому щирому патріотови тішитись в здоровю сим заслуженим авансом.

(Д. Н. Івасюк) (буковинський Русин), студент віденської академії литук красних, намалював олійними красками історичний скіц «Хмельницький по битві під Зборовом в серпні 1649 року». Хмельницький, по-бідивши Ляхів (під проводом самого короля) осматрує з своєю старшиною войско козацке. При тім і чернь, що з усіх сторін Руси-України прибула ему на поміч, радісно витає свого освободителя, батьта Хмельниц-кого. На підставі сего історичного скіцу хоче п. Іва-сюк вималювати образ історичний в великім розмірі. Скіц, о котрім говоримо, знаходить ся у проф. Ол. Барвіньського у Львові, а маленький знімок з него, виготовлений у Ангелера і Гешля у Відні, буде по-міщений в «Історії Руси» котру видасть за кілька тижнів товариство «Просвіта».

(„Добрий Рады“), газета господарска під редак-цією Ів. Данилевича виходить даліше. Власне появило ся ч. 9. і 10. разом.

(Управитель рускої школи, що не уміє по руски читати) є після власного письменного заявленія на-писаного на рускій газеті, п. Малик з Веренчанки. За те сей просвітель (?) руского народа не тільки уміє читати але й у троє тільки платити за газету жидівську.

(Бохонцем хліба) убила селянка з під Велички свою 6-літню пасербицю. А було то так: Будзала, отец двоїх дітей, оженив ся вдруге, але не міг пого-дитись з тою другою жінкою і пішов на службу до двора. Дня 1. н. ст. серпня їдучи на роботу по-при свою хату, дав він своїм дітям по кусникови хліба. Діти почали їсти хліб, а мати побачивши се, роз-лютила ся і бохонцем хліба вдарила 6-літню дівчину кілька разів в голову і на місці убила.

(Стараня Буковини), щоби при університеті чер-новецькім отворити виділ медичний, не піднесли успіху, бо міністерство просвіти заявило ся против отвореня виділу медичного в Чернівцях. В мотивах свого оре-чення заявляє міністер, що, если би взагалі треба було отворити виділ медичний в тій часті монархії, то годилось би устроїти его у Львові, де всі условія для розвитку і існування суть о много користнійші для медичних студій.

(Імн народний) співають помімо роспорядження міністеріяльного, щоби вживати новий переклад ру-ський, ще з давнішим текстом в наших школах, як се ми мали нагоду чути від учителів в кіцманьскім повіті. Може би краєва рада шкільна видала в тім вигляді нове острійше напівнене.

(Статут Читалень), одобрюваний до недавна без перешкоди так, як его видала «Руска Бесѣда» в Чер-нівцях, відкинуло було бук. краєве правительство че-рез то, що статут надає Читальні право виключити членів, котрі провинили ся супроти законів карних. Господарі в Борівцях внесли против того рекурс до міністерства, а міністерство знесло заборону краєвого правительства й дозволило основане читальні. Звер-таємо на се увагу бук. Русинів і радимо їм сирова-джувати собі статуту для читалень від товариства «Руска Бесѣда» в Чернівцях, котрі тепер краєве пра-вительство в наслідок міністеріяльного рішення не може більше відкинути.

(Будинок для школи дівочої), хороший, муро-ваний стоїть вже готовий в Кіцмани; коби лиш щедрі видатки громади не були даремні, але аби в школі було щодня гарне число дівчат і ревіа наука.

(На священників) в Шипоті, Гаврилівцях і вели-кім Кучурові дійшли до нас великі жалоби зі сторони

парохіян. Виявляємо в тій справі скорого і справедливого рішення зі сторони консисторії особливою зі сторони правительства; в противнім разі заговоримо і ми в сім ділі, бо не можемо і не сміємо допустити кривд з ніякої сторони.

(Ліки). На кашель найліпший вар з вівсяної соломки; поскіпши її на сітку й зваривши в воді пити рано і у вечер, а skutok безсечний. Коли кого укусять пчола, то не виймаючи жалця намастити місце укушення соком із часноку або цебулі.

(Учителі) з окрестности Станівців, числом 12 заклали собі хор і музику, з чим виступлять 4. лат. Октобра, яко в день іменин дісарских на музикально-декламаторським вечерку з танцями в Станівцях над Черемошом. Желючи їм доброго поведження, надіємось, що з часом получать з приємним і користь, а то відчити і наради педагогічно-наукові особливо в рускій мові.

(„Wart Ras pałaca, a pałac Rаса“), повторимо в одвіт газеті «Народ» на так само заголовану допис повну тенденційних видумок о нашій напасті (а не «обороні») на «Русску Правду», о депутациях що чорнили кандидатів, о насильстві на виборців зі сторони або за старанем Русинів і т. д. «Червоная Русь» ставляє «Народ» в один ряд з «Буковиною», ми-ж зі взгляду національного на підставі сеї дописи мусимо спарувати «Народ» з «Червоною»; для «Народа» рускість меншої ваги, най би послом був і Панрус, аби тільки ненарушити форму і на тепер непрактичні мрії. Поговорили-б ми докладно з «Галичанином» дописувателем «Народа», але оправдувати вже надто обяснену політику буковинських народовців задля сего «дуже видного Русина» (2) не вважаємо за потрібне, а оставляємо суд будучности. Врешті не добаваємо ніякої розумної причини і ціли сеї дописи, а могла її подиктовати лише звісна критикоманія.

(Єзуїтський костел) в Чернівцях має вже ошаркане і висвячене місце. Суверіор тутешніх Єзуїтів заповів на бенкеті, що нова церква буде церквою миру. Побачимо!

(Конкурс) на обсажене місце учителів при школах народних в Кирлибабі, Бразі і Руснебул кимлодунського повіту з руским викладомм язиком розписаний до 31. лат. августу с. р.

(Стан засівів) після справоздання міністеріального з дня 24. л. юлія с. р. заповідає на Буковині кукурузу з численними і здоровими шукльками, бараболію хорошу виявши, що на многих місцях вже гине, коноплі дуже хороші, садовину дуже слабу, овочі стручкові (фасоля і т. п.) дуже добрі, буряки добрі, капусту майже всюди дуже хорошу.

(Твір „Die Rutenen in der Bukowina“) виданий Р. Ф. Кайндльом і О. Манастирским зволив Є. В. Цісар прийняти до п. і к. родинної бібліотеки. Як зачуваємо працю п. Р. Ф. Кайндль над обширним ділом про Гуцулів. Виявляємо з цікавістю сего твору талантливого автора.

(Лист похвальний) слідуячого змісту вислали господарі з Тораків коло Путилова, вижницького повіту п. Л. Мінцерови в Дрогобичі: «Стокротну подяку засилають господарі з Тораків за коси від Вас замовлені з маркою «косар», зовсім незломні і подвійного гарту. Коси з складу Л. Мінцера в Дрогобичі є правдивим добродійством для господарів; бо заощаджують нам часу і мозолів і є найліпші для гірських трав. Ліпші коси від кіс Л. Мінцера не можуть бути; тому позискали Ви собі славу і похвалу. Просимо ще до 26 втук відвотною поштою. При тім радимо усім

господарям, щоби купували коси тільки із знаком «косар» від фірми Л. Мінцер в Дрогобичі; бо сі коси найліпші на світі. — Тораки 23. Липня 1890. Іван Чайковский, начальник громади, Іван Торах, Тома Торах, Федір Бевдан і Стефан Курилюк.

(Черновецькі „Русские“) задумали були отворити огнище для «русской» агітації в черновецькій філії общ. Качковского. На щасте статут сего товариства не надає ему права отворяти філії поза Галичиною.

(Черновецька „Газета Польска“) знов займає ся пляном мазурської колонізації рускої часті Галичини і Буковини. Звертаємо на се увагу тямущих Русинів, щоби не допускали наших хліборобів до випродавання своєї потом-кровію зрошеної батьківщини, без котрої згуба неминує.

(Звертаємо увагу родичів шкільної молодіжи) з-поза Чернівців, щоби добре застановились над тим, у кого заміщують свої діти на станції, а то не тільки свій кровавий гріш а й здорове ба й душу своїх дітей запропастити можуть. Порадьте ся совісних людей, де би замістити дитину. І ми готові служити нашим родичам з порадою в тім ділі, о скільки зможемо.

(„Образумятся ли?“) питає «Червоная Русь» Русинів і чи стануть московськими перекинчиками тому, що якийсь дописуватель „Przegląd-y“ доводить, що получене України з прочими рускими землями не можливе і що тому Русинам конче стати Поляками. Справді ви, господа і рапоші повинні займати «единственно и исключительно лишь психиатровъ», коли відказуєте Русинам жити своїм життям тому, що Русь розділена; ніби Німці, Румуни, Поляки, Італіяни і др. не живуть і не хотять жити своїм життям, хоч і вони розділені. Вас господа і рапоші ми давно вже не питаємо, чи нарозумитесь.

(Хлопці-співачи) з Паньської-Долини дали під проводом о. Манастирського 3. л. августу с. р. співно-декламаторський вечорек в Путилові, котрий, як усе, вапав так хорошо, що на загальне домагання повторено его ще й другої днини з призначенем доходу з добровільних датків на Черновецький «Народний Дім».

(„Ви ще — вич?“) питає консисторський совітник Цуркан (ович) Русинів, котрих імя кінчить ся на «вич». Якоби вже кождий Русин задля мамони мав зрікати ся свого імени на лад тих перекинчиків, котрим нічо в світі не святе, навіть батьківське імя і матерня мова, а тільки один жолудок.

Ціни збіжа.

Від 15. до 30. лат. Юлія платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	7	зол.	44	кр.	—	гречки	7	зол.	—	кр.
жита	5	„	6	„	—	бараболі	2	„	—	„
ячменю	5	„	87	„	—	сїна	2	„	69	„
вівса	8	„	12	„	—	дрова (за 1 м ² .)	3	„	50	„
кукурузи	5	„	17	„	—	мясо вол. (за 1 кгр.)	52	„		„

Для науки і забави.

Циган-зłodій.

(Байка.)

Ішов циган дрова красти
В ночи в двірський ліс.
Світить місяц; (мож в кліть власти,
Слїб сторож надліз...)

Просить циган місяць ясний:

„Не світи-ко, днесь,
Не світи-ко, князю красний,
Бо я в страху весь...“
Місяць світить, аж мракоче,
Не слухає прозьб.
Циган лютый вже шваркоче,
Бере ся до грозьб:
„Чи ти згаснеш раз, поганий?!
Прітну ти сейчас!“
Верг топір дурак хитляний...
А місяць пригас...
Надсунула чорна хмара,
Вкрила красний світ,
Циганови склалась кара:
Топоряти нїт!
Мац, мац циган по тернинї,
Руки поколов;
„Мигни ще раз, місяченьку,
Би-м топір найшов!
Мигни, мигни, божий полюс,
Щобим не бідив!...
Пізнав стражник его голос
Тай за карк зловив:
„Ти тутт пташку-циганюго?“
Буком плечі шив!...
Місяць мигнув ізза хмари:
Абись не грішив!

* * *
Маємо і ми на Руси
Циганів таких,
Самі темні, а світила
Не світять для них.

10./10. 1889.

Исидор Пасічинський.

Чума горілчана.

(Оповідане Чакого, переневів Ож. Попович.)

6. Знайдена.

На другий день рано рушили ми в дальшу дорогу відвідавши перед виїздом нашого нещасливого візника, що тяжко охляючи лежав на постели. Бідний аж розплакався побачивши нас і може сто раз благав, пробачити ему его вчерашний гріх. «Скарай мене Боже», присягав ся бідолаха, «коли покуштую більше того проклятого трюнку, що спровадив на мене таке нещасте а на панів немало страху та шкоди! І десятому наказувати му, стерегчи ся горілки як вогню». Обдаривши бідного, що через порцію горілки набув собі тільки лиха остаючи в тяжкій недужі без крейцара, відїхали ми.

В недалеім містечку попрощали ся ми з лікарем сердечно, розїздаючи ся відси ріжними дорогами кождий в свою сторону.

Не раз потім споминав я любого лікаря і его

тяжку недолу по утраті батька і судженої. Дома оповів я про него моїй жінці та доньці і нераз збирала мене охота написати ему лист і провідати про его жите. Але яковось мені було, я бояв ся моєю цікавостію непотрібно розранити его серце. Такъ проминув рік, а позаяк він і разу одного до мене не писав, уважав я за невідповідне ему натручуватись. Я не знав вже навіть, чи він не виїс ся з місця, де все мусіло ему припоминати гірку его недолу.

На друге літо випала мені дорога до Галичини. Я їхав з моєю женою до її родичів. З поворотом ночували ми в Коломиї в одній гостинниці. Тут лучило ся, що в побічний від нашої станції комнати шили швачки, межи котрі злучайно увійшла моя жена. Повернувши назад в нашу комнату сказала мені моя жена, що бачила межи швачками одну дівчину рідкої краси.

На то увійшла наша господиня, а моя жінка цікава, як усі жінчини, стала зараз вишпитувати її про ту хорошу швачку.

„От нещаслива людина без кола, без плота, ледво на хліб насущний заробляє. А при тім горда, як принцеса. Двох порядних і заміжних женихів відправила в тих двох роках, від коли они тут. Тепер ніхто порядний на ню і не гляне; та она видко тим і не турбуєсь, шие від ранного рани до пізного вечера, та про ніщо більше й не дбає.“

„Відкиж вона?“ запитала моя жена.

„З Буковини, чи відки“, відповіла господиня, а з рештою Бог її знає, така мовчалива, що годі від неї дещо більше довідатись. А люди не дуже й добре про ню говорять. Та що вже люди не вигадують; а певного ніхто нічого не знає.

„Коли дівчина з Буковини, то й я рад би її побачити“, сказав я до господині.

Ми увійшли до комнати, де дівчата шили, а моя жена запустила ся з ними в бесїду. Направду була наймолодша з дівчат, віком около 20 літ, рідкої краси. Хороше ніжне трохи блїде личко покривала видима сумовитість. Мовчки сидїла вона при своїй роботі не зводячи з неї очей. За то прочі шварґотїли неустанно. На запитане моєї жінки, відки они родом, відповіла найстарша: „Ми обі таки відси, а сеся з Буковини“.

„Так? Но то ми собі краєнки.“ „А з котрої ви околиці? заговорив я до тої мовчаливої. Запитана схилила свою русаву головку ще низше і зарумянившись троха сказала милим, тихим голоском: „Мої родичі були з ріжних околиць.“

Я хотїв її дещо більше спитати, аж тут сказала найстарша швачка до неї: „Юстино! подай мені ножички!“

„Юстина!? Чи не лікарєва се Юстина?“ отака гадка прошибла мене почувши се імя. Я видивив ся великими очима на мою жінку, а она так само на мене і ми обоє вгадали взаїмно наші гадки. Посидївши ще троха не слустивши очей з Юстини забрали ся

ми об'їе до нашої станції. „Коли се докторова Юстина, то конче нам взяти її з собою“, се було перше слово моєї жінки, котре она мені мов з уст виняла. Ми рішили довідати ся, що лиш можна буде і намовити її, щоби їхада з нами яко помічниця при господарстві. Розуміє ся, ми урадили не споминати їй нічо про наше знаомство з лікарем. Я сей час пішов на розвідки до старушки, у котрої Юстина мешкала й тут дізнав ся, що найдена дівчина справді Юстина Павлікова. З великою утіхою прибіг я назад на квартиру, щоби о всім звістити моїй жінці, але моя вість на ніщо не придалась; бо на квартирі застав я вже жінку з Юстиною. „Панна Юстина їде з нами“, таким словом зустрітила мене жінка вже на порозі, „але їй конче затримати ся тут до завтра; бо має ще деякі орудки.“

Урадований таким щасливим припадком, завернув я все в той бік, що я ніби тому такий утішний, що Бог судив нам знайти помічницю для моєї жінки, а товаришку для нашої доньки. Під час моєї бесіди стояла Юстина мовчки з похиленою головою, потім глянула на мене своїм милим синим оком і зітхнувши озвалась: „Коби тільки не завела надія, яку на мене полагаете. Не знаю чим заслужила я собі на такі ласкаві взгляди. Буду однако старатись віддячити ся. Я вже тепер вдячна паньству, що визволяють мене з мого теперішнього прикрого положення.“

На другий день поїхали ми домів.

(Далі буде.)

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотеки для молодїжи, мїщань и селянь“, вийшла вже книжочка 7. слїдуючого змісту: „Слез матери“, (народна пісня); „Уриш“, (оповіданє з 2 образками); „Чому Богъ посилає грѣмъ?“ (Народна повірка). Децо для дїточокъ: „Лїса“, (казка). — На окладинах: „Загадки“ і „Играшки“.

Думайте, читайте!

Переписка Редакції і Адміністрації.

Вп. Дописуватель з Берегомети н. С. І ми знаємо Вп. о. Т. Т. і ще декого иншого з молодих священників, учителів та урядників за добрих патріотів, але жаль ваги не має, оттому і вирвалось нам трохи пересадне слово. Ми раді-б, видрукувати сто спростовань про діяльність молодих патріотів, а тут найшло ся ледво одно, котре дуже радо помістимо в слїдуючїм числі.

Вп. д. С . . . к в Рус. Мол. Не можна нам судити перед судом, хоть як ми переконані о Вашій правді. Виждіть вирок, потому завідоміть нас. За народну справу терпіти — найбільша заслуга.

Вп. д. Б . . . рій в Бер. н. Пр. Від голови рибу чути; лихо направити, хоть би й так, як Ви пишете, повинність передовсім інспектора. Чому стало ліпше в вижницькїм повіті?

Вп. д. Стефук в Рускїм Банилові. Хто поставив Вас сторожем німеччини? Шануйте чуже, але любіть та й дбайте про своє, а не вводіть в руску хату чужину, котрої і так у нас повно, скілько й непотрібно.

Вп. д. Не . . . Я . . . Все буде поміщено, просимо о дальше.

Руске Товариство Педагогічне

при зближаючих ся испитахъ вь школахъ народныхъ подає до вѣдомости Свѣтл. Радѣ школьныхъ, Впов священниковъ, катихитовъ, учителей и родичѣвъ, що книжки накладу товариства, призволені кр. Радою школьною на преміи для учениковъ, красно оправлені, можна купити вь канцелярії товариства при улиці Вѣрменської ч. 27 по слѣдуючій цѣнѣ:

Образковий виданя:

Звѣринень ч. I.	10 кр.
Звѣринень ч. II.	10 „
Звѣринень ч. III.	10 „
Звѣринень ч. IV.	10 „
Робинзонъ	40 „
Мала менажерія	35 „
Дикі звѣрята	35 „

Читанки безъ образковъ:

Читанка ч. I. по 10 кр. — вь оправѣ	20
Читанка ч. III. по 10 кр. — вь оправѣ	20 „
Читанка ч. IV. по 10 кр. — вь оправѣ	20 „

Всякі замовленя выслають ся скоро и точно.

ПЕЧАТНЯ Г. ЧОППА

в Чернівцях, улица божниці ч. 8.

поручає ся д скорому і елегантному виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

творів, брошур і часописей

на всіх язиках:

оповіщень, табель, цїнників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлень о заручинах, запрошень весільних, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені цїни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для п. к. войска і жандармерії, для п. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

по найдешевших цїнах.

Папір і прибори до писаня продают ся гуртом і подрїбно.

КОСИ з маркою „КОСАР“
з ангельської срібно-стали (Silver-Steel)
!!!розсилає виключний склад фабр. для Австро-Угорщини!!!
Л. Мінцера в Дрогобичі (Галичина).

Сі коси відзначають ся
легкістю, подвійним гартом,
остротою, і є майже незломні.
Одно клепане вистарчає на
довший час. Навіть без попе-
редного клепаня можна їх
острити. За одноразовим за-
правленем (острим каменем)
косять до 120 кроків і най-
твердіші трави гірські.

**За доброту кожної коси
даю повну поруку!**

Коси достарчаю в формі крає-
вий і в довільній довгості
по цінах:

62| 65| 70| 75| 80| 85| 90| цтм.
1.—| 1.05| 1.10| 1.20| 1.30| 1.40| 1.50| зр.

Бабка з клецем і зр. 20 кр.

Висилка скоро, але тільки за го-
тівку або побранем, поштою або зе-
лізницею, оплата фрахтова від кожної коси 2—3 кр., коли
потягає ся що найменше 10 штук. — Численні свідоцтва о
доброті кіс долучає ся до кожної посилки.

Осторожно перед шахраями!!! Правдиві є тільки коси
з маркою „косар“, вибитий на відворотній стороні пятаки і
спроваджені просто із складу:

Л. Мінцера в Дрогобичі (Галичина).
Господарі збираючи замовлення мають провізію (нагороду).

Вже вийшли

ІЛЮСТРОВАНІ

ЖИТЯ СВЯТЫХЪ

на кождый день въ роцѣ — 32 аркушѣ вел.
8-ки, Выдане дуже гарне. Повинно бы бути
въ хатѣ кожного Русина. Цѣна зъ пере-
сылкою безъ оправы 3 зр. 45 кр., а въ
сильной оправѣ 3 зр. 70 кр.

Набути можь кожного часу у а. Ев. Гузача
въ Заваловѣ, почта въ мѣсци.

Оповідьстка.

Зъ днемъ 1. Сѣчня с. р. виходить у Львовѣ
1. и 15. кожного мѣсяця підъ редакцією Оле-
ксандра Барвѣньського

„ДЗВОНОКЪ“

письмо иллюстроване для науки и забавы русскихъ
дѣтей и молодежи.

Передилата стоить: рѣчно 4 зр.; пѣврѣчно
2 зр.; а чвертьрѣчно 1 зр.

Адреса: Львовъ, улица Чарнецкого 26.

Ілюстрована

БІБЛІОТЕКА

для молодѣжи, мѣщанъ и селянъ,
підъ редакцією *Ом. Поповича*

виходить вже 6. рѣкъ въ Чернівцяхъ
мѣсячними книжочками и коштує на рѣкъ
(12 книжочекъ)

тѣлько одинъ зр.

Поодинокі книжочки „Бібліотеки“ высилає ре-
дакція на показъ даромъ.

Адреса: „РУСКА ВЕСЬДА“

въ Чернівцяхъ Улиця Петровича ч. 4.

БУКОВИНСКІЙ

Альманахъ „Союза“

що на 12 печатаних аркушах великої 8-ки містить в собі
значне число поезій і повістей продає за третину першої
ціни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковини.»

Товариство „Просвѣта“

при зближаючи ся испытахъ въ школахъ народныхъ подає до
вѣдомости Свѣта. Радъ шкѣльных, Впов. священниковъ, катихи-
товъ, учителей и родичѣвъ, що книжки накладу товариства, при-
зволений кр. Радою шкѣльною на преміѣ для учениковъ, красно
оправлений зъ позолочеными берегами, можна купити въ канцеля-
рін товариства при улицы Вѣрменской ч. 27. по слѣдующей цѣнѣ:

Добре роби, добре буде	17 кр.
Росказы про силы природы	20 „
Оповідання о житю св. Бориса и Гѣлѣ	20 „
Повѣстки для дѣтей	27 „
Сестра	15 „
Байки	22 „
У провасть дорога ховака	28 „
Зоря	22 „
Исторія Руси ч. I.	25 „
Исторія Руси ч. II.	23 „
Исторія Руси ч. III.	23 „
Наша душа въ господарствѣ	35 „
День и конопаѣ	24 „
Рогата худоба	45 „
Пасѣка	24 „
Жите св. великомуч. и лѣкаря Пантелеймона	20 „
Дробна птица господарска а великій грошѣ	20 „
Вѣдѣрыте Америки	22 „
Молитвенникъ народный въ звычайной оправѣ	20 „
а) хребетъ полотняный и золоченый хрестъ зъ переду	25 „
б) цѣла оправа полотняна береги золоченіи и золоченый хрестъ зъ переду	35 „
Зоня безилатя учителька	25 „
въ хорошѣхъ переплетѣ	15 „
въ звычайной	15 „

Всякі замовлення выслають ся скоро и точно.

«Буковина» виходит
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

плата в Чернівцях
вносит:
на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
а квітання Пардінтого в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ца Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит. — Бюро редакції
отворене щодня від 6.—8.
год. вечером.

ОПОВІЩЕННЯ І ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Наші ремісники.

Не давно ще, бо сеї весни, прибрала була справа робітничая на цілїм світі великі, ба навіть грізні розміри. Та хоть від тогди й притих рух робітничий, то певно що не зовсім і не надовго. Заходи робітників околї поліпшення свої долї, головнїш щоби піднести плату, а при тїм зменшити час щоденної роботи, будуть ще довго займати увесь світ; та дай Боже, щоби удалось як найскорше залагодити отсю важну справу в спосіб як найвідповіднійший.

Та не задля розв'язання сего трудного питання взяли ся ми нинї за перо, а хочемо поговорити про дещо, що стоїть в зв'язи із ним. Хочемо сказати слово про наших руских ремісників, а іменно о наших черновецких ремісниках-Русинах. Число черновецких ремісників-Русинів невідоме нам справді докладно, але є воно напевно досить значне, щоби варто було зайнятись і їх справою, котра є заразом важною частію справи рускої на Буковині, особливо в самих Чернівцях.

В Чернівцях і єго передмістях, а й по других бук. місточках, живе велике число, бо певно кількасот руских родин ремісничих. Одна частина з них, хоть не велика, маєсь досить добре, деякі навіть дуже добре, одна частина знов, що жие не тільки з ремісла але й з господарки, маєсь не конче зле, але є, та й то мабуть більше таких, що мають ся дуже лих. Щоби поліпшити стан черновецких ремісників-Русинів, конечно перед усім зважити причини їх незавидної долї. Першою причиною лиха є безперечно брак доброго ба й всякого зарібку; друга причина то капарство в роботі так званих полатайків, яких у нас чимало, трета, хоть би часткова, то пияństwo, марнотравство або хоть неощад-

ність, ба й лїнивство, а четверта брак спільного поступованя, полученя сил, стоваришеня.

Усуненє сих причин піднесло би напевно наш ремісничий стан не тільки для єго власного добра, але й на користь усього руского народа. По нашій думцї принесли-б добре заложене й ведене товариство ремісничє в тїм ділі велику поміч. Таке товариство подало би не одному, що нинї голодує, перше й головне услїве житя, то є заробок. Кілько то н. пр. гроша йде вже з мошонки самої рускої інтелїгенції в руки чужих ремісників хоть би тому, що не знає ся своїх добрих ремісників, марніючих по різних нікому незваних закутках. Ми мевні, що щирим і ревним заходам ремісничого товариства удалось би довести до того, що уся руска суспільність спомогалась би взаїмно, грошем з одної а працею з другої сторони, і не тільки спасло би не одного спосібного члена свого від нужди, але й піднесло би єго на добро і других членів, що би мали знов у него заробок. Подаючи помічну руку спосібним робітникам устало-б з часом і капарство, видаючи, що тільки спосібний робітник може дійти до добра. Запмагаючи знов, особливо молодих ремісників морально і матеріально, звів би ся з часом і рід полатайків. А вже особливо в Чернівцях дана до сего велика можливість в школах народних, в курсах повторительної науки, в школі промисловій, в читальни і бібліотеці, котру би конче получить з товариством ремісничим. Через се викоренилось би само від себе і прочє лих, як пияństwo, неощадність, лїнивство і таке инше. А чей же вже й доказувати не треба, що таке товариство получилоб своїх членів в сильну громаду, а громада великий чоловік. В кінци осягнено-б ще одну важну ціль, а то розбудженє національного почутя і обовязку, в наслідок чого перестали би наші рускі ремісники збільшати

чужі неприхильні нам табори, як се доси на жаль особливо в Чернівцях, та і по всіх місточках, дуже а дуже часто буває, а противно ремісники стали би мегучою підпорою й підмогою рускої справи.

Звертаємось проте до наших діяльних патріотів і ремісників-Русинів в Чернівцях і других місточках, щоби призадумались та порадилися над сею справою, постаралися о добрий статут для ремісничого товариства, (в чім могло би їм помочи львівське ремісничє товариство «Зоря», що так хорошо розвиває ся), та щоби ще сего року з'їстили отсю нашу гадку. Ми з нашої сторони готові завсїгди підперати зі всеї сили дотичні змагання наших ремісників, знаючи вагу часописи для такого товариства. Надїючись, що наші слова не прогомонять даремно, кличемо: До діла, рускі ремісники!

3 нашої хати.

(Дещо про наші селянські відносини.)

І.

Всякий на свій лад та склад говорить про наш сільський люд, про его жите, его потреби, его горюване та бідоване, про его нужду та й вкінці про его неволю, в яку він задля недостачи правдивої просвіти понав ся завдяки жидівській проворности та влазливости. В догідній для себе хвили, приміром перед якими виборами до розличних автономічних репрезентацій, попадають ся над тим предметом і великі нани покинуть дві сльози над невідрадним положенем бідного мужика а опісля забудуть знов на довгі літа про сего чорного вола, про сї від праці та сонїчного жару понукані руки, про сесе пожовкле від голоду та жури хлопське лице, про его скулену від частих поклонів хлопську стать, про тоту нашу чернь, котрою жие та дихає наша національність та котра єсть за порукою нашого істнованя та нашого народного розцвіту уже в недалекій будучности. Однак рідко хто схотїв розкрити рани і похибки, рідко хто зумів заглянути у внутро житя, відносин, потреби а в часті і в кругогляд нашого ляду, щоби донипавшись деяких важнійших похибок, зуміти поправити їх та повести житем разом з гадками-думками простолюдина туди, куди би нам наказували наші національні завіти а в часті і загально людський інтерес. Робота се тяжка тай і не кождий схоче за неї взяти ся; впрочім не кождий чоловік здібний до всего діла; один запримїтить щось злого або доброго, підхопить якусь річ з сї найкрасшої сторони, але перевести єї, осушити посїяти нагромаджене зерно, до сего не стає ему сили, не стає волї та духа, ему треба товариша, щирого помічника, щоби жив дихав его думками та на-

мірами, щоби ними переняв ся на скріз та щоби довів їх до путнього кінця.

Взагалї в цілім нашім краю нарікають на лїнивство та зледащілість нашого ляду в порівнаню з сільским населенем других країв Европи. Оно справдї і єсть так, що праця та всяка робота нашого хлопа далеко мусить лишити ся на задї за здобутками сили робітника західної Европи, — алеж причини того потреба в часті шукати де инде, — і тогдї всякий тямущий чоловік вину за то не зінхне на него, лише осудить кого иншого.

Наш мужик дуже маленьку вагу привязує до свого здоровля а тим більше до умовій та до окруженя які можуть впливати на его некористь. Здоровле, жите і силу дав чоловікови Бог. Бог і спускає на чоловіка хворобу; часами навів на чоловіка нечистий вітер та нанесе якусь слабість, инчим разом возьме ся яке лихо з води, а вкінці і нечистий, — пек ему! — випилить ся до христїянина наче репак кожуха та держить ся, що ану гинь, чи віднекаєш ся его! За глибокою розумийшою причиною своєї недуги не шукає наш чоловік; а яка причина слабости, такий мусить бути і сї лік. У всякій слабости, у всякій хворобі мусить чоловік вилежати ся, вистгнати ся, часами мусить баба вимастити, приставити горня, а найчастїйше відмовити та відогнати недуг „на гори, на ліси та на безвістї“. Коли тяженька хвороба звалить чоловіка на постіль та мучить его тижнями або й місяцями, тогди наш хлоп тягне ся часами кільканацять миль до ворожбита несучи остатню свою працю ему у жертву за то, що проворний дурисвіт звелїв ему або посунути дальше недавно виставлений на „нечистім“ місци хлїв, або вирубати грушку, вербу, продати чорну корову, взяти на жидло красого пса, або може до сходу сонця роздерти бурого безвинного коза.

Буває і так, що наші сільські ляде удають ся по ліки і до антики, але без всякої поради лікарської. Античного хлопця, субекта або і сторожа уважають они за мудрця, котрий мусить їм продати лік на насердну болячку, на ломанє в крижах, супроти пляти кровїю, та томлячий кашель та й друге. Я нераз, задержуючись на хвилинку підчас ярмарків та торгів в наших малих провінціональних містах по антиках, і смїяв ся і жалїв того негросвіченого ляду, як він розвизуючи з обтрїнаної, бідної хустини кілька „дутків“ та подаючи їх антикареви, допоминав ся то борсучого сала, то костолїку то других.

Причини-ж слабостей у нашого сільського населеня, непродуктивність з его сторони праці а по часті може і отяжілість лежать не так в его характері, як більше в умовях его житя та в лихій поживі. У нас взагалї в цілій просторїй нашій батьківщинї хати будовані на один і той сам лад та склад, — лише з тою різницею, що в богатших в дерево сторонах гірських мешканя складають ся з двох комнат, з пекарні і з світлиці; — посїдну особливо Лемки почавши

уже від Ясла та Команьчи прикрашують хорошо обра-
зани і чи літо чи зима удержують в ній лад, чистість
та порядок. Хотий, правда, хати наших робучих сіль-
ських людей своєю охорностю далеко-далеко відбігли
від хат мазурських, де разом з людьми ночує зо дві
корови, поросята, кури та качки, однак і у нас осо-
бливо в сторонах убогих в дерево, мешкання людські
зовсім не відповідають вимогам гігієнічним. Два до
три сажні широка а сажень заввишки комната, з
двома зверненими на полудне по чотири шибі вікнами,
з низенькими входовими дверми, під західною стіною
стіл або скриня, від північної сторони велика піч та
тапчан (запичок), от і ціла хата нашого мірного селя-
нина. Додаймо до того ще зодві лави, ослін, дві по-
лиці заставлені мисками та горнятами, при них же
палитник з ложками, а будемо мати всю домашню за-
ставу та посудину нашого селянина. Але не о се річ
іде. В такій маленькій хотай би і найчистішче удер-
жаній хатині жие часами шестеро а може й більше
людей; в люту зиму під час острих та скажених моро-
зів затикають они щільно найменшу дірочку, наймен-
чий продув, щоби ним не викрало ся з хати дорого
оплачене в паньскім лісі тепло; часами до такої ма-
ленької хатини треба у велику стужу превести і коро-
вину, щоби троха огріла ся, передержати через зимові
місяці телятко або зо двое поросят, — все то зовсім
не причиняє ся до поправи санітарних відносин в та-
кій хатині, лише виділяючи з себе сонух та розличні
непригожі гази, згущує воздух та затроює его; задля
того зими по наших селах виходять люде бліді,
утомлені задухом та дихавицею, поживлі та з поза-
наданими лицами. Хати наших селян виглядають у
внутрі ще мізернійше задля недостатчі дерева, бо хо-
тий країна наша богата в ліси, то однакож за най-
менчий кусничок будівляного матеріялу кажуть собі
платити солено, ддятого сільський люд ліпить свої
хати з жовтої глини, обкладаючи такі хати на зиму
соломяною загатою. В минучу зиму не могли наші
селяне заосмотрити свої мешкання такими загатами за-
для великої недостатчі соломи, ддятого і найменчі мо-
рози пронизували глиняні стіни на скрізь, ціла хата
у внутрі змокріла, кожда посуда у ній налісніла та
натягала вогкості, видаючи опісля з себе забивающий
сонух.

Если приглянемо ся з близька поживі нашого
селянина, то она також представить ся дуже нехо-
сенно ддя сили та здоровля чоловіка. Загальними
стравами нашого простолюдина є капуста, засипана
ячмінними або гречаними крупами та щомом або
підбита ячмінною, в найліпшій разі пшеничною му-
кою; бураковий борщ з тими самими, що і капуста,
додатками; вкінці бараболя, з котрої в свята та в
недїлі печуть пироги. Богатші варять молочну кашу,
а в зимові мяснії заправляють капусту троха соло-
ниною. Тяжким та дуже доскулюющим ддя люду єсть
кождий, а найпаче сегорічний передновинок: в той
час бере біднійший селянин збіже „до грошей“ до

осени в місті у жида, обіцяючи ему добру ціну, у
пана в дворі та у священника на відробок, жінки-ж по
луках та по полевих межах збирають на борщ квасок
та лободу, дожидаючи наче якого спасеня молодої
бараболі. Згадаймо ще, що часами в родині, склада-
ючій ся з чотирох або і більше осіб, в зимі нема
лише дві парі чобіт та одна козушина, — то се все
дасть нам наглядний доказ бідноти, нужди та недо-
статку нашого робітного люду та розкаже, з відки у
него може взяти ся сила до роботи. У нас горячо
апостолує ся повздержність від горілки, котра нищить
і сили і майно простолюдина, але не знати, чи лиха
пожива не тягне его до коршми, щоби троха подраз-
нити завмерлі нерви та задеревілий жолудок підправ-
леною тютюном, хріном та Бог знає чим парухом.
Богом і правдою сказавши, наші Юдеї — спеціалісти
в розпусканю горілки на пів водою та в підправлю-
ваню єї розличними зелями як чемерицею, тютюном
та ще дечим, — они маю дбають о се, чи підправ-
лений напій пошкодит чоловічому здоровлю чи ні,
знаючи добре, що ані вїйт, ані присяжний, ані ціла
рада громадска, хотай би она на голову поставилась,
їхньої шахрайства не викрис, бо деж їй розбирати
хемічно жидавську паруху! Жида-шинкарі дбають лиш
о то, щоби людскою кровію набити свою ненасичену
кишеню, щоби розбогатіти та стати всемогучими над
нашим селянином. Кількож то молодих здорових лю-
дей в наших коршмах протратило не тільки своє
майно, свою працю, але і своє здоровля та свої сили,
котрі би були з хісном ужили на своїй і на чужій
ниві?..

(З «Дзла»).

Сава Сливич.

Що нового в світі?

В Австрії наробило багато шуму торжество
німецких співаків, яке відбуло ся передтамтого тижня.
На торжестві був яко заступник Цісаря брат Монархи
Архикнязь Кароль Людвик, через що набрало се тор-
жество й політичної ваги. З великої ласкавости, яке
зазнали німецкі співаки зі сторони найвисшої, видно,
що знов висувають в Австрії Німців наперед, а до
сего причинились Молодо-Чехи, що не хотять і знати
нічо о угоді з Німцями. Можна побоюватись, що коли
Чехи не попустять, то Німці за помічю Поляків, що
задля своєї користи готові получитись і з найгіршими
ворогами Славян, можуть знов запанувати в Австрії.
Сего і надіють ся усі німецкі газети, що ніби нарі-
кають на незгідливість Чехів, а в душі дуже тому
раді, що ся незгідливість готова їх піднести в гору.
Не желаємо ми сего не то вже задля нас Славян але
й задля самої Австрії; бо німецке панованє вороже
Славянам накликало би на Австрію велике лихо. Ав-
стрійські Славяне, будуть до остатнього бороти ся
супроти германізації і всего, що спосібне скривдити
їх святі права. Є однак надія, що нова уміркована

партія, яка витірюєсь межі Чехами, не допустить до цілковитого унадку чесько-німецької угоди, а здобувши Чехам нові користи, дасть і Німцям, що їм після права належить ся. Таким способом чей уратує ся й нинішня засада правительства: рівноуправлене всіх народів, котра є і буде для Австрії єдино спасенною.

Тепер відбувають ся в нижніх і вищих Ракусх та в Карінтії вибори до нового сойму, котрий остане майже незмінний, німецький.

Усіх очі були звернені дотепер на Росію, де власне перебував німецький цісар на маневрах. Німецький цісар старав ся придобити собі царя і Росіян, говорив навіть по російськи; але цар був менше сердечний, бо говорив тільки по французки. Коли й не вийде із сеї гостини щось особливого, то все таки є вона новою порукою мира, хоть правда не вічного.

Супокій на якийсь час тим левійший, що і Англія прихилила ся на сторону союзників: Австрії, Німеччини і Італії; ба й Румунія приступає, здає ся, до них; бо ото румунський король перебував тепер у Відні і радив ся там щось зо дві години з нашим міністром заграничної політики, ба потому відвідав і нашого Монарху в Іншю, де пробув кілька днів, відзначуваний великими почестями зі сторони нашого Цісари. Се все Росії-виправді не в смак, але тим більше для неї остережене перед війною. До того вернув до Болгарії знов єї князь Фердинанд, де єго прийнято дуже торжественно, наколи російські газети вже писали, що Фердинанд утік з Болгарії і не верне вже туди. Возьмім далі прихильність Туреччини для Болгарії, доказану іменюванем з болгарських владик в Македонії, а надто ще великий клопіт сербської партії прихильної Росії: то вийде з того, що Росії і Франції на довго не захоче ся війни, хоть як би вони того бажали. Одже мир заграничний здаєсь на довго забезпечений, коби тільки не величезні видатки військові та не різні криди, які ще дізнають головно австрійські Русини, та коби скінчила ся внутрішня боротьба поодиноких народів через рішуче і повне рівноуправлене всіх; а ми-б були щастливі й могли розвивати свої сили, яко ще більшу запоруку могутости Австрії, а вслід за тим і задоволення довгого і користного супокою. Що дай Боже!

Дрібні вісти.

(60. роковини уродин Цісари) святковано в цілій Буковині дуже торжественно. Як всі, так і бук. Русини ілекають за всім в своїм серці яко одно з найгорячіших бажань, щоби Вседержитель дарував нашому Монархови як найдовшого віку; се щире желане піднесли деякі події послідних років до того степеня, що кождий Русин ще ревнійше, если се взагалі можливе, молисть ся за здорове свого Монарха.

(Торжество ювілею 50 літа священства) і судружества святкував о. дєдєш Іван Ревакович в Воло-

сянці, скільського деканата, дня 5. н. ст. серпня с. р. Ювілат держит ся здорово, кріпко, співав літургію точно, голосом сильним, чистим баритоньвим. — По службі Божій відбуло ся золоте вінчание ювілата. Сини, дочка і внуки оточили отця і матір (дідуня і бабуню) а парохіяне волосинські, любячі свого пароха, зібрали ся численно і стали двома шпалірами з горючими свічками. Чину вінчания золотого довершив син ювілата о. Михайло Ревакович з Коростова. Хор відспівав прекрасне «многая літа!», котре і ми щиро повторяємо, знаючи сина Вл. Ювілата, славного патріота судію Титка Реваковича.

(Вісти личні). Архикнязь Райнер оглядав минушого тижня в Чернівцях полк краювої оборони. — Є. Е. барон Піно перебуває стало на своїх добрах „Kohlhof“ у „Völkermarkt“ в Карінтії. — Наддиректор бук. почт. і телегр. Слані іменований наддиректором в Берлі. І ми щиро жалуємо за відходячим п. наддиректором, котрий своїм безпартійним а енергічним поступованем та пошанованем прав національних з'єднав собі загальне поважане у всіх.

(Похрестник Цісари): В день уродин нашого Цісари (18. л. серпня с. р.) породила селянка з околиці коло Устрик в Галичині сина. Урадований тато попросив Монарху телеграфічно, щоби зволив стати хрестним вітцем для новонародженого. Монарха при-слав селянинові зараз 100 зр. і наказав старості заступити Цісари при хрестинах.

(Помилуване в'язнів.) Цісар дарував 98 в'язням решту їх кари

(Нова Читальня) отворена 22. р. Липня с. р. в Борівцях. Боже вам помогай, нанове Читальниці! Лише уважайте, провадьте розпочате діло розумно і щиро. Не приймайте баламутних газет, що вам насипати будуть даром з Відня та Львова; бо з них начитаєсь тільки лиха і докажете, як се на жаль вже не одна читальня показала, що нашим людям читальня більше шкоди, як добра приносить, а то все через то, що довіряють такому Купчанкови і єго товаришам. Одже, ще раз вас просимо, не вводіть нані читальні в неславу!

(Редакцію „Зорі“) літературно-наукової часописи рускої перейме від 1. рус. Вересня с. р. вельми спосібний до того писатель Володимир Левіцький (Василь Лукня) оборонець в справах кариш в Станиславі. В своїм програмовім письмі заповідає д. Левіцький розширене змісту „Зорі“ на всі галузи літ. ратурно-наукові, а від нового року увійдуть до „Зорі“ давні викидані ілюстрації. Знаючи редакторську вдачу д. Левіцького ми певні, що „Зорі“ стане сирайдішим літ.-науковим органом всієї України-Руси.

(Польські реценсії) на рускі письма видає почтовий уряд у Вашиківцях над Черемошом. Просимо хв. Дирекцію почт о розпоряджене, яке свого часу дала дирекція державних залізниць зарядови бук. залізниць, що-до краєвих язиків на Буковині. Згаданий польський реценсіє переховує ся в нашій редакції.

(Язичіє) в руских перекладах оголошенє бук. правительства, яке стрічаємо наново в події Монарха з нагоди вінчания Архикнягині Марії Валерії, повинно би спонукати рускі товариства до енергічного кроку против перекручуваня й осмішувания нашої мови.

(Коза в штанах.) Один господар в Швайцарії спостеріг, що єго коза сама собі молоко висисає. Щоби сему запобігти, убрав він козу в штани, що й помогло.

(Г. Г. Кирилович), профессор русскаго языка при школі реальній в Чернівцях, знашии воріг на-

родної рускої мови, помістив в сегорічній справозданню сеї школи таку задачу для матуристів: «Для чого так часто сровнюється смерть со сном?» Чия дивно, що і з тих кількох учеників-Русинів, які вчащають до сеї школи, не хотять декотрі навіть записуватись на руске, а другі глядять тільки нагоди, щоб утечи з години «русского» м-учителя.

(Із справоздання тов. „Просвіта“) у Львові за рік 1889 довідуємось, що се около просвіти руского народа вельми заслужене товариство видало в минувшій році 12 книжочок в 18.630 примірниках, що розпродало більше як 7 тисяч, а крім того даром роздало звиж 5 тисяч, одже за один рік пустило разом більше як 12 тисяч дуже пожиточних книжок межі нарід. Справді величезна заслуга! До сего товариства приступило в році 1889. 410 нових членів, з тих було 250 селян і міщан, 32 священників, 21 учитель, 2 з інших станів світських, 46 читалень (між ними 5 з Буковини), 15 братів церковних, 15 жінок, 1 школа, 1 монастир і 1 Весіда. Доходів мало товариство за цілий рік 6185 зр 35 кр., з того остало по відтрученню видаток 89 зр 51 кр. Мاستок тов. складає ся з 18.400 зр. капіталу корінного, в книжках 23.307 зр. 96 кр. На вид так могучого чинника нашої народної просвіти кличемо із щирого серця головному зборови членів «Просвіты», що власне нині відбувають ся в Коломиї: Слава Вам просвітителям Руси-України і щире Помогай-Віг до дальшої праці!

(Григорій Купчанко) так розлютив ся, що его не вибрано на посла, і таке понаписував у посліднім числі свої «Русской Правды», що суд забрав усю его газету й заборонив її вислати поміж людей.

(600-літні роковини винайдення окулярів) припадають сего року. На жаль не знати на певно, хто винайшов се правдиве добродійство людске.

(Місце на нову школу в Драчинці) висвячено в день уродин Цісаря. Не знати чому зготовлено грамоту фундаційну закопану під угольний камінь сеї рускої школи в рускім селі в иншій мові, а не по руски. Стид і ганьба на тих, що се зробили.

(Народні добродії.) До заложени товариства, що має заномогати бідну молодіж шкільну вижницького повту зійшло ся на запрошене вислане до всіх дідичів, священників, урядників, учителів і двірників всего на всего 8 осіб. Такі то добродії народа у сім повіті! Дати крейцар на народну просвіту не хотять, а від тогож бідного народа взяти хоть би й тисячу на дарунки і забаву знають. Та правда, просвіта мужицка а ласка панська не одно. Постараємо ся довідатись, чи зійдуть ся на поновні збори, що будуть 1. лат. вересня всі ті добродії з вижницького повіту, що не давно тому так численно зітхали ся були на бенкет.

(Львівський університет) числив в посліднім літнім півроці 1170 слухачів; із тих було на виділ богословскім 354, на правничім 671, а на філософічнім 145; після народности було 490 Русинів (274 на богословскім, 92 на правничім а 34 на філософічнім виділі), 765 Поляків, 4 Німці і 1 Болгарин; після віроісповідання було 550 р.-к., 420 гр.-к., 185 жидів (Поляків!), 6 Вірменів а 6 протестантів.

(Найвисший трибунал) орік, що дитя уроджене незаконно, коли відтак его родичі поберуть ся, набуває тим самим всі родові права, без взгляду на се, чи легітимацію уродження записано до книг метрікальних, чи ні.

(Бурі і тучі.) З Австрії горішньої і долишньої, з Тиролю, Зальцбургу, Морави, Штеска і Чехії надхо-

дять вісти о печуваних бурях з громами і о градових тучах. Води виступили з берегів, попереривали гати і греблі, заливаючи низше положені околиці, при чім понищили залізничні насипи, а тим самим навели величезні катастрофи, як ось в Чехах і Тироли. Послідні вісти з Чех доносять о незвичайнім числі пожарів і смерти від громів.

(Виділ товариства „Просвіта“) подає до відомости своїх членів, що з початком серпня одержать «Ілюстровану Історію Руси» з двома історичними картами Руса, яко 7, 8, 9 і 10 книжочку за сей рік.

Ціни збіжжя.

Від 1. до 15. лат. Августа платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	6	зол	87	кр.	—	гречки	7	зол.	—	кр.
жита	4	„	6	„	—	бараболі	2	„	—	„
ячменю	5	„	50	„	—	сїна	2	„	20	„
вівса	5	„	81	„	—	дрова (за 1 м ² .)	3	„	50	„
кукурузи	5	„	18	„	—	м'ясо сол. (за 1 кгр.)	52	„		

Для науки і забави.

Циган на комашни.

(Байка.)

Гриць Іванів Басараба

Поминки справляв,

Спішила там вся громада;

Бо не зле ся мав.

Пан начальник, асееори

І Рада ціла;

Басараби в цілих горах

Честь-слава цвила.

Не диво то, що між гістьми

І циганок був,

Цирогамн, з печень кістьми,

Як пірем горнув;

Але більше чудо-диво

Де циганчук сів?

Попри пана начальника

Ряд-у-ряд за стів...

Спостеріг то Басараба,

Стало му не в лад:

«Федьку — Сурмай, вовча лаба!...

Посунь ся ти в зад!

Попри пана начальника

Місце не твоє...» —

-- «Вибачайте, чесний газдо,

Таж пан вїйт — не фе!...»

* * *

Не мало то й межі нами

Таких людей є,

Других бачать, а не видять

Нехарство своє.

10/10. 1889.

Исидор Пасічинський.

Чума горілчана.

(Оповідане Чокого, переповів Ом. Попович.)

7. Страшне нещастє.

В дорозі познакомлюють ся люди за три дні скорше як инчим разом за три роки. Так було й з нами. Юстина припала нам до серця, та й ми видко подобались їй. Та хоть і сумовитість не уступала зовсім з її лица, прото ставала она все більше отвертою й говірливою, часом усміхала ся навіть. Переїхавши Прут на границі Буковини й Галичини заплакала она з тиха не знати, чи з радощів, чи з відновленого болю.

За кілька днів була Юстина у нас вже як би дома, стала ся щирою і милою подругою моєї дочки, котра до неї пристала цілою душею. Ми й обходились з нею, наче з рідною дитиною. Наша доброта перемогла в кінці її завзяту мовчавість про тайну її нещастя, що то її неустанно гризло й мучило.

Одного дня, коли ми найшли її знов заплакану, сказала она: «На правду, я була би невдячною, коли-б не відтворила мое зболіле серце оперед вами. Хочу тому оповісти про мою долю, аби не думано, що у мене совість нечиста. Я бідна сирота. Надіюсь, що не відонхнете мене від себе, й тогди коли й розкажу все мое горе.

Оттак говорила Юстина, а дальше почала оповідати ось що: «Моя добра мати давно померла, най з Богом спочиває; ох коби то й мені вже лячи коло неї! Та ні! Божа воля, свята воля. Матерю була мені довгі літа достойна жєнщина, котру прийняв батько, щоби провадила господарство й мене нїльнувала. Дитинний мій вік проминув у щастю і добрі дуже скоро, мені було лєдво 15 літ, коли покійний мій тато відправив госнодиню й передав гздівство на мене. Вже тогди нарікав мій батько на злі часи й говорив, що нам конче до всего приложити власних рук. Та у нас і передше ніхто не вибрикував, але й опісля не бачила я нїякої ощадности. Коли, було, хотіла я дещо заощадити, казав мій батько: «Не треба щадити того, що конечне. Ми жили доси пристойно, так і далі бути мусить, а нї, то люди подумают, що нам уже йде з Петрового дня.» Мій батько був тогди начальником громади. У нас було хороше обійсте, трицять фалєч поля, кавалок ліса; словом: мій батько був одним з перших госнодарів шляхотского роду. Та не за довгий час свого вїтївства пішла одна фалча за другою в жидівські руки, щоби покрити недобір в громадській касї, котру довго дуже зручно обкрадав громадський писарь, якийсь зайшлий Ляшок Ян, на котрого ретельність спускав ся зовсім мій батько. Забравши в кінці ще дві сотїі готового гроша, що то мій батько власне тихцем зложив був до каси громадської, щоби ніхто й не знав, що за єго двірництва зайшли в громадськїм урядї непорядки, — сироневіривши одже ще й ті дві сотїі, щєз писар і на сьогоднішну днину, а батьком не остало ся нічо, як позичити наново сю суму

у жидів-лихваря, аби позбути ся гіршого лиха. Оттак попав мій покійний отець невинно в тяжкі довги, та яко гордий шляхтич, що волів стратити все, а не попустити в нічим попадав все більше в жидівські руки. До того причинилось немало ще й гоїне жите, часті гостини ріжних панів і панків, що то загощали все в дім мого батька, знаного з своєї гостинности і любленого задля єго щирости. На цілїм світї мав мій покійний батько одного тільки ворога, а то сусїду богатого мужика, на імя Добрун, що також убивав ся о вїтївство в громаді. З сєго пусного ворогованя вийшло не одно лихо. А найбільше вже натерпїв ся мій батько ізза того на здоровю, що у него й так не було зелїзне. І я зазнала ізза того не мало горя. Ох, коби я була вже тогди пізнала єго хоробу, що тільки розпочинала ся, або коби я була послухала ради одного молодого лікаря, — все би було може добре закінчило ся. Але я не вважала лиха так великим, а той лікар ще надто лишє що окінчив був школи; я ще й висмівала єго »

Тут перебила моя жінка оповіданє Юстини.

«Не нарікай, небого, пусто на себе; так уже Бог хотїв, то й ти би була нічо не вдїяла.»

Юстина відповіла зітхнувши тяжко: «Так Бог хотїв? Думаєте, що Бог того хотїв?» І похитавши недовірчиво головою оповїдала дальше: «З разу здавалось, правда, все нїчим. Батько скаржив ся, і то довгий час, тільки на нестравність жолудка. Їв мало і лиш дещо. Щоби набрати смаку до їди, заживєв що раз перед їдою порційку горїлки. Так само робив і рано, коли єго мучив кашель і млости. Найліпше skutкувала єму шклянка вина на обїд і у вечерї. Той молодий лікар старав ся мене намовити, щоби я відвернула батька від тих напоїв; алеж коли вони утримували батька при якїм-так м здоровю. Я висміла ще лікаря з єго науками. Кілька років пізїйше прийшла мені на правду ся гадка; та тогди було вже мабуть за пізно. По другім не любив мій батько докторів. Особливож не любив він того молодого лікаря, — був то іменно син ненависного батькови сусїди Добруна».

Послїдні слова сказала Юстина трохи тихим тремтячим голосом відвернувшись від нас до вікна. Алеж я спостерїг, що она при тім трохи почервонїла.

Аж по хвили оповїдала она дальше: «З часом подвоїв мій нещасний батько порцію горїлки і вина. Алеж се було конечне, щоби опертись подвоєній журбі. Незадовго покмітила я, що він з часта забував ся, став ся якїсь пригноблений, задумчивий, ба якобы заспаний, сам себе несвідомий. Не був він ще такий старий, лєдво до пятдесятки дотягав. Безсильність єго збільшалась видимо, вже й руки починали єму трястись. Се завдало мені, розуміє ся, не мало журби. Та батько не робив собі з того нічо; скаржив ся тільки на несупокійні, страшні сні, заживаючи против того горїлки, котра і в ночі коло него бути мусїла. Я не могла єго намовити, щоби удав ся до лікаря.

В кінці довідала ся я від лікаря, описавши ему хворобу батька, що то наслідки заживання острих навоїв. Та на сім не скінчилось; мене ждало ще гірше, ще страшнїйше лихо. Не було вже дальше динни, щоби мій нещасний батько не повертав пізно в ночі і то п'яніський. Новий писар, також якийсь зайда-жидок, робив в громаді, що хотїв, мій батько не турбував ся вже нічим, приставав на все, що писар хотїв.

Що з того вийшло, показало ся небавом. Цїле нещасте вдарило на мене нараз тяжким претяжким громом. І вимовити мені тяжко...

«Одної динни, коли мій батько мав повернути із староства, куди его острим наказом завізвано, увійшла кухарка до мене до покою, наче збожеволїла. Від якогось часу здавала ся мені она, якими хорою.

Не раз находила я єї в сльозах. Она заявила мені тепер, що мусить ся забрати з нашого дому. «Змилюйте ся надо мною», ридала бідна дївчина, «я зведилиця, а всему виною ваш батько!» Я не ймила їй віри, назвала єї ледачою брехункою. Вона-ж мовчала і плачучи вийшла з дому.»

«Над вечер повернув батько зі староства. Я повзяла гадку сказати батькови про кухарку. Але батько був дуже пригноблений, сердитий, велїв мені мовчати; не хотїв вечеряти, пішов до своєї комнати й замкнув ся там. Я віщувала щось недоброго, але далеко ще не то, що стало ся. По якімсь часі вчула я, що він кличе кухарку. Я увійшла до него, сказала, що кухарка забрала ся й оповїла му все, що від неї чула. Батько не сказав на се ні слова, ходив лиш задуманий по комнаті, відомкнув потім скриню, вийняв кашпук з грїшми, положив его на стіл і сказав: «На, се послїдний грїш, для тебе! І то не наше, а громадске. Ми нічого вже не маємо, а довгїв у двоє більше, як цїле наше господарство варта. Возьми єї гроші і стврїй ся дістатись в порядний якийсь дїм; ти не згинеш, що научилаш ся, то цїлий твій масток, з ним не пропадеш!»

«Я засторопїла при сих словах; думала, що батько п'яний. Він пхав мені кашпук з грїшми, я-ж взяла й кинула его в отворену скриню й сказала: «Волїю з голоду вмерти, ніж чуже добро собі присвоїти!»

«Правду маєш!» сказав нещасливий мій батько, повалив ся на крісло і примкнув очі. За хвильку озвав ся: «Бог мене тяжко покарав. Мій грїх великий, та велика й моя мука. Хоть і очі примкну, бачу некло передомною, он, он! давись, чорти чигають вже на мою душу! Іди, Юстино, йди! Завтра дізнаєш ся, скільки лиха я наброїв.» Оттакої говорив він ще довго і много. Я просила его, щоби положив ся й відпочив. Та він зірвав ся раптом розлючений з крісла витрутив мене за двері й замкнув ся сам. Коли я плачучи увала в кухню на лавку увійшов наш слуга й сказав, що кухарка кинула ся з моста у воду. «На дворі», говорив він дальше, «темно ся, хоть у лице вдар, тож і годі добути єї з глубини.» Страх перед

нечестею нашого дому і жаль за бідною дївчиною, котру я так немилосердно відправила, опанували мене.

Довго тревало, нім я прочуналась зі страху і післала слугу, щоби прикликав людей на ратунок нещасливої. Я-ж упала на колїна, хотїла молитись, та годї було мисли зібрати. Я встала і повалилась знов на лавку. Около опівночі вернув ся слуга з тим, що годї в темряві дальше шукати. Я ледво заволїклась до моєї комнати, що припирає до батькової. Через двері, що заставлені були шафою причувалось мені від часу до часу, що тато по хаті ходить. Як я перебула ту ніч, не знаю...

«Вже зорало, коли я учула, що в прибочній комнаті батьковій, щось тяжкого грянуло. Я вскочила на рівні ноги, та зі страху не могла удержати ся на ногах а повалилась назад на постіль. І слуги чули, як щось у батьковій комнаті гримнуло і як я скрикнула. Вони прийшли до моїх дверей і заперли. Не скоро змогла я підняти ся й їм огворити. Ми надумувались довго, чи би не заглянути до батька, на конєць застукала я в двері, раз, і другий ба й третий; — батько не відзивав ся. Зачала я вже й гримати, надармо. Віщуючи якесь лихо, сказала я слугі відважити двері. Входимо і, о Боже! на гаку від зеркала висїв — мій батько, під ногами лежав перевернений малий столик.»

Переликана оттаким видом вибігла я на двір в мою комнату, зібрала трохи одїж, вибігла на двір і побігла через поля, як збожеволїла, незнаючи пощо і куди. Тільки знаю, що на дорогі надїбала якогось чоловіка, котрий взяв мене на свій віз. Що далї зі мною стало ся, не знаю, аж в полудне збудив мене той чоловік попасуючи конї. За нічо в світї не була-б я вернула ся додів. І по-що було мені вертатись, щоби придивлятись, як розтягати муть за довги послїднє, що ще осталося було, щоби бачитись з людьми, котрі вже певно знали про бідну утоплєну, та про самоубийство мого батька! О Боже! тяжко, дуже тяжко остатись сиротою, але ще гірше бути дочкою самоубийцї; се сором великий, а надто незаслужений!...

«Нема вже для мене на світї ні щастя, ні долї. Одїйського приятеля мого, сина нашого сусїди, того молодого лікаря, утратила я також; бо не смїла й подумати, щоби мені, доньцї самоубийцї вільно було признатись до того чесного чоловіка. З тяжким серцем попрощалась я і з ним. Сама одинока на сім світї заїхала я з тим візником аж до Коломиї. Тут панїла ся я за покоївку, та небавом мусїла покинути дїм, щоби уратувати свою дївочу честь. І аби не згинуті голодною смертю взялась я до шиття, аж ви мене найшли.

Тепер одже знаєте цїле мое нещасте, я нічого перед вами не затаїла. Хотя-б ви мене тепер і витрутили з хати, я прото не буду на вас нарікати. — О мій добрий, нещасний батько! Він певно не сподївав ся, що та проклята горїлка доведе его до такої смерті, а мене до нещастя і сорому. — Тільки для

мене відради що не виновата я своєму нещастю, Бог наслав его на мене, Він милосердний і допоможе мені перенести, Він мене не оставит, хоть би мене весь світ покинув...» Залившись гіркими сльозами не могла нещасна і слова більше промовити.

(Дааї буде.)

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Бібліотеки для молодіжи, мѣщанъ и селянъ“, вийшла вже книжочка 8. оздоблена портретами Архикнягині Марії Валерії і Архикнязя Франца Сальватора. Котрим і присвячена вступна стаття з удачними перекладами двох німецьких поезій Архикнягині Марії Валерії, свідчащих о сердечній дѣточій любови В. авторки до єї цѣсарских Родичів Зміст сеї книжочки такий: 1) Вѣнчане Архикнягини Марії Валерії зъ Архикняземъ Францомъ Сальваторомъ, 2) „Королѣвство оवादѣвъ“ (байка Евгєнії Ярошинської), 3) „Якъ я роя выгонявъ“, (згадка Петра Голоти), 4) „Гуча“, (образок з природи Гр. Никоровича), 5) Дещо для дѣточокъ: „Чужого не рушай!“ (Повісточка Ю. Федьковича). — На обкладинках: Загадки і Игралки. — Ще продають ся цілі річники (по 12 книжочок) „Бібліотеки“ по 1 зр. без пересилки з року 1886., 1887., 1888., 1889. і 1890. всі з образками і портретами. — Поодинокі книжочки на показ висилає „Руска Бесѣда“ в Чернівцях даром. — Купуйте і читайте!

Думайте, читайте!

ПОЛОСОВА ТАРИФА В ВУКОВИНІ.

Від 4. (16.) лют. юнія с. р. платитъ ся на залізницях від особи
їдучи із або до Черновець.

	Поспіш. потяг			Потяг особовий			10 кгр. накуи. кр.
	за класу			за класу			
	III.	II.	I.	III.	II.	I.	
	крейцарів			крейцарів			кр.
Кучурів великий .	30	60	90	20	40	60	4
Гайбока	60	120	180	40	80	120	7
Черевківці	75	150	225	50	100	150	8
Руда	98	195	293	65	130	195	10
Гадикфальва	98	195	293	65	130	195	12
Іштеншегіч	120	240	360	80	160	240	13
Гатна	150	300	450	100	200	300	16
Сучава	150	300	450	100	200	300	18
Лужани	30	60	90	20	40	60	3
Неполоківці	45	90	135	30	60	90	5
Снятин	60	120	180	40	80	120	7
Коломия	120	240	360	80	160	240	14
Станиславів	225	450	675	150	300	450	25
Стрий	375	750	1125	250	500	750	47
Лавочне	525	1050	1575	350	700	1050	61
Львів	450	900	1350	300	600	900	53
Відень	1485	2450	3495	1150	1860	2650	1)
(через Лавочне до Пешту).							

*) Безплатний накуи не вільно.

1) 30 кильогр. 3.83, 40 кгр. 4.44, 50 кгр. 5.05.

За половину сеї ціни можуть їздити: Діти від 2 до 10 літ, ученики і учениці до школи, робітники і робітницї, але єї послідні тільки в будень.

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

З печатні Г. Чоппа.

ПЕЧАТНЯ

Германа Чоппа

в Чернівцях, улица божниці ч. 8.
порукає ся д скорому і елеганцкому виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

и:

творів, брошур і часописей

на всіх языках:

оповіщєнь, табель, цїнників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлєнь о заручинах, запрошенєнь весільных, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і заобезпечує дуже умірені цїни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для ц. к. войска і жандармерії, для п. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

по найдешевших цїнах.

Папір і прибори до писання продают ся гуртом і подрїбно.

Ілюстрована

БІБЛІОТЕКА

для молодіжи, мѣщанъ и селянъ,

підъ редакцією О.м. Поповича

выходить вже 6. рѣкъ въ Чернівцяхъ
мѣсячними книжочками и коштує на рѣкъ
(12 книжочокъ)

тѣлько одинъ зр.

Поодинокі книжочки „Бібліотеки“ высилає редакція на показъ даромъ.

Адреса: „РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ Улиця Петровича ч. 4.

Вже вийшли

ІЛЮСТРОВАНІЙ

ЖИТЯ СВЯТЫХЪ

на кождый день въ роцѣ — 32 аркушѣ вел. 8-ки. Выдано дуже гарне. Повинно бы бути въ хатѣ кождого Русина. Цѣна зъ пересылкою безъ оправы 3 зр. 45 кр., а въ сильной оправѣ 3 зр. 70 кр.

Набути можь кождого часу у о. Ев. Гузара
въ Заваловѣ, почта въ мѣсци.

«Буковина» виходить
що Другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА
плата в Чернівцях
вносить:
на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третину " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходить ся в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати па-
лежит. — Бюро редакції
отворене щодня від 6.—8.
год. вечером.

ОПОВІЩЕНІ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як гайде-
шевське.

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ товариства „Просвіта“ в Коломиї.

З щирою радістю читаємо в руских га-
зетах, як величаво відбули ся сегорічні збори
товариства «Просвіта» в Коломиї, яка сила
руского народу усіх станів зійшла ся там в
братній любови, який величезний поступ ду-
ховий заявили на вечерниціх селянських і
найменші брати наші, які великі заслуги по-
кладає рік-річно се товариство около просвіти
незрячих братів. Все отсе показує наглядно,
що громада великий чоловік, що наші га-
лицькі братя ступають сміло вперед, що їх
жде будучність світла, доля добра.

За те як невідрадно, як сумно у нас на
Буковині, де таких радісних об'явів народ-
ного поступу не видати. Наші буковинські
товариства, так черновецькі: «Руский Народний
Дім», просвітне товариство «Руска Бесѣда»
і політична «Руска Рада», а й сільські чи-
тальні ледво животіють. Головна причина
сего пресумного стану то брак членів. У нас
навіть такі важні товариства, як «Народний
Дім», «Руска Бесѣда» і «Руска Рада» не
мають і сотки членів, щоби сповняли совістно
хоть би обовязок точного уплачування вкладок,
тих кілька жебрачих крейцарів. Наші това-
риства числять ледво на пять тисяч ру-
ських душ одного ревного члена. Хтож ви-
новат сему стидови і лихови? Ніхто й нічо,
як скрайна байдужність, ба навіть вороже
успособлене супроти просвіти народної зі сто-
рони тих, що як раз покликані ба навіть
плачені дбати про неї. Завзиваємо про те
тих кількадесять свідомих Русинів буковинь-
ських, щоби приложили усяких старань і під-
несли число наших головних товариств ру-
ських. Прочитайте отсе справоздане з головних
зборів «Просвіты», та загрийте себе і нарід до
діла! Тепер по добрих жнивях, якими Бог бла-

гословив наш край саме пора зібрати кілька
крейцарів на «Народний Руский Дім», ко-
трого жде велика задача, та вписатись і до
«Рускои Бесѣды», що вже тепер винагоро-
джує своїх членів пожиточними книжками, ба
вдвое, втрое тільки вчинити-б могла, коли-б
зросло число її членів хоть би на двіста-
триста. А чиж се багато на 250 тисяч бук.
Русинів, коли на кожду тисячку впише ся
один в члени сих товариств?.... Та пощо
розписуватись, ось вам справоздане з голов-
них зборів «Просвіты», читайте его, та сха-
меніть ся, опамятайтесь!

На збори «Просвіти» в Коломиї дня 16. (28. н.
ст.) серпня явило ся надсподівано багато учасників;
одні начислили звяз тисячку, другі знов завірюють що
було таки до півтора тисяча. Селян згромадилось
множество з цілого Покуття, хоч, розумієсь, найбіль-
ше учасників доставила Коломийщина. Всі они в
своїх красних строгах народних представляли мальов-
ничий образ. Було також багато інтелігенції, духовної
і світської з родинами, з панями і паннами. Самих
священників було около вісімдесять. З руских послів
соймових прибули: член виділу краевого др. Савчак,
о. Гаморак, др. Окуневский, і пос. Гурник. Годить ся
піднести з привітностю, що і учителі і учительки на-
родні, навіть з подальших сторін, загостили досить
численно. Також молодіж академічна, перебуваюча
на вакаціях в Коломийських сторонах, доставила спо-
рого числа учасників.

В день збору, о 8. годині рано відправило ся в
міській церкві заупокійне богослуженне за померших
членів «Просвіти». Службу Богу відслужив місцевий
парох і крилошанин о. Кобляньский з діаконами,
відтак до парастасу стануло дванацять священників,
а хор коломийських міщан звеличав богослуженне пре-
красним співом.

О 10. годині скінчило ся богослуженне і нарід
став збирати ся на засідане в просторім павільоні в
міській огороді. Голова коломийської філії «Просвіти»

крил. о. Ів. Коблянський повитав збори короткою промовою.

По сих словах представив о. Коблянський зборам голову товариства «Просвіти», проф. д-ра Оме-ляна Огоновського, а той запросивши на секретарів субститута нотаріального п. Володимира Левицького з Станиславова і посла д-ра Окуневського відкрив збори промовою, в котрій привитавши зібраних, здав справу з діяльності виділу, а далі сказав:

„Вислухавши наше справоздане зможе світлий Збір обдумати способи, як би направити в дечім наш побут просвітний і суспільний. Що сей наш побут не конче добрий, схоче кождий признати. Хоть закони конституційні заporučають нам Русинам рівноправність, то супроти братів Поляків буваємо часто покривджені в наших правах. Сельські наші школи польщать ся, дарма що мовою викладовою має бути мова руска, в більших м сточках галицької Руси нема ні одної народної школи — просвітні книжочки нашого товариства бувають в читальнях нераз конфісковані і стають ся причиною тяганини по староствах і судах, — руска мова не має пошанівку в деяких урядах — руске письмо буває часом противниками нашими зневажане більше від карлючок жидівських. А вже-ж жидова позаймала у свій полон багато наших селян і міщан та виперла їх з прадідної батьківщини, ба й на полонинах нашої верховини умовкає гуцульська трембіта а відзиває ся жидівське харамаркане. Колиж на Буковині Румуни випераяють Русинів з поконвічної їх землі, то в галицькій Руси непрошені наші опікуни заливають Мазурами чисто-руські села, щоб лиш спольщити руский нарід.

І такі паруги терпить Русин на своїй рідній землі лиш для того, що витративши силу віковою недолею, все ще нездужає і не може покористуватись, як слід законами конституційними. Нам треба вже раз очуняти після довгого сну, — треба з'єдинити роздроблені наші сили для змагання просвітнього й народного і для поправи суспільного побуту... Чей же звістка вам, дорогі брати, от ся болюмийка, котру співають в наших горах.

Ой калино, калинице!

Чого в лузі стоїш?

Чи сонійка визираєш?

Чи вітру ся боїш?

І відповідає калина:

Я сонійка визираю,

Вітру ся не бою. —

Де я мати породила,

Там собі ностоз!

Отже й ми, дорогі брати, не біймо ся вітру, що віє нам в очі, — вже-ж ми визираємо сонійка, — визираємо его на сій землі, де нас мати породила.

Брати селяне! Не давайте собі видерти тої землі, де вас мати породила! Держіть її твердими руками, бо се найдорожша спадщина по ваших дідах і батьках! Щобиж ви на своїй землі були по правді господарями,

то набувайте світла науки, — засновуйте по селах читальні. Читальні мають тим бути в громадї, чим в тілі чоловіка є серце; — они повинні бути осередком громадського життя! Тому то заводіть читальні там, де їх нема, — а де они є, то старайтесь о те, щоб в них бували поучаючі відчити, вечери декламаційно-музикальні; а побіч читалень засновуйте крамниці, шпихлірі громадські, та й заводіть кращі порядки в селі. Всіми силами дбайте о те, щоби просвіта сполучалась з піднесенем добробиту, — щоб ви визволились з лихви жидівської і позбулись біди на своїй батьківщині.

Побіч управи землі займайте ся також промислом домашнім, до котрого особливо Гуцули оказують вроджену здібність. Так сницарські вироби Василя Шкрибляка з Яворова суть славно звістні не тільки в Галичині, але й за границею. Ба, гуцульський промисл домашний звертає на себе увагу світа на промислово-господарській виставі у Відні. А вжеж сей домашний промисл, що є твором Гуцулів-самоуків, розвине ся ще краще, коли ті селяне набудуть науки й познакомять ся з поступом промислу за границею. — Годіж тут замовчати, що з гуцульським промислом домашнім пізнав ся ширший світ заходами професора Володира Шухевича, котрий родившись між Гуцулами, пізнав їх звичаї та вироби промислові і відтак з'умів видобути на верх ті окраси гуцульські, котрі скривались доси в закутках нашої верховини.

Читальними і промисловими спілками піднесуть ся з упадку також наші ремісники по містах, котрі через конкуренцію і лихву жидівську не можуть добитись до ліпшої долі. Почин до піднесення промислу селяньського й міщанського поклав щирий патріот Іларій Гарасимович, котрий завязав «Гуцульську Спілку» в Коломиї.

Так отже ми ще не пропади по довговічнім лихоліттю! Скрутнява натура Русина видобуде ся з тих сітей і западєнь, якими окружили его противники. Правда, що Русин нераз довго залежує: ся й нерадо до праці бере ся, — алеж як він, научений тяжким досвідом, схопить ся до роботи, то в постійнім труді не перестигне его ні Поляк, ні Чех, ні Німець. Треба, щоб Русини бода доїла до живого, тоді він швидко витверезить ся і буде працювати без перестанку, поки не довершить свого діла.

Тільки більше світла науки між нами, а ми вивигнемо ся небагом на верх між народами славянськими. Та й є кому підвестись з упадку та йти в гору щораз більше! Ось бо нас Русинів є велика сила, — є двадцять мільонів, переважно хліборобів, котрі в розвою суспільного і народного життя мають більшу вагу, ніж шпихетчина родова та грошева. І ті то мільони Русинів говорять такою красною і милозвучною мовою, якою мало котрий нарід може похвалитись. Про те не загниємо в світї, дорогі брати! — Русинів же дожидає славна будучина, бо від них навчать ся другі народи славянські ладу громадського і братерства братнього.

Поки що треба нам терпіти кормигу наших сусідів-Поляків, котрі маючи власть в руках не хочуть нам признавати тих прав, що нам належать ся по законам природи і держави. Та терпіти Русин навик від покон віку, але ший своєї не угне під гнетом несправедливим. Минають ті часи, коли сильний побивав слабшого. — тепер і бідний мужик перед законом є рівний панови! Вжеж жиемо в держави конституційній, а хотай би ми часом і не могли добитись до наших прав в урядах, то є що корона, — є, найяснійший наш Цісар, котрий вже нераз заявляв свою ласку вірним Русинам. Тому то світлий Збір схоче грімею кликнути: «Найяснійший наш Цісар Франц Йосиф I най жие многі літа!»

Стоячи-ж під захистом корони добиваймо ся сміло наших прав в дорозі конституційній! Наслідуймо Чехів в їх патріотизмі, котрі в протягу кількадесяти літ здвиглись з упадку до великої сили. Але Чехи говорять між собою і з людьми чужої народности тільки по чеськи, до урядів пишуть від давна тільки по чеськи, а товариствами просвітними і спілками промисловими піднесли чеські селяне і міщане до освіти і добробиту. Ми-ж не доросли ще до такого патріотизму Чехів! Русин боїть ся заговорити до Поляка по руски, як колиб то стояв ланцюзний хлоп перед своїм паном! Русин стидася подавати рускі письма до урядів цісарських і автономічних, думаючи собі, що ті пани урядники кинуть рускі подання до коша. Ми все ще понижаємо самі свою мову й народність, гадаючи, що слабому Русинови годі міряться з могутим Поляком. Алеж ми ємо тепер слабі з власної вини. Чогож нам бути несмілими у своїй хаті на своїй землі? Правда, що та хата віком похилилась, та що сусіди раді би її завалити, а на її місці свою хату поставити, але они за пізно беруть ся до такого діла! Вжеж нагромадилось у нас багато матеріалу до своєї нової хати, ба й будівничі забирають ся вже до праці. Дасть Бог, небавом стане на своїй землі нова хата, в котрій буде своя правда й сила й воля. Русь може вже нині повторити слова калини в народній коломийці:

Я сонійка визираю,
Вітру ся не бою, —
Де моя мати породила,
Там собі постою!

І справді, братя-громадяне! тепер уже постоїмо по вік тут, де нас мати породила! А колиб противники просвітної й народної нашої розвою хотіли й далше зананащувати нашу батьківщину, — колиб своєю нетерпимістю перли нас до боротьби, то ми станемо в обороні наших прав, бо вжеж наш безсмертний Кобзар Тарас Шевченко сказав ось що праведним борцям:

Боріте ся! поборете,
Вам Бог помагає!
За вас сила, за вас воля
І правда святая!"

По промові Дра Огоновського і ридитій гучними окликами, прочитав прав. Вахняним письмо вислоуженого проф. Дубравського, в котрім головний уступ звучить:

«Товариству «Просвіта» у Львові, котре перше з товариств просвітних властиво поняло задачу свою і вже в короткім часі свого істнованя так много причинилось до піднесеня моральности, добробиту і самопознання поміж руским людом, записую два тисячі зр. а. в. в паперах цінних, т. є. в листах заставних галицького Банку краевого, а іменительно 4 штуку 4½%, сер. III, н-р 01820, н-р 01950, н-р 01962 і н-р 01965, кожда по пиятьсот зр. Сума тая дві тисячі має на вічні часи остати ненарушеною, яко фонд желізний, котрого що-річні відсотки мають ся рік річно укидати на премію за наисине найлучшої популярної розправи в малорускім изиці з історії, географії, етнографії, економії політичної, господарства і права, під іменем «Фундація імені Стефана Дубравського».

Вітчитавши се лисьмо проф. С. Дубравського проф. Вахняним передав прилюдно 2000 зр. в цінних паперах до рук голови товариства д-ра Омеляна Огоновського.

Між зібраними запанувало велике одушевлене з патріотичного діла благодушного жертвователя, а на внесене проф. Ол. Барвіньського ухвалили збори вислати телеграфічно п. Дубравському таку подяку:

«Зібрана на загальних зборах тисячка членів «Просвіти» заявляє щирю подяку за щедрю фундацію для товариства»

Дальше говорив проф. Шухевич і поставив дві резолюції: 1) Поручася виділові товариства доповнити свої видання книжочкою о забезпеченю дітей; 2) видати книжочку о звичаях і обичаях нашого народу і визначити на ту ціль якусь суму. — Обі резолюції прийнято одноголосно.

Опісля на внесене п. Полотнюка з Станиславова вибрано одноголосно предсідателем члена виділу краевого д-ра Даміана Савчака а его заступником посла Гурика. Проф. Врецьона здавав справу в імені контрольної комісії о діловодстві виділу і виїс, щоби уступаючому виділові уділено абсолюторію; на се збори і згодили ся.

До виділу вибрано пп.: д-ра Омеляна Огоновського, проф. Олександра Барвіньського, проф. Юліяна Романчука, о. Касіяна Куніцкого, проф. Іларія Огоновського, д-ра Костя Левицкого, Вол. Лаврівського, Костя Паньківського і академика Івана Конача. Заступниками виділових вибрано пп.: проф. Грушкевича, Романа Заклинського, Антона Дольницького, Павла Кирчова і п. Колесу.

На внесене посла Гурика вибрано до контрольної комісії: проф. д-ра Целевича, проф. Бічая і проф. Врецьону.

Опісля слідували внесення виділу.

Проф. Барвіньський предложив зборам заіменовани почесними членами: 1) п. Володислава Федоровича з Вікна, котрий заслужив ся для «Просвіты» тим, що жертвував для неї 10.000 зр. і тим причинив ся до того, що товариство се може тепер розвивати ся; 2) Франтішка Ржегоржа, Чеха, котрий посвятив молодий вік свій на те, щоби пізнати наш нарід, его жите, его звичаї і обичаї; він написав багато цінних студій, з котрих світ дізнає ся о Русинах; чотирох писателів з України: 3) Житецкого з Кієва, 4) Олександра Кониського з Кієва, 5) Володимира Антоновича, професора кієвського університету, котрий сего року обходив 25-літній ювілей своєї діяльності яко професор історії, і 6) Івана Левицкого (Нечуя) з Кієва

П. Волод. Левицкий з Станіслава поставив, яко член товариства, додаткове внесенє, щоби за великі заслуги около товариства іменувати також теперішнього его голову, д-ра Омеляна Огоновского, почесним членом, а проф. Барвіньський виїс, щоби іменувати почесним членом ще і проф. Стефана Дубравского, котрий підчас сих зборів так великодушно наділив товариство новою фундацією. — Всі ті три внесення ухвалили збори одноголосно.

Тепер наступили внесення членів.

Пан Колеса жадав зміни статутів і переобрання товариства «Просвіта». Бесідник каже, що він виготовив уже такий проект статутів, але за обширний, щоби его тут відчитувати, то наводить лише що найважливіше з него і предкладає між иншим, щоби цілий заряд товариства складав ся з заряду центрального і зарядів повітових. Заряд центральний повинен би складати ся з 16 членів поділених по половині на дві секції: 8 членів становили би секцію, котра займалась би видавництвом книжочок для народу, а 8 членів творили би секцію заряджуючу читальними.

Пос. др. Окуневский і проф. Барвіньський годит ся з гадкою п. Колеси і казав, що є сам тої гадки, з справою читалень конечно треба щось зробити. Отже проф. Б. поставив внесенє, щоби для сего проекту вибрати окрему комісію, зложену з пп.: д-ра Омеляна Огоновского яко голову товариства, Колеси, д-ра Кости Левицкого, проф. Грушкевича і проф. Юл. Романчука. Комісія таля мала би право збільшити ся а розібравши проект п. Колеси, здала би справу виділові, а той скликав би в лютім загальні збори товариства, котрим би річ остаточно предложено.

При голосованю удержало ся внесенє проф. Барвіньского з додатком д-ра Савчака, щоби до наведеної новисше комісії вибрати ще пос. Гурика.

Тепер прийшло внесенє виділу в справі будови дому «Просвіти» на порядок денний Збори поручили виділові центральному, щоби прибрал собі людей свідомих річи і приступив до будови дому.

Ч. Василь Дугчак поставив внесенє в «Календарі Просвіты» або і окремою книжочкою подати поясненє десятичних (децимальних) ваг. позаяк тепер

майже всюди тими вагами важить ся, а селяне їх не розуміють. — Внесенє се прийнято.

П. Вашкевич з Перегінська поставив внесенє, щоби виділ постарав ся о то, щоби на слідуючі збори хтось з лікарів або ботаників руских привіз з собою окази рослини лікарських і пояснив їх селянам, так, щоби они з зборів вишесли якусь наглядну користь; а дальше, щоби «Просвіта» видала опис рослин лікарських з кольорованими рисунками. — Прийнято.

На внесенє проф. Барвіньского уповажнено виділ дати запомогу п. Івасюкови, малювельно-артистови, котрий наміряє образувати ся дальше в Монахіїм і посвятити ся історичному малювельству рускому.

Промовляв ще ч. Михайло Крайковский з Різдяна, заохочуючи селян в імпровізованім стишку до просвіти і науки

Наконець поставив п. Полотнюк з Станіслава внесенє, щоби просвіта видала «Лікаря домового». — Внесенє се прийнято.

Тепер наступив вибір голови товариства. Вибрано проф. о. д-ра Омеляна Огоновского, а зібрані повитали сей вибір з одушевленєм ново-вибраний голова подякував Зборам за сей вибір і закрив новий голова Збори а присутні розійшли ся на хвилю бо зараз мали розпочати ся вечерниці.

(Конєць буде.)

Конституція чи своєвільність.

На нашу замітку: „Wart рас раса...“ з ч. 16. відповідає „Народ“ статьею „Рускість чи поліцейство?“ Не будемо розписувати ся і ми так широко; бо на що здасть ся і найширша полеміка супроти „Народу“, котрий опирає ся на фальшивих інформаціях своїх „дуже видних Русинів“, а з другої сторони має своє понятє о конституції, котре після нашої думки рівняє ся своєвільності шкідливій для народної справи, по третім націоналізм уважає побічною речю, а више всего ставить матеріалізм. Ми-ж тої думки, що народи менше розвинені, одже й Русини мусять передовсім дбати о движенє і забезпеченє свого національного життя; бо тільки так можуть опертись еґотичним змаганням народів співвійних і боротись успішно о своє матеріальне добро.

„Народ“ признає, що „дію не в особі автора, а в тім, що він пише“; але покликуюсь знов на „видних бук. Русинів“ обох партій, котрим „статя д. Галичанина дуже подобала ся“. Віримо, що бук. „Русским“ напади на народовців хоть би і в „Народі“ подобають ся, але що-до свідомих бук. народовців, то позволимо собі сумніватись, чи „Народ“ знов не обаламучено в тім ділі. А щоби не дати на дальше ворогам причини тішитись з наших спорів, не будемо більше полемізувати і з „Народом“, тим більше, що ми переконані о безуспішности такої перепишки. Сим послідним разом бажаємо для поясненя нашого постунованя сказати ще отєс.

Сам „Народ“ каже що не може „судити, кілько правди в тім, що д. Галичанинови розказувано про черновецьку депутацію“; про се запевняємо „Народ“, що такої депутації не висилано, а слетіти про се вийшли з того, що руский комітет виборчий старався о вибір найвідповідніших кандидатів, і за ними заступався, але не чорнив нікого.

Дальше репетує „Народ“ про насильства на виборців, котрі бачив д. Галичанин. В тім дії жадаємо і від „видного Русина“ фактів, про котрі ми, щиро кажучи — бо і ми не любимо нікого ошукувати — не знаємо. Нам відомо тільки те, що правительством в своїм інтересів старалося о вибір прихильних собі людей на виборців, що не вимогало ніяких насильств, позаяк до правиборів приступило, як усе, так і сего разу, дуже а дуже мало виборців, та й довіріє до правительства у бук. людю загальне і велике, позаяк бук. рід, особливо за барона Піна, був усе дуже прихильний для народних інтересів; а національних кривд, яких у нас ще доси много, народ не відчуває; бо стоїть ще на становиску зле понятого матеріалізму, що й у многих образованих нині в моді. — Коли „Народ“, як нам видить ся, розуміє під конституцією законом заporучену вільність для всяких, одже й просто нагубних агітацій, н. пр. Папрусів, то най дарує нам, коли ми на се не хочемо пристати, а таку конституцію назвемо своєвільністю шкідливою для Русинів. Ми переконані, що д. Калитовский не був би боронив „інтересів буковинсько-руського простонародя“ й тому бажали вибору чоловіка, котрий би дбав о національне і з тим тісно звязане матеріальне добро руского народа. Довіріє д. Калитовского викричане і випробуване штучно его партизанами і від него, яко повітового судії, залежних людей.

Неправду написав „Народ“, коли відносить до нас свої слова про виглючне величання своїх, а чорнене чужих; ми нераз навіть у „Буковині“ дали докази, що дивимося тільки на самі вчинки, а не на особи. Несправедливо підозріває „Народ“ пишучи, що „народовці мусіли дещо обіцяти правительству за трох послів“; бо ніякої обіцянки в тім дії не було, а кандидати мали з гори довіріє ряду, що поведуть руску справу в спосіб не противний державі.

„Народ“ най дарує, що ми стараємося вводити в жите те, що ми по зрілій розв'язі уважаємо відповідним для духового і матеріального добра народа, і що ми переконані, що не Папрусів, а ми занимаємося народним добром. Се переконане нам так само вільно мати, як і „Народовці“, котрий так само о собі мислить, чого ми ему не відмовляємо, бо не єсьмо так пеліберальними як архіліберальний „Народ“, наколи з другої сторони не єсьмо такими обожателями псевдолібералізму, що жертвує навіть добро народне нерозумній волі, та псевдоконституційним теоріям. Блуд „Народа“ в тім в згляді той, що не хоче признати політичної незрілості нашого простонародя, а вслід за тим і конечности доброго проводу.

Про поліцейство не хочемо спорити з „Народом“, котрий за промахи поліційні засуджує всі інституції, покликані стерегти й боронити матеріальне а й духове добро одиниць і цілих народів в рамках обов'язуючих законів. „Народ“ в своїм роз'яреному страшенні і нас поліцією та вказує на кривди, які діють ся Українцям від поліції. І ми готові боротись проти безправств, готові і терпіти за нашу чисту і законами освячену справу, і ми засуджуємо нелюдське поступоване супроти братів-Українців; але не менше видимо конечність оборони і зі сторони властей супроти всіх злочинців, що нападають на матеріальне а й моральне добро народа. Колиж ми вистерігали люд від таких злочинців, то не вели з ними спір, а об'яснювали простонародю лихо, яке грозить із сего боку для его матеріального і морального добра.

„Народ“ зраджує цілковите незнання буковинсько-руських стосунків, коли думає, що „запроваджені фонетики й чисто-народної буковинсько-руської мови в школах і т. і. школять виступи москальські“; позаяк сему єдино виноваті галицькі народовці, що вірять еще в згоду з москвофілами або хоть би з „руськими“; на виступи москвофілів ніхто й вусом не веде.

В кінці повторює „Народ“ свою утопію „о згоді народовців і москальфілів на буковинсько-руським ґрунті, т. є. на вживанню пригариної мови буковинсько-руського народу і на праці над матеріальним і моральним дивигенем того народу.“ Аж смішно, що „Народ“ може ще говорити о такій згоді зі сторони москвофілів, котрі помімо трохлітньої редакції „Буковини“ в такім же напрямі не переставали на неї відати. Тому, поки не вигине у нас рід москвофілів і т. н. перекичників, не можемо йти з „Народом“, котрого конституція пахне своєвільністю і відразою до всякого хоть би як прихильного для народа, одже зовсім конституційного ряду, а народна справа фальшивим матеріалізмом.

Дрібні вісти.

Придворний совітник граф. Паче, управитель бук. ряду повернув 7. л. с. м. з Відня, де перебував 8 днів.

Личні вісти. Посол проф. Пігуляк Єрофтей, контролор Ожуньовский Гірій і начальник суду повітового Михальский Володимир повернули назад до Чернівців. — Проф. Юліян Кобилянський, придлений гімназії в Чернівцях. — Проф. черн. гімназії і голова тутешнього польського товариства п. Дворекій іменований директором гімназії в Ярославі. Дай Боже польському товариству ширішого Славянина на презеса!

Черновецький сотруди́к „Рижой“ покритившись „півкем“ став знов дописувати до головного органу твердої парадії. Розумієсь, що достойний сотруди́к, що дихне, то все правда. Найцікавіші однак польсько-єзуїтські сльози, які проливає сотруди́к в „Рижій“ денунціюючи Русинів оперед бук. правительством, котре ему дуже не в смак за то, що не йде за совітом тих, за котрих плечима доси робили на лихо Русинів наші „Русські“. Закидувавши Русинам доси, що вони запродались Полякам та Єзуїтам, денунціює те-

пер сотрудник в „Рижій“, що Русини свого часу не голосували за вибором Поляка Кохаповського до ради державної а за Д-ром Векслером до сойму. Усе те списано задля остереження в горі, що на Русинів не можна спустити ся; бо вони не хотять на сліпо по-винуватись пічій волі. Ми вдячні „Рижій“ і її со-трудникови, що нехотючи завдали самі собі брехню, що-до своїх колишніх клевет о звязи Русинів з По-ляками і Єзуїтами. Зіпсувавши собі так найулюблен-нійший концепт до лайки на фонетеків, чейже тепер „Рижая“ напише децо про „кошајму сіє“ свого со-трудника при польскім гиві, та про польскі промови господина Пономарева в „рускомъ“ домі Івана Глі-бовицького. Ждемо, чи про се „Рижая“ озвет ся.

Згоріла церков 27. л. серпня в Дорошівцях над Дністром. Шкода вносить з 3000 зр., а вогонь вибух з неосторожності, позаяк по службі не згашено усе світло.

Сумно! За обиду чести поповиену в церкви за-судив суд пароха Сіменовича з Виталівки. Чейже се буде осторогою для тих, що не нагають ся зневажати дім Божий несприличними словами!

„Русское Слово“ перейшло під редакцію Осипа Маркова, редактора „Червоной Руси“. Ся вість доста-точна до остереження наших Читалень перед сею га-зетою.

Справедливість. Вже кілька разів приходилось нам заговорити про деморалізуючу партійність, з якою відносять ся рішачі особи, особливо-ж більшість чер-новецької ради міської до учителів міських шкіл, особли-во-ж до учителів-Русинів. Нема майже одного обса-дження місць учительських, при котрім би радці жиди і Волохи не поводувались найскрайнішим шовінізмом партійним. Не здібність, не ревня і довголітня служба находять у сих радних уваглене, а егоїстична, на-ціональна, партійно-політична ба й віроісповідна дія-тельність убігателів, задукоменгована відповідними ли-зуньскими словами, головно-ж обчорюванем прочих компетентів. Се так увійшло в звичай, що і найменше місце не остає обсажене, щоби убігателі справді не оббігали всіх радних, не обчорили всіх прочих ком-петентів. Хто найліпше уміє підлизатись і примилитись своїм національним, партійно-політичним і т. п. об-маньством, той певний, що побив соперників, що при-єднав собі ласку радних по більшій часті неспосіб-них розсуджувати важну справу шкільну. Так то збу-лось і минушого четверга обсажене шкіль. Кандидати як-раз два Русини і дві Русині, що виказались най-ліпшими зі всіх убігателів свідоцтвами, найбільшим числом літ служби і як найревнійшим трудом, ба одна навіть 8-літньою безплатною службою, зістали поминені задля жидівско-румунської угоди, котра надала усім місця двом жидам і двом Волохам, з котрих оба жиди і молодші в службі і не посідають достаточної квалі-фікації, особливо що до язиків, а оба Волохи знов не тільки молодші але й аж по двох ба й трех разях ледви не ледви зложили іспит кваліфікаційний. За-слуги іменованих лежать єдино в тім, що одні Волохи, другі жиди, що у світлх і справедливих опікунів міських шкіл перше. Надто заслужив ся один з убіга-телів-жидів своєю агітацією при послідних виборах до сойму. Чи-ж дивно, що при таким крайне несправед-ливим постунованю більшости черновецької ради міської, що не встидаєсь утікати з ратушу, коли бачить, що не удасть ся їй перегосувати других, як се стало ся на попереднім засіданю: — чи-ж дивно, питаємось, що кождий совістний і честний учитель старає ся зі всіх сил, щоби видобутись з таких крайне невідрад-

них стосунків? Чи-ж дивно, що й найревнійший а по-кривджений учитель тратить охоту до щирої праці? Чи-ж дивно, що огірчене учителів росте з кождим днем? Чи можна в кінци дивуватись, коли матеріальна нужда справляє одного учителя за другим на таку-ж нечестну дорогу, по якій не один виїшов добре? Що-ж стане ся, ба вже й стає ся зі школами веде-ними такими; се не трудно доміркуватись, про се го-ворять вже явно не тільки люди, але й міродайні особи. Се повинно би прискорити усіма щирими при-телями черновецького шкільництва, особливо-ж учите-лями давно пожаданий крок правительства дотично переняття черновецьких шкіл на фонд краєвий. Тільки таким способом піднесуть ся громадою запедбані школи черновецькі, а учителі видобудуть ся з під не-достойного ярма неспосібних до сприведливого веденя так важної інституції. Дай Боже, щоби се був вже послідний акт жидівско-волохских вибриків!

Страшні повени навістили західні краї Австрії, особливо-ж місцевости над Дунаєм і Молдовою поло-жені. В Празі завалив ся славний стародавний міст. Тисячі душ остає без хати, без канатка хліба; нужда не до описаня; не обійшлоь і без численних жертв в розгуканих хвилях ріжних рік і їх притоків. І у нас потерпали на вид слоти, яка тревала вже тиж-день і грозила повторенем тогдіного нещастя.

Доповняючий вибір посла до ради державної на місце надсовітника Корнила Косовича, що зложив свій мандат, з виборчого округу сільських громад повітів Радивіч-Сучава-Кимполунг відбуде ся 30. лат. ве-ресня с. р.

Ціни збіжа.

Від 15. до 30. лат. Августа платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	6 зол. 87 кр.	— гречки	7 зол. — кр.
жита	4 „ 6 „	— бараболі	2 „ — „
ячменю	5 „ 50 „	— сіна	2 „ 20 „
вівса	5 „ 81 „	— дрова (за 1 м ²)	3 „ 50 „
кукурузи	5 „ 18 „	— мясо вол. (за 1 кгр.)	52 „

Для науки і забави.

Чума горілчана.

(Оповідане Чокого, переповід Ож. Попович.)

8. В гостях.

Оповідане Юстини зрушило нас до живого. Ми як могли, потішали бідне добре діеча. Правду мала Юстина, що як би єї отець був знав до чого доведе его горілка, він певно був би єї зрік ся. А кілько то таких людей, що усміхають ся до порції наповненої тою отрутою, котра поволи, але певно зотроує тіло, жите і душу.

Я нарадив ся з женою і ми рішили вчинити, що можна буде, аби злекшити нещасній Юстині єї гірку долю. Ми запримітили, що в серцю Юстини жие ще, хоть без надії, любов до лікаря, але ми не знали, чи думав він ще о ній, чи може забув вже єї, з другою оженив ся. Чи він ще дома, чи може в чужину за-брав ся? Ба, ми не знали навіть, чи він ще жие? Тепер стало мені жаль, що занехав переписувати ся з ним. В кінци рішив ся я поїхати до него і звідати про все. Юстина, розуміє ся, не сміла о нічім знати. От, я сїв і поїхав до лікаря.

На другий день заїхав я до батьківського села лікаря і Юстини. Було то в літі. Сонце сходило вже з полудня. Люди робили на полях. Я висів з воза, сказав візникови, аби їхав поволи наперед, а сам рад був дізнати ся чим скорше, чи не приїхав я надармо. От, я й спитав ся якогось обдертого робітника, що опершись на сажу поглядав за моїм возом: «Чи є ще у вашім містечку лікар Добрун?» Запитаний витріщив на мене свої запилі очі і по хвили аж, якби продрухавшись сказав: Чорт его не взяв, вчера ще видів его.» Мене задивовала оттака відповідь і подякувавши за вість пішов за возом. Ідучи роздумував я над тим, що почув з уст робітника, і не міг собі витолкувати отєї неприхильні для лікаря слова. Не вжеж лікар не той, що був! сказав я сам до себе. Коли так.. бідна Юстина! Тут надібав я на дорозі якусь порядну жінчину і спитав її ще раз, чи дома лікар Добрун?

«Наш добродій, наш батько?», озвала ся жінка, «дома, коби здорові!»

Сї слова, зовсім протилежні відповіді робітника, задивовали мене наново. Говірка газдиня оповіла мені дальше, що лікар здоров, нежонатий, багатий, що мешкає в домі своєї матери, опікує ся добром цілої громади, що він правдивий батько-опікун вдовицям, сиротам і всім нужденним і бідним; тому то й шанує его ціла громада. Розмовляючи оттак зайшли ми в село. При дорозі серед хорошого огорода стояв гарний дім: «от тут сидять наш лікар», сказала жінка. Подякувавши їй вступив я на подвірє. Тут надібав я стареньку, поважну жінчину. Се певно мати лікаря, подумав я собі, і не помилив ся. Вона впровадила мене до комнати свого сина. Лікар сидів при столику і щось писав. Побачивши мене, встав і привитав мене дуже сердечно. Я сказав, що переїзджаючи в личних справах через его рідне село не міг стримати ся, щоби его не відвідати. Лікар і его мати нспирали на мене, щоби я конче кілька днів у них перебув. А коли я, розумієсь, не дуже опирав ся, післали они до корчми по мій візок.

Лікар був все ще той сам здоровий, хороший муштина; а й колишня сумовитість не згубила ся з его лица. На моє запитанє, як ему ся поводить, сказав лікар: «Не-зле, роботи маю по уха, ото й ціла моя розривка.»

«А Юстина?» закинув я.

Він стиснув плечима й сказав спокійно, майже холодно: «Бог знає, що з нею стало ся. Смерть негідного батька пригнобила її занадто. Скривдивши не одну вдовицю і сироту і своїх найліпших приятелів чи мало, обезчестивши бідну служницю, що зі встиду утопила ся, повісив ся він в кінці сам, щоби заощадити катови роботи. Всім, що по нїм остало, ледво третину довгів покрити можна було. Дім і обісте спродано на лицитації, та і новий властитель не мав потїхи з него, бо перед роком згоріла хата, в котрій тільки лиха скоїлось. Тепер стоїть на тїм місци вже новий будинок. — На дармо перешитував ся я до

недавня за нещасною Юстиною. Ні слуху, ні сїду. Шкода, а я так дуже бажав був допомогти їй в нещастю.»

«Гора з горою не сходиться, не так чоловік з чоловіком. Хто знає, чи ще не зведе вас щасливий припадок з нею. Тимчасом тішиться мене дуже, що ви і панї matka ваша здорові і як менї здає ся, призабули трохи давнє лихо, повеселїїшали!»

«Не мало лиха перебув я, від коли домів повернув. Матір моя була вже одною ногою в гробі. Нагла смерть мого батька й то ще з его власної вини мало не добила й бідну неню.»

Я видивив ся великими очима на лікаря й спитав: «Нагла смерть? З власної вини? Як се розуміти?»

Лікар одвітив: «Мій батько понав був у грїх, що тепер у моді. Ви-ж пригадуєте собі мабуть нашу розмову із спільної подорожи?»

«О не забув я її і не забуду», рік я. «Я з того часу по рідко коли вина або пива, за то що дня води, а горілки ніколи й не кущаю. Богу дякувати і вам, я від тогди здоров, як медвідь.»

«О колиб то і мій батько був зробив, як ви; він і нині був би ще живий!» сказав лікар сумним голосом і почав оповідати.

9. Єще одно оповіданє.

„Мій батько“, оповідав лікар, „був всім поважаний честний чоловік. Любив він, правда, винити в товаристві одну і другу чарочку, однак ніколи понад міру. Ніхто не бачив его п'яного, рідко коли хіба підохоченого. Найбільше пошкодило покойному, що то підохочене пізнійше часто повторялось, особливож що пив, хоть мірно, але що дня. Острих напоїв не уживав, лише вина. І міг би був при дуже мірнім заживанню ще довго в здоровю прожити. Алеж ему лучило ся, як многим иншим, що пють а не знають коли вже, „годї куме честї“. Щоденне заживанє трюнку й часте підохочене ослабило его здоровє. По кількох роках чув ся мій батько нераз ослабленим. Лице поблікло, зіяєло; пам'ять ослабла, часто находила на него дрімота, то знов скаржив ся, що в ночі спить дуже чуйно ба часто й на волос не заснивав. Все то приписував він старості, а мати трудови. Ба що гірше, мати сама ставляла що дня ему на стіл чарочку вина, щоби кріпив ся. То его й затроїло. Він приживчає ся й до сего додатку. В першій хвили розігрівало й кріпило его то вино, та опісля тим більше ослабляло.

Мати закурила ся, думаючи, що то у него виробляєсь якась хвороба. Она покликкала лікаря. Батько висміяв її. Він не чув ся хорим, але й не покмітив, що смерть его уже за плечима. Він скаржив ся на нелад в жолудку, то на бігунку, то знов на запори. Утроба его була одже вже заражена, ослаблена. Лікар записав ему, що найліпше, т. є. ліченє водою. Батько зрік ся вже й товариства, в котрім було балакали і забавлялись при шклянцї вина. Все не помогало. Противно він ставав ся все більше недовольним, оспалим; скаржив ся ранками, що его голова болять, руки і

ноги, як би каменем обтяжені. При тім всім робив і рухався, що сил ставало. Аж нараз нагле сконав. По его смерті найдено в шафі порожні фляшки від горілки. Бачите, запивався скрито, щоб мабуть вночі заснути.

„Смерть мого дорогого батька, котрого й ниці ще оплакую“, продовжав лікар своє оповідане, „смерть его через ту прокляту повільну отруту-горілку стала ся для цілої нашої громади великим добром“.

„Що? добром?“ озвав ся я зачудований; як то? Говоріть!“

Лікар сказав: „Попередне самоубийство старого Павляка, потім нагла смерть мого доброго батька; оба нещасні наслідки пиянства опам'ятали многих в нашій громаді, що жили, як оба покійники. А приклад нашої громади не остав без впливу на цілу околицю. Ми заснували тверезу читальню, котра...“

„Пождїть!“ озвав ся я. „Чи є она ще, чи вже розпала ся? Се для мене дуже цікаво знати.“

„Правда, що ще існує і то від 2 років. У нашій громаді є около 900 душ, а вже звиж 500 належить до неї.“

„Як то?“ сказав я сміючись. „Абож належать до него і жінки і діти, щосьте витрубували число ваших членів аж на 500?“

Лікар видивив ся на мене великими очима й сказав: „Абож ви, як думали? Щож варт таке товариство без жінок і дітей? Вплив жінок на мужи і дітей дуже важний. Они-ж найбільше терплять від пияних мужів. А коли не удасть ся жінці навернути чоловіка-пияка, то повдержить она хоть дітей від сего плюгавого налогу. Чи ж з кінци у нас мало жінок-пияниць? Чи не заливають жінки вже малу дитину, що ще при грудех, горілкою, усміхаючись з радости, коли бідне безпомічне немовлятко скривить ся, заплаче, затріпоче піжками, закричить, захлиснеть від тої отрути. За те лежить оно потім пияне, заморочене, так само як від маку, в колысці пілий день і не рушить ся, не озве ся. А се безсовісний або дурний мамі велика вигода; бо сама при звичала дитину, щоб єї, коли не спить носити, та бавити, а не знає, що дитину нагодує, очисти, а коли оно не хоре і не привикло, щоб его носити або колесати, то й буде тихо лежати і бавитись, поки здоровий природний сон сам єму очі не замкне. Отсе знають вже жінки, що належать до нашої читальні, й других вже навчають. Признайтесь чей, що не маловажна се річ, чи до тверезости належать мають лиш мужики, чи і жінки і діти; прецінь всі они однакові люди.“

„Правда ваша!“ сказав я. „Алеж уповіжте, будьте ласкиві, як ви се почали, що у вас діло за так короткий час, так ского наперед постунило? І ми чули про читальні, і у нас священник і учитель хотіли єї заложити та стрітивши на великі перепони закинули все.“

Лікар хотів оповідати, та тут увійшла его мати й запросила до огороу до вечері. Ми встали і лікар

виходячи сказав до мене. „Завтра чей найде ся вільна хвилька, щоби вам розказати все подрібно. Побачите, як се нам удалось, і пізнасьте, що у вас мабуть незручно до діла брали ся.“

Дійсно не було через цілий вечер часу на продовжене нашої бесіди про тверезість; бо мати лікаря заводила річ про сто різних справ. головнож розводилась над тим, що син не хоче звеселити єї старости доброю невісткою. Я туй-туй що не вирвав ся з моєю тайною про піднайдєну Юстину. Та, скоро я звів подалеки бесіду на неї, звертав лікар зараз на щось иншого, а лікарева мати видивилась на мене взором, котрий мені надто ясно казав, що їм немила згадка про сю дівчину. Я замовк мов зимною водою облитий; бо пізнав, що тут зайшли несподівані зміни, та що ціль моєї подорожи схиблена. Я замовк одже й рішив ся поговорити об єїм на другий день з лікарем самим. — Бідна Юстина!

(Далї буде.)

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Hausbau und Bauopfer bei den Huzulen“ називає ся коротенький уривок (3 сторони 8^о) з більшого діла про Гуцулів, яке приготував неутомимий на поли бук.-рускої етнографії Р. Ф. Кайндль. Сей уривок призначений для тих, що звідують гуцульску хату на теперішній виставі віденській та й є для них і всіх, що цікаві пізнати наших Гуцулів, пожаданим объясненем.

О. П.

Думайте, читайте!

Від Адміністрації.

Сим числом кінчить ся друга третина сего річника „Буковини“; просимо проте шановних передплатників, особливож довжників наших о ласкаве скорє надісланє передплати і всіх залеглостей. Сегорічні добрі жнива дають кождому можливість зложити ту невеличку жертву на народне діло, котрому ми стьлько праці посвячуємо, бо за него ще й не одну неприємність переносимо. Відзиваємось ще раз до патріотичного чувства і совісности усіх щирих братів-Русинів, щоби надіслали залеглости зазначені на адресах сего числа і на осібних картках.

БУКОВИНСЬКІЙ

Альманахъ „Союза“.

що на 12 печатаних аркушах великої 8^о містить в собі значне число поезій і новістей продає за третину першої ціни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція „Буковини.“

Видає і за редакцію відповідає: Сільвестер Дашкевич.

З печатні Г. Чопиш.

«Буковина» виходит
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
виносит:

на цілий рік 3 зол. — кр.
« пів року 1 „ 50 „
« третину „ 1 „ — „

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарні Найдіного в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова

для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-

СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходить ся в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежит. — Бюро редакції
отворене щодня від 6.—8.
год. вечером.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ

обчислюють ся як найде-
шевше.

Єдина рада.

І сего року не обійшло ся без політич-
ного процесу супроти Русинів. Власне засу-
джено в Золочеві одного Русина, бувшого
дяка Книша, за московські агітації, а підчас
сеї розправи арештовано кількох селян, ко-
трих підозрівано, будьто вони мали вибирати
ся в депутації до російского царя, котрий
саме тогди був на маневрах близько галицької
границі. Скоро закінчили ся сі маневри, ви-
пущено і всіх підозріаних селян на волю. Не
віримо, щоби увязнені селяне справді гадали
були, поклонитись цареві російскому і, як
голошено, просити его о опіку для бідного
люду; хоть припускаємо, що може й найшов
ся хтось, що о те старав ся, або хоть сего
бажав. Розправа в Золочівскім суді знов до-
казала головню то, що звисні москвофільські
газети «Червона Русь», «Русска Правда»,
«Наука» і т. д. справді баламутять нарід, ба
що навіть уживаєсь на то платних агентів;
чії гроші роздавав редактор «Страхопуда»,
не трудно відгадати. До чого доведуть такі
агітації ведені московскими наймитами і їх
журналами, не беремось прорекувати. Однак-
то певно, що коли неустанні і сильні а на-
віть грішми попирані агітації московских
наймитів не довели доси до нічого справді
небезпечного, то се приписати належить роз-
важливій і недовірчивій владі нашого просто-
людина, его непохитній льюальности, та й
тому, що загал народа стоїть ще оддалік від
московских агітаторів. Але з часом може й
капля камінь продовбати; а московска агіта-
ція в Австрії росте з кождим днем, що хвиля
появляєсь нова газета, нова книжка, новий
наймит, що чим раз більше народу обсно-
вують і баламутять. З другої сторони з при-
родно змагаючим ся освідомленем руского на-
рода росте его невдоволене з крайне невід-

радного національного а й матеріяльного по-
ложеня свого, з кривд, які дізнає він з кож-
дим днем в кождім ділі. З справедливим за-
тревоженем мусить проте не тільки кождий
щирий австрійський горожанін, але й кождий
правдивий Русин спитати ся: до чого се до-
веде? А вжеж, колиб московска агітація до-
вела до своєї властивої цілі, то Австрія
стратила-б безперечно більше, як навіть самі
Русини; бо змосковщене народу, таки вже
на волі вирісшого певно що труднійше, як з
роду окріпощеного, а прото український люд
ще й нині руский, мимо найбрутальніших
заходів около его «обєдиненія». Із сего ви-
ходить особливо для нашої держави необхо-
дима конєчність пізнати важність сеї справи
і противділати московській агітації в відповід-
нійший спосіб. Повторяємо, що ся конєчність
лежить в інтересі Австрії ще більше, ніж
самих Русинів, котрі бачать в Австрії ще
найбільшу можливість жити своїм пито-
мим житєм національним, та й тому із посту-
пом правдивої національної свідомости все
більше відчувають, що Австрії і Руси доля
однакова. Із сим переконанєм іде в парі не-
успішна діяльність Русинів супроти ворогів
Руси і Австрії. З напруженем всіх своїх сил
і з великими жертвами матеріяльними ста-
рають ся Русини-патріоти поставити загату
московській агітації, та повести нарід на до-
рогу, котра веде до добра его і держави.
Щож робять ті, котрі покликані, ба обовязані
дбати о добро держави? Головна їх діяль-
ність обмежалась доси на політичних про-
цесах виточених против людей підозріаних о
московські агітації. Ми вже рік тому сказали
а й тепер повторяємо, що такими средствами
не осягнєсь цілі; противно, люди, як Нау-
мович і др. прибрані в авреолу політичного
мучеництва виходять за границю й відти по-
середно, але ще завзятійше, займають ся далі

своїм старим ділом. Після здорового розуму людського нема на московські агітації межі Русинами ніякого иншого средства, ніякої иншої ради, як сильного піддержання противного руху, який існує межі самими Русинами, руху, котрий стремить до рівноуправлення заporученого Русинам законами. Се-ж не є для держави небезпечне, а противно лежить в її інтересі, се-ж є вже від десяти літ вічно голошенням окликом нинішнього правительства! Та що з того, і нинішній ряд не зробив що-до рівноуправлення Русинів майже нічого; за те мало-що не при кожній нагоді, замість аби направити старе лихо, чинило Русинам нові кривди на старий лад, здаючи Русинів все наново на ласку Поляків та Волохів. Всякі, хотьби як ясні докази з нашої сторони або зовсім не були в силі навести правительство на дорогу єдино спасенну для Русинів, а ще більше для держави, або одно слово наших всеможних ворогів, ба і наших руских слабодухів застановляло перші неспілі кроки правительства на дорозі до ліпшої політики. Нові кривди викликували між Русинами нове незадоволене, знеохочували щирих для народа і держави робітників, а додавали нової заохоти і підмоги московській агітації, що викликає знов нові процеси політичні, нові підозрівання цілого руского народа, нові утиски Русинів і т. д. в нескінченім круженю. Наші польські і волоскі противники, розуміє ся, всему тому раді; бо все то вода на їх млин: пановання над нами. Кудя се заведе, не хочемо, як сказано, пророкувати, записуємо тільки факт, що процеси політичні чимраз то частійше повторяють ся.

Най се буде остереженням для тих, що можуть і повинні усунути головну причину московської агітації. А на се є і буде тільки одна-єдина рада, а то, як уже сказано, сильне піддержане противного руху межі Русинами, котрі доси без нічії помочи тяжко борять ся о питоме жите свого народа, і тільки они одні стоять до тепер в дорозі успішности московської агітації; бо, на жаль сказати, правительство не тільки, що не підпирало доси сего руху, але противно не зрозумівши его важности, слухає підступної ради ворогів руского народа і на кождім кроці спинає щирі для Австрії змагання руских патріотів. Не відсуванем на довгу лаву різних важних справ руских, не підпиранем людей нерішучих, не байдужним трактуванем, ба навіть кривдженем Русинів, не вічним ваганем і хитанем ся за кождим подувом нам неприхильних дорадчиків, з котрих одні тішуть ся з московської агітації, а другі навіть її підпирають, не вічним від-

кладанем; а рішучим смілим і сильним попертем рускої справи страшної тільки одним ворогам Австрії та тим, що на кошт добра і спокою держави хотять бавити ся в панів над Русинами, тільки і тільки таким способом загине на все московська агітація і всі її для держави ще більше, як для Русинів небезпечні сліди. Отсе єдина рада на найнебезпечнійше для Австрії лихо. Крайня пора, щоби її порозуміли вже раз міродайні особи, аби не було запізно!

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ товариства „Просвіта“ в Коломиї. (Конець.)

Ми вже на вступі сего справоздання зазначили, що вечірній селянський котрі були правдивим широм духовим, який зладила коломиїська філія «Просвіти» і місцевий комітет зібраним членам «Просвіти», ніхто не сподівався того, щоби наші міщане та селяне могли так красно виязати ся з своєї задачі, тож радість і одушевлене всіх стали тим більші, коли побачили на власні очі, як далеко вже поступила просвіта в нашій народі. Вечірній розпочав член комітету місцевого і філії «Просвіти» п. Герасимович промовою.

По промові відспівав коломиїський хор міщанський пісню „Не згасайте ясні зорі“ М. Шашкевича. Продукція випала удачно і показує ся, що хор сей має дуже здібні сили. Опісля виступила на естраду гарненька молодичка з Воскресінець під Коломиєю, Анна Довганчук в святочнім строю підгірським і виголосила „Тополю“ Шевченка. По деклямації виступив хор балінецкий під проводом учителя п. Барнича і при участі его жени п-ні Олени Барнич.

По сїм виступив квартет селянської музики з Космача: двох скрипників, цимбаліст і оден, що грав на флюїрі. Музика ся викликала велику радість серед присутних. Короною же цілих вечірниць була деклямація молодого легіня з Космача, Яблінського, котрий скінчив лиш сільську школу і дяківський курс в школі п. Полотнюка в Станіславові.

Хор снітинський відспівав знаменито „На беріжку“, пісню народну, гармонізовану Лисенком. Си продукція сподобалась так, що хор мусів на загальне жадане повторити її аж три рази. Додати ще потреба, що хори балінецкий і снітинський робили ще дуже мило вражінє своїми красними строями народними в жіночих відділах.

Знаменито представив ся також хор з Печиніжана під проводом Василя Недільського, чоловіка вже старшого.

Опісля виступив дует селянський з Ворохти. Старенький селянин грав на скрипці а молодий, може 15-літній хлопчина грав на флюїрі (сопілці без дения) а грав так красно, що аж серце радувало ся. Відтак виступив ще раз коломиїський хор і відспівав „Ой по

горі ромен цвте“ Шевченка, музика Вахнянина — так красно, що публіка нагородила его знов грімкими оплесками.

Тепер слїдувала ще деклямація поезії Шевченка „Посланиє“, котру виголосив зовсім удачно і з відповідним зрозумінням п. Михайло Кшинецький з Коломиї.

Наконець станули всі хори разом і почавши від пісні „Заспіваймо всі враз, товариші мої“ відспівали руско-український їмн „Ще не вмерла Україна“. Сей конець зробив так велике вражінє, що хори на загальне жаданє мусїли его кілька разів повторити.

По вечеринцях устроєно для селян і хорів мале угощенє в міскім огородї. Хори розсївшись в різних сторонах співали на перемїну всїлякі пісні а одні красші від других, очевидно як колиб хотїли одні других перевисшити співом. Остаточно таки признали всі, що снятинський хор всіх побїдив. Наконець станули знову всі хори разом а їмн „Ще не вмерла Україна“ закінчив продукції хорів, бо музика печенїжницька стала всіх зарівно вабити до себе, до веселого танцю. Около 10 год. закінчитась забава в огородї, а розпочалась забава в льокалю Родини.

На збори наспїли з рїзних сторін привїтні телеґрами і письма, між ними і від черновецьких товариств: «Руска Бєсїда», «Руска Рада», «Народний Дїм» і «Руска Школа».

(З „Дїла.“)

Що нового в світї?

Все остало, як бувало; отсе найновїша повина. Ми вже писали, що гостина їмецкого цїсаря у царя російского в Нарві (під Петербургом), не споводувала нїякої зміни у великій політїці; всі будуть і далї стояти узброєні та лагодити ся до війни, щоби удержати мир. По виїзді їмецкого цїсаря відбулись в Росїї великі маневри на самїй границі Галичини. Цїсар їмецкий підносив зараз по приїзді до Нїмеччини на однім пирї в присутности австрійского Архїєпископа Стефана дружбу Нїмеччини з Австрією, а у Франції величав ґенерал збройну силу Росїї. Наш Монарха пробувши на маневрах в Угорщинї, де випробувано бездимний порох яко дуже одличний, виїхав до Нїмеччини і зїїшов ся в прускїм Шлеску з їмецким цїсарем, а в перших днях 1. октобра знов приїде цїсар їмецкий до Відня, де вже тепер приготовляють ся на величавє принятє. В Шлеску зїїхав ся також наш міністер заграничної політики з їмецким канцлером. Із всего виходить, що дотеперїшня загранична політика буде й далї вести ся, як до тепер. Так само і внутрішня політика австрійска не змінить ся поки що; ото ґраф Тафе відложив справу чєско-їмецкої угоди на пізнійше, а тимчасом добули Нїмці осібну краєву раду шкільну, а Чєхи дістануть сегоднї-завтра право вживати чєску мову у внутрішнім урядованю. Аж нові вибори до ради державної, що будуть на-рік, зможуть дещо змінити, а тимчасом Нїмці надармо тїшили ся на новє панованє в Австрїї, котре мабуть на

все пропало. — Трєта справа, котрею займаєсь Австрія, то поміч для тих нещастливих, що потерпіли від недавньої повїни, яка наробила величезної шкоди в Чєхах, вижних і нижних Ракусах. Шлеску і Форарльберґу. Цїсар призначив на них 2 мїліони з державних, а 20 тисяч з власних фондів.

В прочім світї дїєсь ще гірше; ото в Португалїї і однім окрузї Швайцарїї вибухла революція; котру вже придушено. В Болгарїї випали нові вибори до скупштини в користь тепершнього ряду болгарского, а в Сербїї готовлять ся до нових виборів. Впрочім нїчо нового, хиба що у Франції викрив один бувший приятель славного авантюрика ґенерала Буляндєра всі его тайні дїла, головнє що его підпомагали грїшми ті, що хотїли установити в Франції наново королївство.

Дрібні вісти.

Є. Е. Барон Піно прислав бук. краєвому видїлові на его прєсальну адресу таку подяку: «Всєхвальний краєвий видїле! З жалїсним зворушенєм і сердєчною радостю прочитав я письмо з Августа 1889. р., котрим Вх. видїл споминає про мою діяльність яко шефа політичної управи вєсєводства Буковини в урядї і поза урядом, тронуло мене глибоко і я висказую Вх. В. за те як найсердєчнішу подяку з глубини мого серця. Коли я щось безварунково для себе жадую, то є се чистїсть намірів, котрі поводували мною в моїм урядованю, єдина воля, робити, що найліпше, і змаганя винайти способи і дороги, аби принєсти користь краєви і его населєню. З великим задоволенєм довідає ся я з ласкавого письма Вх. Видїлу, що менї в стрємленю до визначєної цїли skutok не зовсім спронєвірив ся. Хв. Видїл краєвий, котрому мої змаганя добре знані і котрий знає, як дуже я з інтерєсами краю ідєнтіфікував ся, може змірити, з яким болєм уступив я з Найвисшої служби і з так дорогого менї круга діяльности. Прошу Вх. Видїл, заховати для мене приїзну память, — молю благословєня неба для краю і его жителїв.» — Так само сердєчне письмо, що свідчить о великій привязанности его Ексцєлєнції до нашого краю і щирїй опїї над его добром, вислав барон Піно і черновецький радї міській, називаючи Черн.вїч своєю другою вітчизною. — Сими днями виплюють і рускі товариства прєсальну адресу. — Черновецьке товариство стрїлєцкє, котрого командантом є Русин п. Гєлєчинський, устроїло онєгди при дуже численній участі стрїлєцє в чєсть свого почесного офіцера барона Піна, котре продовжалось через три днї. — Стан здоровля барона Піна на жалє все ще невідрадний — Нинї аж дістало ся в наші руки число 14. і 15. волоскої «Рєвістї», в котрім сучавскї шовїністи писали про уступленє барона Піна. «Рєвіста» кинє, що не хоче відограти в тім дїлї ролю «осла, що конає вмираючого льва», але протє дійсно відиграє єї і то навіть в смїшний спосіб, бо закидає баронові Пінові головнє ухвалєнє закона о громадських писарях, після котрого писарї залежні тепер від ряду, а не від волоского сойму. Хто-ж ухвалив сей закон, барон Піно, чи волоска більшість сойму? Ще смїшійший, ба навіть злєбий закид о «невдячности (!) барона Піна, що за помічю (?) Волохів став прєзидентом». Чи сучавскї політики думають, що світ не

знає ніщо о волоскій депутації в ділі іменования со-вітника Стирчі президентом, котру то депутацію стрі-тила на дорозі до Відня вість о іменованю барона Піна? В цілій статії «Ревісти» тільки одна правда, а то висказана в ній радість (!) з нещасної пригоди бувшого президента краю. Шовінізм безграничний!

Маршалком краєвим іменований знов Є. Е. барон Василько-Серецький, а заступником маршалка Руси н Др. Василь Волян. Русини повитали се іменоване з великим задоволенем.

Вісти личні. О. крп. Келестин Костецкий, гр.-к. парох черновецький піддав ся оногди очній опе-рації у Д-ра Борискевича в Зарванци, котра удала ся щастливо. — Проф. Др. Стоцкий має ся о много лучше. — Судія Михалюк прибув сюди для поратования здоровля. Кріпи его Господи!

Учителем рускої мови при черновецькій учитель-ській семінарії іменований професор перемискої гімназії д. Іван Ружицкий. В надії, що д. проф. Ружицкий, котрого нам представлено яко вельми совісного і здібного учителя рускої пародної мови, положить конець дотеперішному занедбуваню найважнішого для руских шкіл предмету; витаємо его із щирого се-рця. так як ми з компетентів крім д. Омеляна Поповича тільки ще его одного уважали спосібним зайняти се для бук. Руси переважне місце й устояти ся супроти ворожих Русиnam забігів директора сеї школи.

† **Василіє Александрі,** найславніший поет во-лоский умер в перших днях лат. Вересня с. р. в Молдові проживши 59 літ.

† **Іван Глібовицкий,** вислужений професор черно-вецької учительської семінарії упокоїв ся 2. (14.) с. м. проживши 54 роки. Земля ему пером!

Сойм буковинський збере ся 14. л. октября на сегорічну сесію, котра потреває з місяць.

Конкурс на місце учителя в Яблониці (повіту вижницького) з руским викладовим язиком розписаний до 18. л. октября с. р. В сім і у всіх конкурсах на місця в руских громадах жадаєсь і знаня німецької мови, чого в волоских селах н. пр. в Вижнім Вікові і др. не вимогаєсь. Що то має означати? Чи лиш рускі діти обовязані учитись і по німецьки? Звер-таємо на се увагу наших послів.

Музикально-декламаторський вечерок (руско-ні-мецький) з танцями для звелчення В. імении пісарских устроюють 4. л. Октября с. р. учителі станивської околиці в Станивцях. Чистий дохід з уплат учасників (2 зр. за родину, а 1 зр. від особи) призначений на запомогу бідної молодіжці шкільної.

Кандидатом на посла до ради державної з буко-винського виборчого округу Кимполонг-Серег-Сучава, що має найбільші вигляди, є німець-автономіст п. Густав Марін, властитель Калинівців. Волохи раді би видіти послом адвоката Д-ра Лупула, редактора румуниза-торської газети «Ревіста Політика», і повітові судії (Волохи) Козуб і Стефанелі бажали стати послами. Вибір відбуде ся 30. л. с. м.

Фабрику цукру на Буковині хотять заложити ні-мецькі капіталісти сумою одного міліона зр. Перего-вори з бук. дідичами, що би зобовязались доставляти достаточну скількість цукрових бураків, довели до згоди і коли не розібють ся, то вже нарік стане фа-брика цукру десь межі Чернівцями а Серетом.

Московский агітатор. Золочівський суд засудив Михайла Книша, дяка з Плугова на 6 місяців тяжкої вязниці за те, що підбурював нарід против австрій-ского ряду, захвалював Росію і ширив заказані книжки Григорія Купчанка. Книш набрав такого духа з «Рус-

ской Правды», «Науки», «Червоной Руси» і т. п. Га-зет та книжок, котрі дістав даром Сасуджений пере-писував ся також з Наумовичом, Площанским, Куп-чанком і Марковым, а від Мончаловского, редактора «Страхопуда» діставав гроші.

При заснованю рускої школи в Драчинцях виго-товлено фундаційну грамоту, про котру ми послідного разу писали, по волоски. Є се діло садагурского посла барона Мустичи, що при кожній нагоді виступає проти Русинів, особливож в радї шкільній краєвій мішає ся в справи чисто рускі, розуміє ся все в во-рожім дусі. З таким поступованем годить ся видко й ставовецький посол комісар Гоїн, що повіз ту волоску грамоту до Драчинців і там її замурував яко перший акт своєї посольської діяльності.

„**Русский Schulverein**“ задумав заложити редактор «Червоной Руси» за гроші, котрі як каже, зложить «великая Русь». Ми не сумніваємось о можливости осушення сего нового «русского» агітаційного средства, бо тільки у нас нема підмоги для руских народних змагань, важніших для інтересів Австрії ще більше, як для Русинів самих.

Д-ра Даниловича, кандидата потаріального в Ко-ломії, котрого панські лизуни обчорнили, що бунтував нарід проти панів, увільнив коломийський присяжний суд одноголосно від всякої вини.

„**Общество Качковского**“ рішило постаратись о дозвіл основаня своїх філій і на Буковині. Побачимо, чи дозволить міністерство на розширене круга дія-льності сего більше політичного ніж просвітнього «русского общества». Вже его агенти досить баламу-тять наш нарід.

Вандруючі учителі господарки, які установлено у нас, не приносять, як нас завіряють, майже ніякого хісна. Такий учитель заходить до громади раз на рік і не застає звичайно майже нікого або, коли й за-стане кого, то люди виносять ся один по одним; бо звістно, що наш селянин не терпить академічних пре-лекцій о господарстві. О много користийший вплив на піднесенє і поліпшенє господарства мало би роз-діленє доброго насіння, щепів і прирядів господарских межі людей, що би закуплено хоть би за ті гроші, що йдуть тепер на вандруючих учителів. Добрий при-клад поліпшеня господарки зі сторони місцевих учи-телів і священників, і злучайне поучене селян прине-сло би о много більше користи. Досвід учити, що наш селянин доти не вірить, доки не побачить на власні очі дійсний хосен з будь якого новаторства. Звертаємо на се предложенє увагу ряду, а проба докаже, що ліпше.

Черновецький університет числив в літнім півроці 1890. всего 268 слухателів, з тих було 199 з Буко-вини а 48 з Галичини, решта по кілька з різних країв Австро-Угорщини, з заграниці всего 5 а то 3 з Румунії а 2 з Росії; після народности було 110 Нім-ців, 94 Волохів, 32 Русини, 28 Поляків, 2 Чехи а 2 Серби; після віроісповіданя 116 прав., 66 жидів, 60 р.-к., 15 гр.-к., решта інших. На теології було 48 Волохів, а лише 9 Русинів; на правах 90 Нім-ців, 42 Волохи, 20 Русинів, 19 Поляків і 2 Чехи; на філософії було всего 16 слухателів, та й то 6 надзвичайних, а 19 фармацевтів.

Краєва рада шкільна іменувала сталими учите-лями: Василя Радомского в Кучурові малім, Евгенія Якубовича в Ошнхлібах, Андрія Зибачинського в Ку-лівцях, Георгія Шербановского в Бабині і Альбіна Аксентовича в Репужинцях. — тимчасовим учителем Николая Куїбиду в Міткові, а підучителькою Доманьску Розалію в Веренчанці. Для шкіл в Ногорилівці, Ва-

ляві і Кідмани призначено учителів-помічників. Засновано також одну нову школу, розумієсь, що волоску **Іменоване славних учених** проф. Антоновича і Житецького, стоячих за відрубністю українсько-руського народу, почесними членами тов. «Просвіта», на котре собі вповні заслужили; бо боронили Русинів від усякого «обєднення» — се іменоване дало повід газетам „Wiener Allg. Zeitung“, і др. ба навіть черновецькій „Buk. Randschau“ голосити перед світом, що народне тов. «Просвіта» іменувало панславистів(!) своїми почесними членами. Не дивуємось отсій денунціяції, що виплила із славної німецької іґнаранції і злої волі у всіх справах славянських, головнуж руских.

Наука красвих язиків (руского і волоского) відбуваєсь в черновецких школах середних в кожній класі рівночасно, через що не може ніодин ученик учитись обох мов. Волохам се не шкодить; бо їм і не в думці, учитись рускої мови; за те многі Русини православні допускають ся задля волоскої теолоґії навіть обманства, записуючи в «націоналях» яко матірню мову своїх синів язык волоский; бо як би записали мову руску, то їх діти мусіли би учитись язика руского. Звертаємо на се фальшоване «націоналів» і статистики увагу ради шкільної краєвої. Сему можна би запобігти відповідним поділом годни, щоби ученикам, котрі хотять, дана була можливість учитись обох язиків, руского і волоского. Заразом треба би наложити на учителів краєвих язиків обовязок, щоби оба разом в присутности директора констатували при вступі до 1. класу, чи в націоналях матірня мова є дійсно рідною бесідою ученика. Колиб отся наша увага не зарадила порушеній тут кривді; то повинно би товариство «Руска Школа» починити дальші кроки.

Ціни збіжа.

Від 1. до 15. луг. Септембра платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	7	зол.	30	кр.	—	гречки	7	зол.	—	кр.
жита	4	„	85	„	—	бараболі	2	„	—	„
ячменю	5	„	—	„	—	сіна	1	„	60	„
вівса	4	„	94	„	—	дрова (за 1 м ²)	3	„	50	„
кукурузи	5	„	8	„	—	мясо вол. (за 1 кґр.)	56	„		„

Для науки і забави.

Чума горілчана.

(Оповіданє Чокого, переповів Ом. Попович.)

10. Як заложив лікар тверезу Читальню.

На другий день ледво дочекав ся я лікаря. Поснідавши й прийшовшись по селу, вернув я назад до хати і набалакав ся не трохи з матерею лікаря, аж він надійшов.

„Не прогнівайтесь, що я спізнив ся“, рік він входячи з купою паперів в руці. „Тепер можемо розмовитись до схочу, я звїдав вже моїх хорих, упорав ся з всіма справунками, тепер маю вільну хвилю, щоби сповнити мою вчерашню обіцянку. Прошу, сїдайте й послушайте недовгу а цікаву історію.

Що мені лікар тогди оповів, хочу як можна вірно повторити; бо не маловажна то річ для кожної громади.

„Нагла смерть мого батька“, почав лікар оповідати, а ще більше страшний випадок в домі старого Павляка, зробили, як я вам вже вчєра запримітив, велике вражєне на нашу громаду. Кожний знав добре, що була за причина обох нещасних припадків. Але, як то все буває, говорять, говорять, а на конєць річ застарієсь і забудуть про неї. Алеж я не хотїв заспати сеї справи, і бажав щоби моє нещастє обернуло ся другим в щастє, та щоби таким способом поставити моему нещасному батькови найкрасший памитник. Я задумав спробувати, чи не вдало би ся мені вигнати з нашого села тоту прокляту люру-горілку, що загнїздилась була у нас як чума-зараза й не мало вже лиха наробила видимого й невидимого. До сєго діла вибрав я спосіб випрактикований уже в других краях. До того потребував я наредовсїм помочи чесних народолюбів. Вони повинні були пійти з добрим прикладом вперед і заохотити тим і розумним переконуючим словом цілу громаду до власного єї спасєня. Не раз і не два заводив я з першими ґаздами річ про те, яка сила горілки протїкає річно через горло наших громадян і скілько то лиха справляє вона тим, що єї пють, і їх родинам. Всї признавали мені рацію і раді були запобігти біді, та всї уважали се неможливим, або що найменче вельми тяжким ділом. Ото раз запросив я їх до себе до дому на нараду в сїм ділі. Зійшлись вони, а то: начальник громади, панотець, учитель, писар і перший богач села.

Довго ми говорили то се, то те, як би то відзвичаяти нарід від горілки, та через то піддвинути єго єго добробит, здоровє, майно, поровствєнність, працьовитість, охоронити єго від всякого лиха, хороб, бідноти, розпустн, лїнивства, що йдуть в слід за пиянством. Довго, кажу, радили ми, та й довго нічого не вдали; кожний мав щось против сєму і тому закинути.

„Щоби сєму зарадити, на то треба за копу, права“, каже писар, „доки право не обмежить число коршем, горілень, не наложить на горілку більший податок, доти нічо не поможе. Горілка то найбільший податок, який платять у нас і найбільший. Последний крейцар несе він з хати до корчми, а жінка й діти загнбають дома з голоду. Міліони людей пішли вже лиш через горілку з торбами, а могли були добре собі жити. Горілка дешева, але дорого коштує, бо не тільки грїш за ню йде, але й здоровє і щастє людске. Чомуж не наложать на ню більший податок, щоби відстрашити тим людей від неї? Всєму вина рад.“

„Трохи оно так, а трохи й не так“, озвав ся вїйт. „З першу поміг би більший податок, але з часом найшли би люди, особливож шинкарі спосіб, якби обійти закон, або як би в инний спосіб пиянству угодити. Так само мала ся річ з тютюном. Непомогли ні закони, ні заклази, ні проповідн, ні кари, ба навіть великі податки; всї, великі й малі курять нині як сиравденні димники. Або що то накричались: не пийте кави, то отрута! Не помогло. Що помогли закони против пиянства? Нічо! Одже видите, що не

йде звичай за законом, а закон за звичаєм. Одна церков може, по моїй думці, тут порадити. Панотії повинні неустанно проповідувати, нарід научати. Вони одні можуть проговорити людям до серця, до розуму. Як вони не допоможуть, то ніхто не порадить.“

На се слово похитав старенький священик своєю головою і сказав: „Вже трицять літ проповідую я слово Боже, навчаю нарід; но що з того? Люди приходять до церкви не з правдивої побожності, а так з навички задля звичаю. А вийдуть з церкви, то вже й по всім, забули проповідь, науку і самого Бога, та гайда до корчми. Якби одною наукою можна все вдійти, то за той час від коли проповідуєш наука Христова, мусів би світ бути вже раєм, а не неклем. Хороби й блуди душевні не можна направити одною наукою, тут треба зовсім иншого способу. Тут могли би зарадити заможні господарі, не приймаючи на роботу піяків, не подаючи їм і каплі горілки.“

На то обізвав ся наш богач: „Хороші ваші слова, панотче; але кождий, хто наймає робітника, платить ему за роботу, а не за его уміренність, тверезість і другі хороші прикмети; так само, як і ви, платите шевцеві за шкіру і роботу, а не за то що він тверезий, а не пияниця. Ми залежні від робітника так само, як робітник від нас. Для нас важне тільки то, аби робітник не дармував, а діло робив. На такий самий спосіб повинен би й ряд не приймати на службу урядника, що любить напивати ся; а прецінь воно не так має ся. А вжеж пияний або підхмелений урядник більше лиха наброїти може, як піднапийний наймит. Я не перечу, що горілка, хотьби як мірно заживана, шкідит з часом здоровю, та зводить чоловіка на біду. То не до порівняння і далеко більше шкідливе як заживане тютюну і кави; алеж і бідний рад часом прогнати якимось способом свою журу, а позаяк вино й пиво дорожше, одже бересь він до дешевшої горілки. Правда, що ті бідаки не знають, що таким дешевшим способом вони дешевше і скорше своє здорове підкопують. Ми, наймаючи робітника, не маємо дбати про его здорове, не маємо навіть часу научати его, що ему їсти і пити, а що ні; се річ учителя.“

„Так есть се моя повинність“, озвав ся учитель, „і я єї сповняю; бо се важнійша у мене річ, як то, чи знає ученик, де ся пише йор чи йори. Алеж зміркуйте самі панове, що з моєї науки може бути за признака, коли дитина бачить, що батько і мати, вуйко і вуйна, словом всі его кривні що-дня попивають тої утруги, ба й єї до того приучують, а навіть силують. Головнож, коли стане хлопець парубкувати, то уважає се за встид не піти на танець, не винити там одну порцію, ба й другу. Так то забуває він на перестороги учителя, привикає до тої отруги й не може як каже, без неї вже й жити.“

„Наслухавшись отакої бесіди“, казав далі лікар, „як то все один на другого снихав, не стало мені більше терпцю, обізвав ся і я: Позвольте, панове, і мені одно слово. Кждий з нас знає, що в наших

селі нема майже хати, де би не було горілки, у богатших гірша, бо острійша, у біднійших гірша, бо паскуднійша. Не тільки муштини, а навіть жінки й дівчата пють горілку, хоть правда ніби з сорому відвертають ся в бік. Хлопці, котрим ледво минув десятий рік, а може й ні, страх як гордять ся тим, що ликнуть цілу порцію не скривившись. Ба навіть новонароджених заливають безглузді мамі, баби та моші отсею дурійкою. Скорше обійде ся у наших людей без доброї одежі, ба навіть без кавалка хліба, без гуски соли, але горілка мусить бути; то для них і хліб і сіль. Коли не стане на неї гроша, то треба позичити, а нема де зажити, то треба на борг взяти, а не поборює шинкар, то заставляє піяк послідне, ба й вижебраний гріш несе до корчми. Най скаже наш пан начальник, чи було давними роками у нас тільки бідолахів що тепер, від коли ництво збільшилось. А де їх поля, огороди і хати, чи не в жидівських руках, котрих з кождим роком все більше до нашого села прибуває? Скажіть, панове чи є у нас ще хоть тільки заможних господарів, що палців на одній руці, та чи з тих хоть один заживає якого будь трунку? Перейдіть тих, що зійшли на прошений хліб, одного за другим, чи не суть то самі піяки, що ще вчора були собі не аби які газди?“

За послідних десять років годує наша громада, як самі здорові знаєте, п'ятнадцятеро байстрюків, нещасних дітей пияногів та пияниць. Чи не сидять вже три піяки з нашого села в криминалі аж у Львові? А чи проминула у нашій селі хотьби одна неділя без лайки та бійки? Чи стояв ще наш арешт хоть один тиждень порожній? Чи вийшли жандарі з нашого села незакувавши бодай одного? Чи не ходять більша часть наших громади жовта як віск, вихудла як смерть, запаморочена і як-би все заспана, обдерта, голодна і пригноблена? А вжеж як є вода, хліб і сіль, то й здорове є. Але як примішає ся до того ще й горілка, то вже й від мяса і сира і масла не буде румяного, здорового лица. Отся страшна чума зайшла до нас і не виходить вже з села, а заражає одного по другим, нищить немилосердно всіх і кожного, кого ся тільки учепить.“

11. Рада й згода.

Тут я умовк. Мої слова не пішли з вітром „Славно!“ озвав ся вїйт: „Ваша правда! Коби то лиш і так скоро і хорошо робилось, як воно говорить ся. Та тут бо то й гак. Ви ще молоді, але я вже старий і знаю, як пияиво йде таке діло. Наш народ тяжко звернути з старої утопаної стежки на нову. Чого дїд і прадїд держав ся, того держить ся у нас і его внук і правнук, чи воно добре, чи зле, і не дасть ся від того відвернути ні в добрі, ні на силу.“

Питаю ся вас, яким чудом хочете ви розпочати се безперечно спасенне діло з шинкарями й піяками?“

„Я був приготований на таке запитанє і відповів: „Ніяким чудом, а дуже простим способом думаю я

розпочати се діло. Думаєте, що від шинкарів і піяків зачинати му? Я-ж не зсунув ся з глуздів. Не від піяків я розпічну мое діло, а від чесних тверезих і розумних людей, от н. пр. від вас, панове. Ми, що тут зійшли ся, дамо собі руку й слово, що не мемо пити, бо навіть не будемо у себе дома терпіти й каплі горілки. Дальше приречемо собі, що станемо намовляти, кого удасть ся, до такого самого приречення. Одже не піяки, а тверезі люди положать початок до тверезости у нашому селі. Чи ж се така тяжка річ, щоби на то аж чуда треба було?”

На то усміхнув ся наш богач і сказав: „Се правда, що не тяжко, але й не потрібно. Я, приміром не люблю ніякої горілки, та на щож мені приступати до тверезости? Я й так тверезий. Пощо мені зрікати ся напую, котрого я й так не заживаю?”

На се сказав священник і заговорив мені з душі: „Знаю я, знаю пане ґаздо, що мало в яким домі живуть люде так примірно як у вашім. Ви й побожний чоловік, се ми всі знаємо. Щож відповіли би ви такому, хто би вам сказав, на що мені до церкви ходити, я й так собі побожний. Я наперед знаю, щоби ви ему на то сказали. Так само має ся річ і з брацтвом тверезости. Єсть то товариство розумних людей, не тільки для них самих але й ради других, члени такого товариства причиняють ся вже тим самим легко і много до добра других, що відвертають ся з огидою від тої проклятої браги. Їх тверезість заохочує і других до того самого, приводить і пияниц на кінець в задуму. А коли вже люде стануть над тим роздумувати й роздобарювати, чи горілка справді шкодлива, то се вже перший крок до ліпшого, бо навіть до випратовання не одного нещасливця з рук страшної чуми горілкової.”

На таке слово священника притакнув наш богач охоче: „Ані слова! Ваша правда, панотче, я пристаю на все. Єсть се обовязок кожного християнина належати до такого брацтва. Ясне й то, що тільки тверезі люди можуть в такім товаристві бути. Тільки вони можуть другим добрий приклад дати!”

„Розуміє ся“, озвав ся я знов, „хороший приклад тверезих, а відстрашуючий примір піяків охоронить і тих, що на них ще не зайшла горілкова чума. А й ті люде, що пють мірно, бо думають, що то нешкідне й потім попадають звичайно в пияństwo, будуть в брацтві мати заохоту до цілковитої тверезости.”

„Тож в ім'я Боже“, сказав священник. „Подаймо собі руки й розпічнім діло. Нас шість закладає товариство тверезости.”

Я подав духовному руку з словом: „Благословіть, отче, на добре є діло!”

„Най Бог благословіть“, сказав паногець.

„От, і початок щасливо зроблений“, закріпив начальник, „а всякий початок, кажуть, найтрудніша річ; надіймось, що дальше все лекше піде.”

„Позвольте мені, панове“, обізвав ся учитель, „подати вам ще одну гадку, котра по моїй думці може

найбільше спомогти наше діло. Самі здорови знаєте, що першу причину до пияństwa подає скука. В неділі і свята коли люди не мають ніякої роботи, заходять вони до корчми; бо скучно дома самому дармо сидіти. Так то особливо молоді ґазди й ґаздині, що вже не йдуть на танець, а не мають ще кого на танець водити, шукають товариства в корчмі, а й молодіж зимою туди заходять. Розуміє ся, що в корчмі годі насуху сидіти, а й то річ ясна, що чого бик замолоду навик, того й на старість риче. Молоді навикнуть в неділі і свята до корчми на чарочку заходити, а старі і в будень забігають, от і готове пияństwo. А все то пішло передовсім з нудьги. Тому конче би зарадити, щоби люди в неділю і свята не нудились на самоті й без розривки, а відти й не заходили до корчми й не запивались. Після моєї гадки причинилась би до отверезіння народу разом з брацтвом тверезости, ба ще більше і не спостережно читальня. В читальні мути мати забаву ба й науку письменні і неписьменні, тут перебувають люде свята й неділі тверезо й чесно, як Бог приказав. Оттому-то думаю я, панове, зложім ми читальню, а до неї вриймаймо тільки тверезих людей, а будемо мати в читальні і брацтво тверезости.”

„Славна гадка!“ крикнули всі єдиними устми а я не міг повздержати ся, щоби не уцілювати молодого учителя-народолюбця, з котрим я вже перед сею радою діло згідно обравив був.

„Ще щось, панове!“ забрав слово наш начальник. „З власного досвіду знаю, що робітники-піяки хоть і дешевші, нічого не варта. Нераз уже задумував я не давати моїм робітникам горілки. Та годі було мені одному перевести се діло, коли всі другі ґазди до гроша ще й горілки додають; я був би по просту не дістав робітника. Інше діло, колиб більше ґаздів постановило не давати робітникам горілки. Ану, панове, постановім ще й се, а добро вчинимо і бідним зарібникам, що витверезять ся, і нам бо ліпше робить тверезий від запомороченого.”

Усі і на се згодились і подали собі на знак згоди руки. Ми умовились старати ся ще й о то, щоби з поміж чесних та тверезих ґаздів в селі придбати членів для нашої тверезої читальні. Ми списали одже зараз всіх тверезих господарів, про котрих знали, що не трудно їм буде додержати нашу умову. Діло звербованих членів розділили ми поміж себе. На другу неділю мали ми основателі знов зійти ся, щоби знати, як за далеко поспіло наше діло. Дальше урадили ми, щоби на третю неділю скликати громаду і оповісти їй цілу річ, при чім мали би ся відчитати статутні читальні „Тверезости“, на котрих мали би підписати ся всі, що до неї приступили на знак, що тих приписів не тільки самі але і з цілим своїм домом держати ся будуть. На сїм ми й розпрощались, охочі та веселі, що розпочали таке добре діло.

(Далі буде.)

Переписка Редакції і Адміністрації.

З попереднім числом вислали ми особні напінненя о уплату більших залежностей, а менші зазначили на адресах. Пригадуємо ся ще раз, по раз останній пам'яті наших довжників і ждемо тільки ще до 5. лют. Октобра с. р. на надіслане грошей; хто доти не заплатить, щоби опісля не нарікав на більші кошта. Далі ждати вже годі.

Учіте ся, брати мої!

Н О В І К Н И Ж К И.

„Бібліотеки для молодіжи, мѣщанъ и селянъ“, вийшла вже книжочка 9. слідуєчого змісту: „Учѣмъ ся!“ (Стих), „Штука друкарська“ (з образком), „Якъ я першнѣвъ зъ грушъ выкурювавъ“ (оповідане Грицька Чулая), а для дѣточокъ: „Комарикъ“ (байка Петра Голоти), „Сирѣтська пѣсня“ (з образком), „Не чвань ся!“ (байки стихом), „Господня и кѣтка“ (розмова стихом). На окладахъ відгадки загадок і іграшки.

Ще продають ся цілі річники (по 12 книжочок) сеї цінної „Бібліотеки“ з року 1886, 1887, 1888, 1889 і 1890 по 1 зр., а всі 5 разом за 5 зр. 50 кр.

Думайте, читайте!

Вже вийшли

ІЛЮСТРОВАНІ

ЖИТЯ СВЯТЫХЪ

на кождий день въ роцѣ — 32 аркушѣ вел. 8-ки. Вydане дуже гарне. Повинно бы бути въ хатѣ кождого Русина. Цѣна зъ пересылкою безъ оправы 3 зр. 45 кр., а въ сильной оправѣ 3 зр. 70 кр.

Для Читалень 2 зр. 50 кр.

Набути можъ у о. Ев. Гузара въ Заваловѣ, а въ Чернівцяхъ въ книгарни Пардінього.

Оповѣстка.

Зъ днемъ 1. Сѣчня с. р. виходить у Львовѣ 1. и 15. кождого мѣсяця підъ редакцією Олександра Барвіньского

„ДЗВѢНОКЪ“

письмо иллюстроване для науки и забавы русскихъ дѣтей и молодежи.

Передилата стоить: річно 4 зр; піврічно 2 зр; а чвертьрічно 1 зр.

Адреса: Львовъ, улица Чарнецкого 26.

Ілюстрована

БІБЛІОТЕКА

для молодіжи, мѣщанъ и селянъ,

підъ редакцією Ол. Поповича

виходить вже 6. роцъ въ Чернівцяхъ мѣсячними книжочками и коштує на роцъ (12 книжочокъ)

тільки одинъ зр.

Поодинокі книжочки „Бібліотеки“ высылає редакція на показъ даромъ.

Адреса: „РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ Улиця Петровича ч. 4.

ПЕЧАТНЯ

Германа Чоппа

в Чернівцях, улица божницѣ ч. 8.

поручає ся д скорому і елеганцкому виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

як:

творів, брошур і часописей

на всіхъ языкахъ:

оповіщень, табель, цѣнників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлень о заручинах, запрошень весільних, листових паперів і обверток з фірмою і проч.

і забезпечує дуже умірені ціни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для п. к. войска і жандармерії, для п. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

по найдешевшихъ цінахъ.

Папір і прибори до писання продают ся гуртом і подрбно.

ВАТРА,

літературний Збірник Василя Лукича, виданий коштом членів руского касина в Стрию на дохід того-ж, вже появилась в розпродажи.

Ціна 1 прим, з пересилкою реком. 1 зол. Замовляти можна через часописи рускі або відносячись впрост до виділу касина.

«Буковина» виходить
що другого Четверга.

ПРЕНУМЕРАТА

платна в Чернівцях
виносить:
на цілий рік 3 зол. — кр.
" пів року 1 " 50 "
" третяку " 1 " — "

Поодинокі числа по 15 кр.
в книгарни Пардінського в
Чернівцях, ринок ч. 10.

БУКОВИНА.

Часопись політична і наукова
для народу руского.

РЕДАКЦІЯ і АДМІНІ-
СТРАЦІЯ «Буковини» на-
ходиться в Чернівцях (ули-
ця Петровича, ч. 4.), куда
всі дописи адресувати на-
лежить. — Бюро редакції
отворене щодня від 6.—8.
год. вечером.

ОПОВІЩЕННЯ і ПРИЛОГИ
обчислюють ся як найде-
шевше.

Перед соймом.

Перша сесія нового буковинського краєвого сойму розпочне ся 14 сего місяця; а так вже за кілька днів приступлять ново вибрані політичні заступники нашого краю наново до парламентарної праці.

В складі буковинського краєвого сойму зайшла тепер та важна зміна, що сим разом займуть в соймі і Русини 3 місця, а в краєвій репрезентації заступати буде краєвого капітана Русин Др. Василь Волян, яко новоіменований его заступник.

Через цілий час нашого 30-літнього конституційного життя не мали Русини в буковинському краєвм соймі своїх свідомих заступників, а було се тим більшим дивоглядом, що Русини після числа жителів займають на Буковині перше місце.

Три місця руских послів в буковинському краєвм соймі не відповідають виправді під ніяким взглядом поважному числу руского народу на Буковині, однакж номимо сего разичо-неправильного, бо цілком неприродного стану, мусять таки буковинські Русини по зрілій розвазі всіх теперішніх обставин добавати к зміні складу нового буковинського краєвого сойму на кожний спосіб важкий і відрадний об'яв, що до дальшого розвою свого не лише політичного, але, що важніше, і національного життя.

Оборона сего тяжким трудом придбаного стану і совісна дальша боротьба о признание всіх нашому народови законами державними заперучених людських прав — буде задачею наших руских послів.

Не дасть ся сего заперечити, що точне сповнене сеї переважної задачі є як на тепер дуже трудне, а дасть ся се досягнути лише через дуже розважне поступоване і совісну працю.

О скільки наші послы будуть в свлї сповнити сей переважний обовязок, покаже ся доперва пізнійше; на тепер не можна ще о сїм судити, тим менше, що наші послы не заявили доси подрібної програми що, до своїй посольської діяльности та і не маємо до тепер навіть відомости о їх приготовавчій роботі.

Знаємо однак наших послів, тому й не маємо на тепер ніякої причини сумнівати ся о їх добрій волі; противно хочемо вже тепер віддати ся повній надії, що наші послы будуть поступати передовсім солідарно; в сїм взгляді заявив вже сими днями заступник краєвого капітана Др. Волян депутації черновецьких руских товариств, що рускі послы завяжуть в соймі особиний руский клуб. Такої постанови наших послів ми на певно надіяли ся, і можемо єї лише одобрити, бож сего вимагає в перші лінії поважне становиско, яке займає наш руский народ на Буковині, а солідарне поступоване руских послів вже й тому конечне, що мале їх число тільки таким способом може здобути і удержати собі повагу та й позискати підпору зі сторони других послів. З рештою всі три наші послы вибрані на заступників сільських громад, одже й вяже їх спільність інтересів. Нема також розумної причини, щоби наші послы приступали до иншого соймового клубу, так як наразі не можна ще предвидіти, як будуть відносити ся другі соймові клуби до спеціально руских справ.

Зі взгляду на склад бук. сойму, можна вже тепер на певно сказати, що наші послы будуть мусіти з власної ініціативи вносити немало інтерпеліцій і самостійних внесків в справах шкільних, заряду, церковного, адміністрації краєвої і громадської, щоби зарадити напуючим на тих полях недостаткам і не порядкам. В сих справах повинні наші послы знайти достаточну підпору і зі сторони других совісних послів.

Зрештою о сїм поговоримо обширно пізнійше, а тим часом завзиваємо наших руских послів в імени цілого буковинського руского народу до совісної і солідарної праці, та бажаємо їм як найлучшого успіху.

Депутація черновецьких руских товариств у віцемаршалка Д-ра В. Воляна.

В середу дня 1. лат. жовтня с. р. о 1. годині пополудни удала ся виделегована від черновецьких руских товариств привітна депутація під проводом

голови товариства «Народний Дім» совітника д. Ісидора Винницького до Вп. Д-ра Василя Воляна, яко новоіменованого заступника буковинського краевого капітана. В склад сеї депутації увійшли: голова товариств «Руска Рада» і «Руска Бесіда» проф. д. Є. Пігуляк; секретар «Народного Дому» концепіст д. Г. Гулка; секретар «Рускої Ради» і редактор «Буковини» д. С. Данкевич, даліше Вп. о. крилошанин К. Костецький, ад'юнкт судовий д. В. Михальський і учитель д. А. Руснак.

Провідник депутації д. совітник Винницький повітав повоіменованого заступника буковинського краевого капітана Вп. Д-ра Василя Воляна слідуною промовою:

Високодостойний Пане Доктор!

Представителі черновецьких руских товариств являють ся нині в Вашім честнім домі, щоби Вам, Високодостойний Пане Доктор, по причині Вашої номінації на заступника буковинського краевого капітана зложити в імені сих руских товариств сердечні желання, і повитати Вас гідно яко першого руского краевого достойника на Буковині. Ся Ваша номінація, Високодостойний Пане Доктор є без сумніву дуже важнов і відраднов проявов для дальшого розвою політичного, а ще більше і національного життя буковинських Русинів; бо вжеж через сю номінацію признало наше центральне правительство доперва по 30 роках конституційного правління тепер в перший раз офіційно, що рускому народови принадлежить в краєвій репрезентації на Буковині по крайній мірі друге місце. З того признання центрального правительства слідує але ще і сей дуже відрадний факт, що центральне правительство пізнало вже конечну потребу, числити ся з руским народом на Буковині яко з політичним фактором австрійської держави, та безперечно сим і заявило, що не гадає вже даліше заперечати політичного значіння руского народу. Зі взгляду на се офіційне признане мають тепер політичні заступники руского народу на Буковині тим більший обовязок, старати ся всіма силами о те, щоби сей політичний адобуток на тепер забезпечити, а даліше щоби вибороти для нашого народу на Буковині таке становишко, яке ему після державних і людських законів належить ся.

Вашим честним рукам, Високодостойний Пане Доктор, повірила одже судьба дальшу долю нашого бідного народу на Буковині, і ми не сумніваємо ся ні на хвилику, що Ви, Високодостойний Пане Доктор, — сповните сей переважний народний обовязок совістно, що Ви, Високодостойний Пане Доктор — в соймі і по за соймом все і всюди будете сміло боронити честь руского імені, та зволите також ласкаво спомогати морально і матеріально сі наші рускі товариства, котрі в повнім почутю своїх святих обовязків працюють тяжко — без власної користи — для загального добра, не щадять труда і матеріальних жертв для лучшої будучности нашого занедбаного народу.

В повній надії, що Ви, Високодостойний Пане Доктор, яко перший руский краєвий достойник сповните сей Ваш переважний народний обовязок совістно для загального добра руского народу, для загального добра нашого краю і нашої австрійської держави, та сим принесете честь рускому імені — кличемо з щілого серця: Боже кріпни Вас і номогай Вам до успішної праці!»

В відповіді на сю привітну промову, заявив заступник краевого капітана Вп. Др. Волян, що він поділяє висказану радість по причині его номінації.

«Знаю я дуже добре», сказав даліше наш достойник, «що Его Величество найяснійший наш Монарх поручив мені тільки яко Русинови сей високий уряд. Я від наймолодших літ кормив в моім серці горячу любов для мого руского народу, хочу радо і тепер посвятити весь мій труд для сего народу, і буду старати ся ділати все, що тільки буде можливо. Трох руских послів, то виправді дуже мале число, не дасть ся много зробити, але ми будемо поступати солідарно, завяжемо в соймі особиний руский клуб і будемо опирати ся на силу 240.000 руского народу в Буковині.

Сли би неувзгляднено справедливих бажань руского народу в соймі, то дістануть ся его жалоби до центрального правительства, та і до трону справедливого нашого Монархи».

Подякувавши еще раз депутації за щирий привіт, попрощав ся наш достойник з кожним членом депутації щиро і сердечно, тож відпоручники руских товариств винесли з хати нашого достойника в загальї дуже добре вражене.

Що нового в світі?

Найновіші й найцікавіші новини маємо сего разу з Відня. Перша новина то гостина німецького цісаря у нашого Монархи. Німецький цісар приїхав 1. лат. с. м. до Відня. Часть Відня, через котру переїздив цісар Вільгельм, була богато прибрана, а прийате цісари зі сторони нашого Монархи, всіх членів цісарської родини і сили народу було дуже величаве і сердечне. Всі газети писали про те, яко про новий доказ непохитної дружби обох монархів і цісарств. Цісар німецький і король саксий перебули більше як тиждень у нашого Монархи на ловах. — Друга новина віденська то вибори до сойму долішноравуского, котрі винали в некористь німецьких лібералів, особливож жидів; бо вибрано аж кільканацять завзятих противників жидів, а де ще остали послами ліберали, і там ледво не ледво перелізли кількома голосами супроти антисемітів (значить противників жидів); сам голова міста Відня мало що не перенав. Рух противний жидам і їх союзникам росте у Відні надсподіване скоро і дуже. Так то доказали сегорічні вибори майже у всіх австрійських краях упадок так

званих німецьких лібералів; а вибори до ради державної викажуть напевно ще більше упадок германізаторів, що під покривкою лібералізму раді би знімати усіх, найперше-ж Слэвян, що найбільше стоять в дорозі їх панованю в Австрії. — Отсі вибори а ще більше Молодо-Чехи, по котрих стороні, одже й против угоди чесько-німецької, став вже майже увесь чеський нарід не лише в Чехах, але й у Моравії і Шлеску; отсе все паробило немало клопоту не тільки Німцям але й австрійському правительству, що задля союзу з Німеччиною хотіло знов Німців піднести; та дарма, бо Чехи то не Русини, що після впадоби можна то піднести то придушити; та дасть Бог, що й руский нарід стане колись о своїх силах і не pozwoliть нікому бавитись своїм святим правом, як то до тепер дієсь. Про те свідчить, от хоть би отсе, що стало ся минувшого тижня в Галичині. Посол проф. Романчук здавав перед своїми виборцями — а було їх звиж 300 — справу з того, що зробив тогді у соймі, при тім прочитав проф. Романчук зборам запитане поставлене в соймі рускими послами до правительства, чому кривдить воно Русинів і чи думає коли справедливіше поступовати супроти Русинів. Отся справа, звісна з галицького сойму цілому світови, що читає газети, дала горячковому практикантови повід перервати й розігнати збори. На таке покривджене права збору пожалують ся і збори і посол. — В Галичині ще й та новина, що там уступив маршалок граф Тарновський а на его місце іменованний князь Сангушко. З ренгтою нема в Австрії нічого нового, а й в прочім світі не зайшли за послідні дві неділі ніякі важні зміни, ні до ліпшого, ані на гірше; хваб знов пове войскове жадане, яке піднесено в Німеччині, а то щоби задля бездимного пороку перебрати усе войско в нову уніформу. Ну, що се коштувало-б, не беремось обчисляти, дай лиш Боже, щоби обійшлось і без того!

3 нашої хати.

(Дещо про наші селянські відносини.)

II.

Ліком на всі ті похиби та рани на нашім селянським організмі, після гадки многих людей бистроумних, а навіть знаючих жите та потреби нашого люду — есть просвіта. І ми годимо ся на то. Однак випадало би прицинь раз добре застановити ся над тим, чи то наш сільський люд не складає жертви зі свого кроваво заробленого майна на жертвенник просвіти, а чиж одержує він в відношеню до тих жертв відповідну науку, котрою в своїм житю похіснувати ся може? Після того, як тяжко нашому селянинови роздобути який грін; як тяжко продати якусь частину домашнього продукту, по спроданю котрого наражує ся деколи ціла родина на голод в тяжкі дні передновку, — кождий може поняти, податок той несть малий. І я знаю, що люд наш добровільно та з

найбільшою охотою зложив би о много більшу жертву на жертвенник просвіти, если би видів наглядний хосен з неї!...*)

Нашого селянина з одної сторони підтягають до гори, силоміць показують ему хороший край, облитий золотим чарівним світом, засланий хорошим богатими силами, в котрих вештають ся міліони здорового щасливого народу; — народу, що просвітою добив ся можливого добробиту на землі, — але зараз тому селянинови замикають очи, зараз за полу стягають его з тої викини, щоби за довго не надивив ся на той край щастя та гаразду, та щоби не забав і собі стати подібним блаженним. Чиж не так ведєсь у нас з просвітою?!

Силоміць пхають наші діти по селах до школи, силоміць вливають їм розличного роду олій до їх мозків, силоміць учать їх, — але коли той школяр підросте, коли стане господарем, ніхто не тільки не стараєсь о то, щоби він не забув винесеної з школи науки, але ще ворожо виступають супротив него тогді, коли заявить він якийсь наклін до стоваришувани та охоту до перечитання рускої часописи, — взагалі у нас виступають ворожо супротив читалень, розсіяних по наших селах, котрі прецинь нічим ничим не суть, як тільки продовженем науки, розпочатої на лаві шкільній. Чиж тота сільська повторююча наука, котра рідко де тримає ся, а котра одною годиною має обняти цілий тузин предметів, має бути границею просвіти нашого селянина? Чи поза той круг не вільно ему гадкою сягнути, бо кожде его змагане просвітне, основане на его національній почві, скоро тільки переступить сю границу, буде уважатись за тяжкий переступок?! Если так, то школа напевно розмине ся зі своєю задачею і буде тільки коштовним будинком, в котрім ніхто мешкати не хоче...

III.

Благодатний вплив на моральну сторону нашого сільського і мало-міщанського населеня зробили читальні: они уміли розбурхати в душі простолюдина охоту до читання, до пізнання свого питоменного, нашого діла та викликали між хліборами яке таке стоваришене. Однак щоби сі читальні, розсіянні так густо по нашім краю, принесли наглядний та реальний хосен, треба би в дотеперішній роботі закладання читалень задержати більше порядку, а що найважнійше, треба би зважати на відносини місцеві, на характер членів, котрі мають до товариства належати, на хиби населеня, — взагалі, на мій погляд, треба добре пізнати місцевий як моральний так і матеріальний стан, і аж тогді, на так висліджених основах списувати статуту маючого ся заложити товариства.

Вкінци у нас до доброго діла, до здвигнення нашої національності потреба жертви і то жертви великої. Щоби наші патріотичні відозви читав нарід

*) Далі складає автор занадто велику вину на сам устрій шкільний; про що поговоримо колись обширню.

по селах, щоби послухав нашої для него спасенної науки, щоби піддав ся нашій волі, треба его жертвами з нашої сторони притягнути до нас. Для того були би ми за закладанем таких читалень, котрі би мали певну будучність, а не зараз переставали жити. скоро їх оспователь винесе ся з села або умре, бо з ним померла і душа товариства, розлетіла ся думка, щез дух, що лучив усіх до купочки та ogrівав своїм теплом та чудотворною силою. Для того при читальнях повинно закладати ся зараз селянську торгівлю, котра би своїми доходами могла покрити бодай в часті видатки на читальню.

Оден дуже добре знакомий мені священник дуже любував ся в господарстві: що року перед весною спроваджував він розличного насіння, сів сяго на своїй ниві, ходив коло него дуже запобігливо, а опісля розділював по троха свого уже добутку між своїх парохіян. Я нераз бачив сего труженника на цвинтарі коло церкви, як він по вечірній зібраним в округ него господарям, паробкам, ба навіть ґаздиням і дівчатам з початку толкував дуже приступним способом про раціональну управу рілі, про нове насінне, про нові плуги, борони, гребла та другі річі, опісля читав деякі книжочки, ґазети, та розповідав розличні оповідання з своєї дороги, яку відбув він по цілій майже Угорщині та Італії. Були то взагалі річі, що безпосередньо дотикали домашнього життя селянина, для того потягали они кожного за собою та збирали опісля на церковнім цвинтарі майже цілу громаду.

А у нас дуже маленько є в краю руских товариств господарских. Для того варта би над тим подумати, чи би в декотрих сторонах нашого краю не можна побіч читалень поставити і товариство господарске.

Кождому з нас відомо, що наш люд є дуже консервативний — і хотий ся прекмета в національнім взгляді сталась для нашої народности головною причиною спасення, то прецінь на дорозі поступу була она причиною великої застої. Наш хлібороб з великою неохотою змінює своє насінне, через що кожде зерно карловатіє і мимо найліпшого оброблення рілі не принесе того пожитку, який би земля дати повинна; так само старосвітський плуг, борону, косу, серп, шлії, віз, теліжки та другі приряди господарскі з великою бідою заступає він ліпшими та відповідиїшними, — бо тамтими обробляв поле его отець, дід а може і прадід. Я запримітив, що в тих сторонах, де селяне наші зтикають ся з швабскими колоніями, в котрих колоністи господарюють більше раціонально, — тронка вже і серед нашого селянського населення зачато більше думати над лекшою та хосеннійшою управою рілі: там знайдуть ся вже і млинки до чищення збіжа і кривозуби і борони і ліпші плуги та друге.

Як виглядає худоба нашого селянина: які маленькі, косоногі, скулені его коні, корови та воли? — а хотий зануждили они в часті з лихої поживи, то всеж таки мають они на собі також чимало родових

хиб, бо як сорока або ворона сокола не сплодить, так само з малої скуленої, косоногої матери та подібного отця такий самий буде син або і дочка. В німецких колоніях в нашім краю всюди знаходять ся коні розплогової цісарської стадинни, для того колоністи мають хороші та міцні коні, котрими і рілю свою можуть обладити дуже добре, а при тім, спродаючи на торзі коня, можуть за него три рази або й більше взяти, як наш хлоп. Се пізнали в декотрих сторонах вже і наші хлібороби і они старають ся і по своїх селах запровадити стайні розплогової звірини, однак се приходить їм якось дуже тяжко, бо дотичні власти не хотять приклонити ся до їх прошеня. Також важною річею у нас є розплогова рогата худоба, а як тяжко о неї по наших селах, то може пізнати добрий господар на перший погляд ока; і чиж дивна се річ коли наш селянин за двотижднєве теля бере на торзі 3 або 4 зр., двір же за теля в тім віці дістане від жида 7, 8 а часами і 10 зр., і то спродаючи лише для того, що оно задля якоїсь хиби органічної не надає ся на приховок.

Одже закладані по наших селах господарскі товариства мали би задачу зарадити тим недостачам і хибам.

В сторонах убогих в нашу належало би ознакомити селян з розличного рода травами, надаючи им ся під засів в нашім краю, а в кождім селі годилося би пустити в обіг кілька кірців ліпшого збіжа на насінне. Тим способом научили би ми нашого селянина ліпше та раціональнійше господарювати, а подаючи ему вже в короткім часі в товаристві наглядний хосен, притягли би ми его тим сильнійше до тої купочки людей, котра би мала задачу — на твердих основах будувати кріпкий наш національний будинок.

(З «Діла».)

Сава Сливич.

Дрібні вісти.

Іменини Є. В. Цісаря, дня 4. лат. жовтня, празнувано у всіх бук. церквах, костелах і школах торжественно.

Нові вибори до черновецької ради міської відбууть ся найдальше на другий місяць. Майже половина усіх радних має наново вибиратись. Так звані ліберали звязали ся разом з Волохами, котрі — мимоходом сказавши — при послідних виборах до сойму найзавзятійше агітували против т. з. лібералів, до спільної акції. Русини-ж викидають, аж хто прийде і попросить їх, чи не був би з них хто такий ласкавий вступити до ради міської. Крайня байдужність, тай годі; хто би хотів, не може; а хто би міг, не хоче нічо зробити. Чи-ж дивно, що усіх повно в раді, тільки Русинів нема; чи-ж дивно, що всі користають, а лише одні Русини платять ба ще й кривди у всім, особливо в шкільних справах, дізнають. Справді, ліпшої долі вони й не заслужили.

Наука рускої мови в черновецькій учительській семінарії уділяєсь ріжними суплентами лише десь-колись; бо новоіменованний учитель ще не прибув, а ди-

ректор сеї школи не турбуєсь тим; він жеж уважає науку рускої мови побічним предметом меншої навіть ваги, як приміром рисунки.

Столітній ювілей капелюхів-циліндрів припадає сего року. Славний Американець Франклін, що явив ся був 1790. р. перший в такім капелюсі в Парижі, дав початок до такої моди в Європі. За тих сто років зміняв циліндер много разів свою форму, але остав все таки найелегантнішим покритем голов «цивільних».

Т. Драчинський, бувший сотрудник в Рускім Банілові іменований сталим приходником карного заведення в Станіславові.

На кругольни «Народного Дому» відбувалась сеї суботи і неділі гра о нагороди даровані любителями сеї гри. Гра тревати ме ще й слідуєчої неділі 12. лат. жовтня, коли й закінчить ся роздачею численних хороших і цінних нагород, на що звертаємо увагу любителів сеї гри.

Товариство для запомогі шкільної молодіжи вижницького повіту завязало ся в кінці минушого місяця при участі звиж 30 членів, головнo учителів, кількох священників і урядників. «Панове», що недавно тому так добре бавились на конгт народу, не явились ні один; та бо й то не на забаву, а до несенія помочи їх запрошено.

„Від напасти не пропасти“, особливо патріотам-Русинам зі сторони ворогів нашого народа. Стара се історія, що раз у раз повторяєсь, недавно лучилась вона звістному і у нас патріотови-народолюбцеві, д. судії Титкови Реваковичови, котрого раді-б вороги руского народа виїсти з Підбужа й тому понасилали на него ріжні доноси до висшої власті. Штука поки що не удалось; бо ревізія виказала як найлучший порядок в урядованю д. Реваковича, та воріг не спить і від его напасти не пропасти ніякєму щирому і ревному патріотови-Русинові.

„Buk. pädag. Blätter“, котрі редагував проф. Глібовицький до своєї смерті, перейшли в руки редакційного комітету, зложеного з. проф. Воти (Німця) і учителів Шкурґана, Жанковського, Тарасієвича і Кирстюка, (три послідні видають себе за Волохів.) Число 8 і 9, сеї газети, яке вийшло з рук нових редакторів так само дуже слабеньке, як бувало; особливож руска статійка відзначаєсь страшною мішанниою язиків, крайне лихою стилістикою, ба навіть такими рязячими неконсеквенціями як: «хотѣвъ», «было», «було», «пѣзналъ», «знавъ», «была», «взявъ», «выполнити», «зѣбравъ» и т. д. — Справді, шкода наперу на таке блямоване учителів.

Знов вимогаєсь в конкурсі на місце учителя в рускім селі Яблонци знаня німецької мови, наколи у волоскім селі Волівци про німецьку мову не згадуєсь. Що се значить? питаємось по раз другий.

Бук. Поляки, вибороли науку польської мови в учительській семінарії, а тепер борять ся о те саме в садагурській школі. Кілько-ж то шкіль зволошено в руских селах, а Русини мовчать на те і доси.

Ціни збіжа.

Від 1. до 15. лат. Септембра платили в Чернівцях за 100 кілограмів:

пшениці	7 зол	30 кр.	—	гречки	7 зол.	—	кр.
жита	4 ..	85 ..	—	бараболі	2 ..	—	..
ячменю	5 ..	— ..	—	сїна	1 ..	60 ..	..
вівса	4 ..	94 ..	—	дрова (за 1 м ² .)	3 ..	50 ..	..
кукурузи	5 ..	8 ..	—	мясо вол. (за 1 кгр.)	56	—	..

Для науки і забави.

Чума горітчана.

(Оповіданє Чокото, переновів Ом. Попович.)

Перші збори.

„Небавом потім“, оповідав лікар дальше, „зійшли ся ми знов і уложили статутти для нашої тверезої Читальні, а за три неділі звербували до неї 35 членів. Безперечно причинила ся до заложеня нашого товариства нагла смерть мого батька, а ще більше страшна кінчина старого Павляка. Инакше й бути не могло, всі бо бачили своїми очима, що наробила горілка, як знищила вона щастливу колись родину, як то через неї взяло собі двоє людей жите, як дальше бідна дівчина мусїла покинути рідну стріху і піти в світ за очі, як в кінці збідніла через горілку і наша заможна колись родина. А колиб сего всего й не було, то уже кождий з власного досвіду знав що добра чи зла горілка нездоровий напитек! Кождий відав, скілько то лайки, бійки, каліцтва і всякого огидства виправляєсь що неділі і свята через ту прокляту люру. Кождий знав тих збіднілих господарів, котрі що вечера підчмелені зь корчми вертали і нивку за нивкою шинкарям віддавали. Знана і та річ, кілько то страти, шкоди потернів не один з того, що не знав письма, а казав підписувати себе на всім, що єму шахраї підсували.

Приготовивши все, як належить ся, і получивши назад затверджені рядом статутти відправив наш панотець одної неділі в соборі з другими двома священниками службу Божу й виголосив хорошу проповідь о просвіті і тверезості. Отець духовний говорив о тім, як то колись наші праотці були поганамі, як вони потім отрясли ся з поганьства і прийняли віру Христову, та мимо того, що хрестились, держали ся ще довго поганих звичаїв, котрих аж мало-по-мало зрікались, хоть і ми ще їх зовсім не зкараскались. Такі погані і вельми шкідливі звичаї, котрі наш нарід ще до нині не покинув, то пиянство і темнота. Пиянство, особливож горітчана чума, панує ще й нині над нами та забирає нам майно, здоровє і честь. Темнота знов причина і пиянству і всякому иншому лиху; бо темний лізе, як той сліпий, в нещастє; бо не знає куди йде. „Покиньтеж“, закінчив священник свою проповідь, „сї головні злі звичаї, не говоріть: мій дід і прадід не ходив до школи й нив, а прото якось жив. Правда, що жив, але як? Мов та худоба, ба ще гірше; бо й худобина, хоть нерозумна, не не отрути. Не тяжко було колись придбати хліб насущний, тепер не то, а треба тверезого розуму, щоби вижити яко тако. Нині завязує ся у нас твереза Читальня; вступайте до неї, а позбудете ся головних гріхів і ворогів ваших: темноти і пиянства. Бог всемогучий вислухає нашу нинішню щирю молитву і по-благословить добре діло, яке нині розпочинає ся на добро, честь і славу вашу, ваших дітей, внуків, пра-

внуків по всі часи, на віки віків, Амінь.“ — „Амінь“, повторили всі присутні і вийшли з церкви та удались до громадського дому на перші головні збори. Крім вписаних уже членів читальні зійшло ся тут звичайно народу, по більшій частині цікаві й недовірчиві, котрі раді були побачити, що то з сего буде. Отець духовний заняв на нашу прозбу місце провідника зборів, а перше слово забрав начальник. Ось що говорив він.

„Панове Громада! Ціле село знає, на що ми тут зійшли ся. Оджеж не стану вам сего обясняти. Алеж многі з вас прийшли не на те, щоби вписати ся у наше товариство, а на то, щоби щось нового почути. Слухайтеж, а почувте не одно, чого не один з вас доси ще не чув.

Колиб я став ходити та питати від хати до хати, кільки у нашім селі щасливих родин, то ледви чи яка найшла би ся. Колиб я став вас литати: як ся маєте? Як вам веде ся господарство? Кільки гроша відложив з вас кождий на бік? — то мало хто сказав би щиро, що гаразд ся має, мало хто міг би повеличати ся своїм газдівством, своєю худібкою; ледви чи у кого найшло би ся багато злишного гроша; словом: дуже, а дуже мало подибав би я щасливих людей, а много, дуже много нещасних, бідних, ба навіть жебраків. — Якжеж дбаємо ми про спасене душі? — Лихо, милі брати! Зле, сестрички-любки! Церков порожня, а корчма повна. На Боже даємо мало, а лихому все. Християнської любови до ближнього у нас не найти, за те сварки, лайки, бійки і процесів без міри, без кінця. Чеснот мало, гріху-ж сила. Криминали й арешти повні, зведениць і байстрюків сила, по закутках цвинтаря більше гробів, як по середині. Чиж се знаки праведного життя? Ні; се чортова справа.

Деж засів і чатує анцихрист на душі людські? У корчмі за шинквасом, чин розкручує, трути пачує, на християн чатує, до некла вербує. Бачите, сего ви ще не знали. Тому то я о сїм вам говорити хочу. Горілка-люба чортівська затура. Чорт єї вдумав, шинкаря наняв. Сї поганці ловять в спілі, один душу, другий гроші. Нерозумний християнин хоче з сего тріла, з сїї отрути добути здоровя й сили. Хочє отсим вогнем жажду утулити, гірким полином жите засолодити, чортівською брагою душу звеселити. Не й не знає, що труту не. Сего й ви не знаєте, та й я не знав, аж ми доктори сказали.

Знайтеж тепер всі, що воно так, а не иначе. Хто не вірить, найжеж уважно слухає, а переконає ся, як і я переконав ся. Горілка має в собі воду й спірітус. Отсей спірітус, то отруї. Запалиш горілку, то спірітус горить невольним синім полум'єм. Спірітус затроє кров і жовч, з того й дістають пияки жовтільниці. Спірітус заходить і в молоко, тому то діти, що наспались такого молока, в ночі неспокійні. Кров пияка горить, скоро єї запалити, як горілка; бо

і в ній є спірітус. Не раз уже запалила ся горілка в тілі пияка і спалила его грішне тіло.

Навіть в найчистішій горілці є розпущена мідь, а то з тих кітлів та рур, що то в них горілку палить. В тих мідяних рурах повстає ржа, вона затроє горілку й пияниц, що потому дістають пропасницю, дур голови й сухоти. — У вишняку находить ся найостріїша отрута, яку лиш до тепер знаємо. Песик згине сейчас, скоро капнути ему одну крапельку сїї трути на язик. У вишняку ся отрута справді розпущена; але хто не багато вишняку, той випиває і сїї їди багато.

Але на сїм ще не кінець. Горілки й фабриканти примішують до горілки ще всїлячину, щоби лїпше смакувала. Ото додають вони до неї галуни і розпущеного олова, або перцю, паприки, гірких мигдалів і таких инчих задурюючих та роздражнюючих примішок. Тому то нерівні й skutки з неї у пияниц. Один не може на одно, другий на щось инше. Певно однак, що горілка затроє не то пияниц, але й тих, що мірно але часто єї заживають. Ніхто з них не є здоровий, ніхто з них не дочекає глибокої старости. Спитайтесь про се лікарі! — Много пияків чванять ся тим, що не упиють ся, хотьби як багато випили. Правда, не пізнати по них наслідків пиянства, але як би то заглянути в їх утробу, то побачили-б ви, що там горілка паробила. Жолудок, кишки, все, а все спалене. У одних жолудок зашкорупів з-на кулак, в середині заріс плювою, що ледво ще маленький прохід остав ся. Тому не дивно, що пиянці так мало їдять, а й то стравити не можуть. І сьогодні мене страх збирає, коли погадаю на жолудок одного пиянці, котрого знайдено убитого, а потім его лікарі поролі. Правда, лучає ся, що здоровий з роду пияк довго держить ся, але за то мокутують его діти і внуки, що вже з роду набрали в свою кров горілкової отрути. Хто не горілку всисає з неї отрути в свою кров, а через то підпадає легше кождій заразливій хоробі.

Панове громада! Не гадайте, що се байка, що вам оповідаю. Ні се не байка, а щира правда, котру досвідчили учені люди, доктори. Довго думали й лікарі, що горілка не така шкідлива, але тисячі й тисячі сумних прикладів, переконали їх, що горілка то отрута. Наші пра-прадіди не знали єї, жили без неї і були здоровійші як ми. Міліони людей, що єї пили, переконали ся, що вона шкідлива здоровю і зреклись єї; а тепер здорові, веселі, маючі, щасливі. До горілки взяли ся люди в тяжких роках, коли все подорожало було, і хліб і вино; щоби червака заморити пили вони горілку, заморили тим вправді на хвилю червака голоду, але за то горілка сама, гірше червака точила і точить їх тіло, здорове, майно і щастє. Від коли люди взяли ся до горілки, від тогди біда і нужда їх присїла, робота їх не бере ся, дур голови а нужда хати тримає ся. Та коби то лиш пиянці сами за свої гріхи покутували, але коли бо то через них і невинні терплять;

бо коли чоловік в горшмі гуляє, то жінка і діти дома з голоду мліють. Не доста й сего лиха; пияниця вертає до дому та ще клене і зневажає голодну жінку й заморочені діти. А який, тато, такий і син. Вже малі хлопці пють ту прокляту отруту в заліжку. Отак привикають вони вже за молоду до пиянства. А пиянство має бо ще й товаришів: в слід за ним іде розпуста, лїннївство, жебрацтво і всяке злодійство, а в кінци смерть під плотом або в криминалі, коли не на шибеници. Пригадайте собі добре, чи не пішли всі наші жебраки з торбами через горілку, та чи не пропивають вони ще й нині кожний випрошений крейцар? Підїть по пияцях, та спитайте про божевільних, що допровадило їх до такого нещастя, а почувте, що з межі десятих певно девять через горілку здуріло. Зайдїть до вязниць, загляньте до протоколів, через що наброїв один і другий і десятий і сотий злочинство, за котре за кратами покутує. Через горілку, через пиянство.

Братя християне! Ходите до церкви, молитесь Богу, просите щастя на землі, а спасеня душі, а ледво вийдете з Божого дому, сунете просто до дому д'явола, до корчми, де тратите добро сего світа, ба губите ще й душу, рай світлий, супокій вічний. Чи се по християнськи? Чи жнете ви, як Бог приказав? Чи так ви святкуєте день Божий? Чи неділя на то, щоби нічого доброго не ділати? Гріхуете ся в неділю сапати, орати, косити, прости; але пити, а потім по пияному клясти, сварити ся, бити ся, красти, вбивати, по сороми не лиш говорити але й творити, Бога не знаги, Его святе імя на дармо призивати, Отця і матір не шанувати; се у вас не гріх, се у вас Богу угодне діло, се добрі слова і діла, якими святкуєте день недільний, свято Боже. На правду і невіра і худоба сего не вчинить а ви звете себе християнами й надїєте ся наслідити царство Христове. Ні! скорше перейде шл через ушко від ігли, як пияниця через ворота райські. Погляньте на жидів, як вони святкують суботу! Цілий день проводять вони читаючи святе письмо. А ви, християне, наїд іскуплений святою кров'ю Ісуса Христа, заливаєтесь цілу Богу днину чортівськими помями. Встид і ганьба!

Бачу по лицю, що ще многі з вас не вірять моїм словам, а думають: одна чарка не завадить; а коли чоловік собі й підтягне, то і журу забуде, і охота прибуде. Правда, правда! Я вам ще щось скажу. Перше п'яна година, потім чорна днина. Чоловік п'яний розмітує грішми як богатий; за те, як витверезить ся, за голову йметь ся.

Та доста з мене, доста й для того, у кого в голові не порожно, а в серцю не морозно. У кого дур в голові, а чорт у душі, тому й за три дні не наговорити ся. Кінчу тим, що пиянству й всему лиху конче ковець положити. Вон з горілкою! На отсе зійшли ся ми тут. Оповіджаю вам, панове громада, що найшли ся межі нами чесні газди, котрі зрікають ся нині горілки на вічні часи, собі на добро і славу, а

всім на добрий приклад. А щоби в неділі і свята по службі Божій не пробувати в корчмах а й дома не нудити ся, закладаємо нині Читальню, в котрій найдемо для себе, для жінок, дітей і челяди у вільний від роботи час науку і забаву. Послухайтеж наших статутів, котрим добровільно підчиняємо ся, а кому вони подобають ся, і хто їх вірно держати ся хоче, най впише ся до нашої тверезої Читальні.

По сих словах начальника прочитав і обяснив учитель статуту Читальні.

(Далі буде.)

Переписка Редакції і Адміністрації.

Вп. І. О. в Ч. Дякувать за прислане ч. «Червоной Руси», але сполімізувати з нею і з всіма її посестрами не хочемо; шкода часу і паперу, відповідати на усі видумки сих правдолюбів, вони-ж а навіть «читающая кацапская публика» знає, що кождий напад «Рижой» і її посестрів на народовців то «настоящая ложь». От приміром і сего разу: неправда, що для уч. семинарій доконче кваліфікації для середних шкіл, що «народовець», за котрим «Рижая» уступалась має таку кваліфікацію, що одже «Рижая» з тої причини за ним писала, неправда, що д. О. П. фанатичний фоветик з політичних мотивів, а «самая большая и подлая» клевета, то нарек о субвенціях з диспозіційного фонду; се тільки доказ, що «wie der Schelm ist, so denkt er». — Із сего приміру бачите, що «Рижая» et tutti quanti, «що дихне, то бр...», се-ж їх задача супроти народовців, а сли вони яких «народовцев» хвалять, то чинять се ad captandam benevolentiam, а таких «народовцев»-самолюбів най собі беруть; руському народови вірні як раз лише ті, на котрих вони уїдають.

Вп. Іван Югик в Коцурі. Книжку получили, дякуємо і висилаємо в заміну за те «Буковину» до кінця року даром.

Учіте ся, брати мої!

НОВІ КНИЖКИ.

„Русский Соловей“, Народныя пѣсни собралъ М. А. Врубель. Цѣна 60 кр. Під таким заголовком вийшла в Унгварі книжка у 8^о що містить на 176 сторонах народні пісні на угро-руських наріччях. Книжка украшена портретом угро-руського писателя Олександра Духновича і є на всякий злучай відрадным обявом тліючої ще искри руского життя на Угорщині.

О. П.

Думайте, читайте!

БУКОВИНСЬКІЙ

Альманахъ „Союза“,

що на 12 печатаних аркушах великої 8^{ми} містит в собі значне число поезій і повістей продане за третину первїсної ціни: 50 кр. (з пересилкою 55 кр.)

Редакція «Буковини»

Небавомъ выйде

Буковинський православний

КАЛЕНДАРЬ

на рік 1891.

Змість: Часть календарска, Уставъ церковный, Часть інформаційна, Часть забавна и наукова, Шематизмъ и Оповѣщеня.

Анонсы: по 5 зр. за цѣлу сторону,
по 3 зр. за половину стороны а
по 2 зр. за четверть стороны
ще приймають ся.

Цѣна календаря 50 кр., зъ пересылкою 55 кр.

Адреса:

„Руска Бесѣда“ въ Чернівцяхъ,
Улиця Петровича ч. 4.

ІЛЮСТРОВАНІЙ

ЖИТЯ СВЯТЫХЪ

на кождый день въ роцѣ — 32 аркушѣ вел. 8-ки. Выдае дуже гарне. Повинно бы бути въ хатѣ кождого Русина. Цѣна зъ пересылкою безъ оправы 3 зр. 45 кр., а въ сильной оправѣ 3 зр. 70 кр.

Для Читалень, мѣщанъ и селянъ 2 зр. 50 кр.

Набути можъ у о. Ев. Гузара въ Заваловѣ, а въ Чернівцяхъ въ книгарни Пардінюго.

Ілюстрована

БІБЛІОТЕКА

для молодѣжи, мѣщанъ и селянъ,
підъ редакцією *Ом. Поповича*

выходить вже 6. рікъ въ Чернівцяхъ
мѣсячними книжочками и коштуе на рікъ
(12 книжочокъ)

тільки одинъ зр.

Поодинокі книжочки „Бібліотеки“ высылає редакція на показъ даромъ.

Адреса: „РУСКА БЕСѢДА“

въ Чернівцяхъ Улиця Петровича ч. 4.

Оповѣстка.

Зъ днемъ 1. Сѣчня с. р. выходить у Львовѣ 1. и 15. кождого мѣсяця підъ редакцією Олександра Барвильского

„ДЗВОНОКЪ“

письмо ілюстроване для науки и забавы рускихъ дѣтей и молодежи.

Передплата стоить: рѣчно 4 зр.; піврѣчно 2 зр.; а четвертьрѣчно 1 зр.

Адреса: Львовъ, улица Чарнецкого 26.

КНИЖКИ

КАСОВІ, ШНИХЛЯРСКІ, ДОВЖНИКІВ

СКРИПТИ ДОВЖНІ

для товариств

„ВЛАСНА ПОМІЧ“

продає по 50 кр. за лібру (25 аркушів),
(на поchtову пересилку треба долучити 10 кр.)

„Руска Бесѣда“

в Чернівцяхъ

Улиця Петровича, ч. 4.

ПЕЧАТНЯ

Германа Чогпа

в Чернівцяхъ, улица божницѣ ч. 8.

поручає ся д скорому і елегантному виготовленю

ВСЯКИХ ДРУКІВ

творів, брошур і часописей

на всіхъ языкахъ:

оповісень, табель, цїнників, циркулярів, адресних і визитових карт, увідомлень о заручинах, запрошень весільних, листових паперів і оберток з фірмою і проч.

і забезпечує дуже умірені ціни.

СКЛАД ДРУКІВ ВСЯКОГО РОДУ

для ц. к. войска і жандармерії, для н. т. урядів, громад, колектантів, приватних і т. д.

по найдешевшихъ цінахъ.

Папір і прибори до писання продают ся гуртом і подрібно.